hymy

LEHTI 8

96 SIVUA

1967 1:80

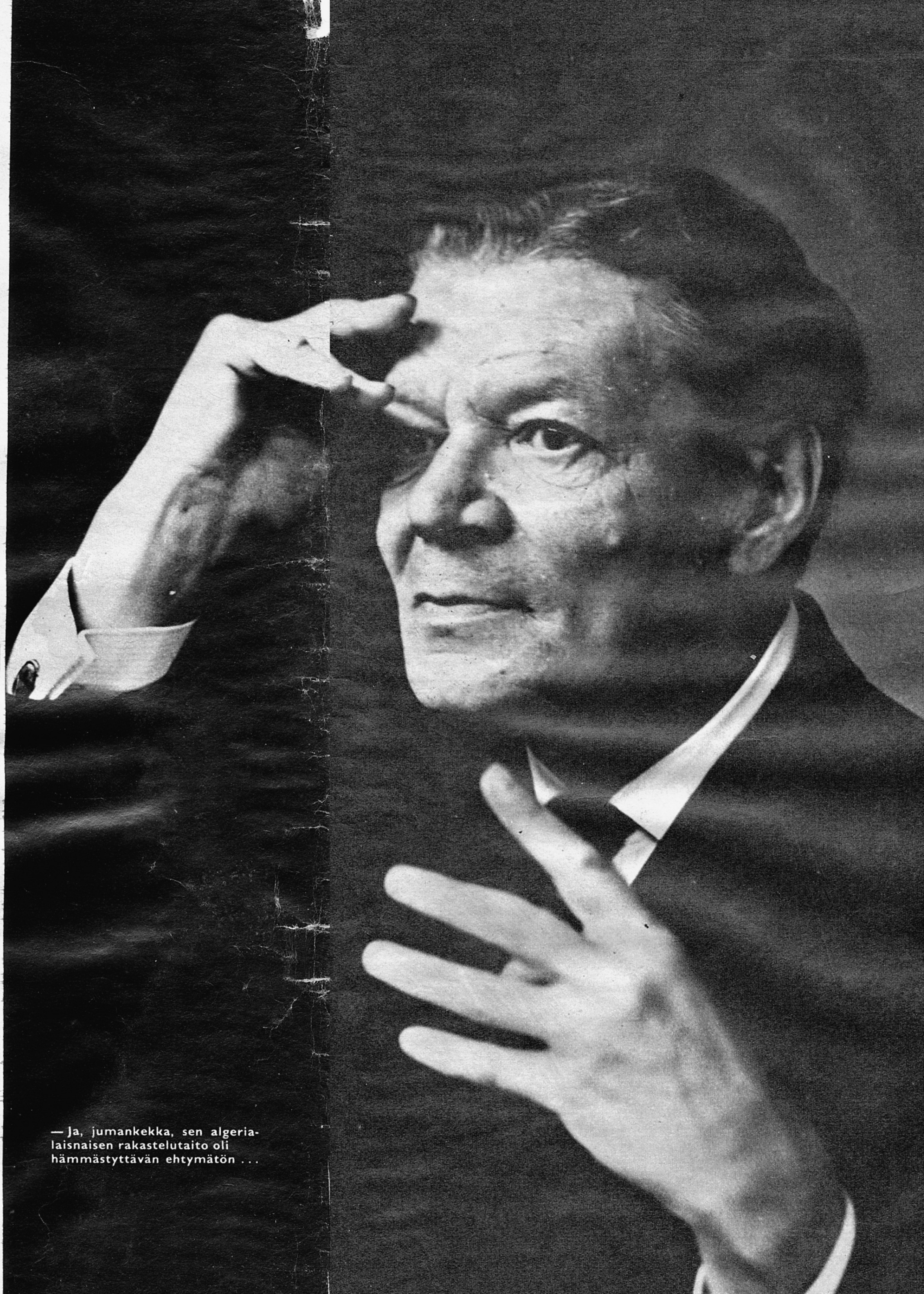

elsi koivisto
foto:kuvalux

UNTO SALMINEN kohtalon lapsi

Haastattelu: HANNU RAHKONEN
Kuvat: JUHANI KAARENMAA + U. SALMISEN ALBUMI

Unto Salminen osaa monia elämän viisauksia, vaikkei omaan elämäänsä kaikkia ole osannutkaan soveltaa. Yksi niistä on: ''Vasta sitten ihminen on ihminen, kun hän oppii kunnioittamaan toisen ihmisen virheitä''. Unto Salminen osaa kunnioittaa toisten virheitä, omiaan hän halveksii — sanoo halveksivansa itseään.

— Ja, jumankekka, sen algeria-laisnaisen rakastelutaito oli hämmästyttävän ehtymätön . . .

Viimeksi tavatessamme Unto Salminen oli perin väsyksiin ajetun näköinen, krapulainen, parransänki leuassa ja hän kirosi ulosottomiehet alimpaan manalaan. Jätettyään veroilmoituksen parina vuonna tekemättä luulossa, ettei se ole tarpeellinen ellei ole tulojakaan juuri ollut, on mies saanut niskaansa ulosottomiehen. »Aikoo riistää viimeisenkin pennin», sanoo Salminen, »vaikka olen verot palkkioistani kertaalleen jo maksanut». »Jumankekka». »Jumankekka» on Salmisen mieleisimpiä kirosanoja, joita hän viljelee melko runsaasti mielentilasta riippuen.

— Tulin taas radiosta. Teemme siellä sellaista esitystä, jossa olen neekeripäällikkö. Päälliköllä on 32 aviovoimoa. Niistä on yksi sokea. Näytelmä puolustaa moniavioisuutta ja moniavioisuus perustellaan sillä, että Euroopassa purkautuu joka vuosi useita tuhansia avioliittoja. Syy on yksiavioisuuden. Naisen kestokyky on pienempi kuin miehen, naaraita on enemmän kuin uroksia. Siinä perusteluja. Alan tulla siihen tulokseen, että neekeri, jolla on 32 vaimoa, joista on yksi sokea, on onnellinen mies. Näin kertoo Unto Salminen (57).

Praha, Wien, Pariisi. . .

Unto Salmisen ja Kyllikki Väreen avioliitto alkoi juhlavasti. Häämatka suutautui aluksi Varsovaan, josta matka jatkui Prahaan. Siellä oli meneillään erittäin mielenkiitoinen teatteriesitys: Goethen »Nuoren Wertherin kärsimykset». — Ja jumankekka, sitten mentiin Wieniin. Se on ihana kaupunki. Wienistä matkasimme siipirataslaivalla Budapestiin — Tonavaa pitkin. Eräänä yönä Budapestissä löysimme pienen kapakan, joka oli jo suljettu. Sieltä tuikki kuitenkin valoa ja koputin oveen. Oven aukaisi paikan omistaja. Sanoin, että olemme suomalaisia ja haluaisimme olla heimoveljiemme parissa tai jotain sinne päin. »Aah, minä tarjoan, minä tarjoan», huudahti unkarilainen ravintoloitsija ja niin me söimme kananpoikaa yöllä Budapestissa heimoveljien parissa ja mustalaisnuorukainen soitti. Soitti niin kauniisti vaimoni korvien juuressa, että olin melkein mustasukkainen.

—Meillä oli molemmilla lihava lompakko, yhteinen lompakkomme oli tosiaan paksu. Minä sitä yrittelin hoidella, vaikken oikein onnis-

KÄÄNNÄ!

tunutkaan. Joka tapauksessa seuraava paikka oli Venetsia. Eräässä ulkoilmaravintolassa söimme mainiota vihanneskeittoa. Keitossa oli pieniä, vakoisia lihanpaloja ja vaimoni nautti siitä suuresti. Sitten hän kysyi, että mitä lihaa tämä on, kun se on niin tavattoman hyvää. Kerroin niiden olevan — kuten ne olivatkin — pieniä etanoita. Silloin Kyllikki oksensi kaiken komeassa kaaressa.

— Roomassa tapasimme sattumalta Sulho Rannan ja lupaavan tenorin Vesa Jääskeläisen, jonka piti opettajansa määräyksestä kulkea aina villasukissa. Olimme nelisin jälleen ravintolassa, jonka nimi oli Bibliotheka. Kirjojen paikalla hyllyillä vaan oli pulloja. Siellä Vesa lauloi ja yleisö nousi seisomaan. »Tämä poika tulee vielä menemään pitkälle», sanoi Sulho Ranta. Vielä Rooman kaduillakin saivat ihmiset kuulla Vesan laulua. Nyt ovat kaikki nuo kolme poissa, minä en vielä, niin ihmeellistä kuin se onkin.

Firenzessä koimme ikimuistettavan oopperaelämyksen Mussolinin rakennuttamassa Theatre Communalessa. Hotellin siivoojakin sanoi, kun tulin kertoneeksi, että menemme kuuntelemaan »Aidaa», että meillä on paljon hyviä tenoreita, joista Caruso on suurin, mutta tässä on Gigli suurin.

Ah, Pariisi

— Pariisissa vietin kolme vuorokautta yhteen menoon bordellissa. Algerialaisnainen, joka minua viihdytti, osasi puhua saksaa, englantia ja ranskaa. Joimme shampanjaa kahdenmaattavassa vuoteessa ja hän teki kaikki Kama Sutran temput. Välillä vilvoittelimme leveässä kylpyammeessa, jotta Pariisin hiki olisi irronnut. Tässä paikassa olen sittemmin käynyt useita kertoja. Sen algerialaisen naisen rakastelutaito oli näet hämmästyttävän ehtymätön. Pariisissa olen käynyt neljä kertaa.

— Eräällä kerralla tapasimme Pariisissa mm. Tauno ja Sylvi Pa-

▲ Unto Salminen halveksii itseään, koska ei pysty liikkumaan niin hyvin kuin haluaisi. On ihme, että hän yleensä kävelee lainkaan. Nivelreumatismi on runnellut selän ja oikean käden. Mutta siitä huolimatta hän tekee työtä, elää.

▶ Nuori lempi leiskuu. Urheileva näyttelijänuorukainen Unto Salminen, lahjakas näyttelijätär Kyllikki Väre ja joku kolmas kesäisellä retkellä.

lon ja Eino Kaliman. Heidän kanssaan vietimme iltaa ravintolassa, jossa alastomat (tai ainakin melkein) tytöt tarjoilivat vieraille silmänruokaa. Yksi tytöistä istahti Taunon polvelle ja silloin Sylvi Palon kärsivällisyys loppui lopullisesti. Hän nousi, meni keskelle lattiaa ja piti kiivaan puheen suomeksi käsitellen aihetta: rivous. Jollain tavalla nautin tilanteesta: suomalainen nainen piti paheksuvaa esitelmää ranskalaisille siitä, millaista rivoutta maailmassa saattaakaan olla!

— Olin ranskalaisesta elämänmenosta hyvin selvillä, sillä jo kouluaikoinani, ollessani kahdeksannella luokalla »Trollen koulussa», kertoi madame von Troil, että Ranskassa on mm. paljon bordelleja. Hän oli ranskan opettajamme. Madame von Troililla oli eräs hauska piirre. Hänen vasen rintansa oli nimittäin syövän takia leikattu ja tilalla oli keinotekoinen, joka ei tahtonut pysyä paikoillaan. Sen vuoksi hän kädellään aina vähän väliä nosteli rintaa paikalleen. Etenkin innostuessaan käsi teki liikettä melko nopeasti. »Borbellinaiset ovat hankkimassa itselleen myötäjäisiä, päästäkseen naimisiin», hän kertoili. »Ranskalainen mies ei nimittäin mene naimisiin ilman myötäjäisiä. Ja näistä naisista, kun he ovat saaneet myötäjäiset kokoon, tulee kunnon perheenäitejä, sen voi todistaa kuka tahansa ranskalainen». Tytöt tietenkin punastelivat arvovaltaisen opettajan jutellessa tällaisista asioista, mutta pakko oli hyväksyä totuus.

— Pariisista muistui mieleeni monta hauskaa tapausta. Olimme jälleen jossain ravintolassa ja mukakana oli myös Jorma Nortimo vaimoineen. Jormalla oli upouusi kevätpuku ja kuinka ollakaan, pruiskautin vahingossa jotain maustetta hänen housuilleen ns. kriitilliseen kohtaan. Ei auttanut muu kuin mennä vessaan siivoamaan jäljet. Mies viipyi ja viipyi ja vaimo tuli vihaisemmaksi ja vihaisemmaksi. Tiedettiin, että kyseistä mukavuuslaitosta hoitaa nuori ja kaunis nainen. Puolen tunnin kuluttua mies vihdoin tuli tavattoman onnellisen näköisenä ja housut puhtaina.

Kaverukset: Tauno ja Unto

— Ystäväni Tauno Palon kanssa seikkailimme taas kerran Pariisin »Linnamäellä» vaimoinemme. Kaiken maailman hurlumheiden jälkeen näimme siellä »Luna Parkissa» rullaluistinradan. Ilahduimme ja innostuimme valtavasti, sillä olimme molemmat innokkaita luistelijoita. Tauno oli pikaluistelija ja minä kaunoluistelija. Luistimet jalkaan ja kova kilpailu voitosta. Taunolla oli ihana, vaalea kesäpuku, kuten suurelle hurmurille sopiikin. Läksimme painelemaan mäkeä alas ja — kukas kaatui — Tauno ystävänihän se oli. Tietenkin puku meni aivan pilalle. Luulenpa ettei kukaan osaa olla niin pirullisen näköinen kuin minä silloin, kun voitin Taunon, pikaluistelijan, rullaluistimilla. Olen edelleenkin Tauno Palon kanssa hyvissä väleissä ja olen mm. hänen poikansa Pertti Palon kummi. Pertti Palo on näyttelijänä Tampereella.

— Harjoittelimme luistelua muulloikin kuin Pariisissa. Kerran luistelimme mokkasiineillamme Kansallisen tupakkahuoneeseen melkoisessa kännitilassa. Tauno pikaluisteli ja minä tein mitä kauniimpia kahdeksikkoja. Meillä oli tavattoman hauskaa siihen saakka, kunnes huomasimme, ketkä tupakkahuoneessa istuivat: taloudenhoitaja ja teatterinjohtaja Kalima. He olivat kuitenkin tilanteesta niin huvittuneita, etteivät antaneet edes juopumussakkoa.

Teatterimuistoja

— Vakavan työn lomassa sattui Kansallisessa aina silloin tällöin pehuvittaviakin tapauksia. Eräässä aamupäivä harjoituksissa sattui näin, että kolme henkilöä e i o l l u t nauttinut alkoholia. Muut olivat umpikännissä. Harjoittelun alla olevan näytelmän tapahtumat oli sijoitettu kahteen kerrokseen ja toisesta kerroksesta oli Uuno Laakson määrä puhua vuorosanansa. Toinen päähenkilöistä oli ystäväni Jaakko Korhonen, joka oli melko paha suustansa juovuksissa. Jaakko tuli erittäin horjuen näyttämölle, jolloin näytelmän ohjaaja — Kalima — sanoi: »Kuule Jaakko, sinä et taida olla tänään harjoituskunnossa». Jaakko vastasi brutaalisti: »Oletkos sinä? Kuule, kun sinä aina kaivat nenääs ja persettäs, niin mene kotiis. Ja samalla hetkellä Uuno Laakso nauroi niin hartaasti, että tikkaat,joita pitkin Uunon piti astua alas, menivät kumoon ja Uuno Laakso töksähti humalaisen kissan tavoin jaloilleen Kaliman eteen. Silloin Kalima kaivoi nenäänsä ja tokaisi: »Minä huomaan, että herrat ovat olleet juhlimassa. Toivotaan, että olette huomenna hyvässä kunnossa». Sillä hetkellä jokaisen omanarvontunto heräsi ja näytelmän harjoitukset jatkuivat häiriöittä.

Mimmin pankki — meidän pankki

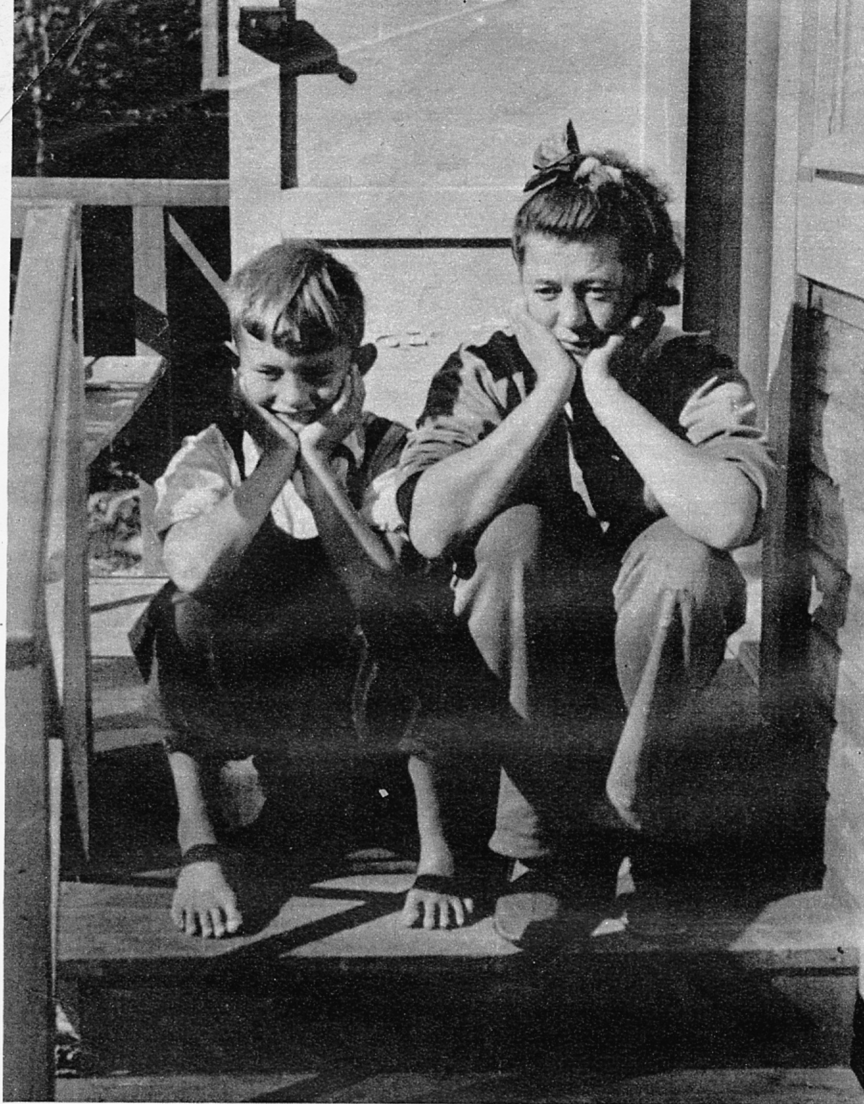
— Näyttelijöiden kesken vallitsee — tai ainakin Kansallisessa vallitsi silloin kun siellä olin — erinomainen toverihenki. Paras osoitus siitä on muuan tapaus, jota muistelen suurella lämmöllä. Kaikki ehkä muistavat näyttelijätär Mimmi Lähteenojan. No, hänellä oli iso rahalaukku tai kassi tai mikä se nyt sitten mahtoi ollakaan. Joka tapauksessa kassissa oli pieni kirja, mustakantinen. Siihen me kaikki pojat usein turvauduimme, ja jonossa menimme Mimmin luo! »Mimmi, annappas satamarkkanen». Siihen pieneen mustaan kirjaan Mimmi tunnotarkasti kirjoitti jokaisen nimen. Eräänä päivänä olivat jonossa minun lisäkseni Yrjö Tuominen, Uuno Laakso, Aarne Leppänen ja Tauno Palo. Jokainen sai sata markkaa ja jokaikisen kohdalla Mimmi nosti etusormensa pystyyn ja sanoi ankarasti: »Älä vaan vie sitä kapakkaan!» Hän hyvin tiesi, että sinnehän se raha meni. Kukaan ei koskaan luonnollisestikaan voinut jättää velkojaan Mimmille maksamatta.

— Mimmin avulla minäkin pääsin ensimmäiselle ulkomaanmatkalleni. Ylioppilaslehdestä huomasin, että muuan ylioppilasjärjestö tekee hyvin pitkän matkan autobusseilla Eurooppaan. Lukaisin ilmoitusta ääneenkin. Mimmi oli juuri tärkeässä toimessa iänikuisen kahvikuppinsa kanssa ja kysäisi, että mitäs sinä Unto oikein puhut? Sanoin, että täällä lehdessä on aika herttainen asia, voisi päästä ulkomaille, jos olisi 4800 markkaa rahaa pääsisin moniin ihaniin maihin. Mimmi hotkaisi kahvinsa, otti kassinsa ja lähti. Jonkin ajan kuluttua hän palasi ja sanoi: »Kävin Kansallispankissa. Tässä on 5000 markkaa ja sinä lähdet sille matkalle. Olen jo sopinut Kaliman kanssa asiasta». Sinne mustaan kirjaan Mimmi sitten kirjoitti: »Unto — 5000 markkaa».

Omituinen päivä vuonna 1939

— Teatterissamme näyteltiin näytelmää »Meidän kaupunkimme». Vastanäyttelijänäni oli Kaisu Lep-

KÄÄNNÄ!

Esko Salminen ja hänen äitinsä, edesmennyt näyttelijätär Kyllikki Väre. Äidin ja pojan yhdennäköisyys on todella suuri ja Unto Salminen sanookin pojan saaneen enemmän äidiltään kuin isältään . . . Nyt on Esko Salminen harvinaisen kypsä, nuori näyttelijä.

pänen. Näytelmässä tapahtui, että tämä rakastettava ihminen Kaisu Leppäsen näyttelemänä joutuu haudataan. Kun hautajaisseremoniat ovat ohi, alkavat vainajat haudoissansa puhua ja juoruta elävien tapaan ja päivitellä keskenänsä, että mitähän tuollekin tapahtuu, kun jäi yksin (minulle siis). Näytelmä oli mieleenpainuva, koska siinä ei juuri ollut lavasteita eikä rekvisiittaa. No, seuraavana päivänä ensi-illan jälkeen olimme vaimon kanssa krapulassa ja menimme ravintolaan. Makkarat olimme saaneet pöytään, mutta emme viinoja, kun itäiset naapurimme yhdeksällä koneella häiritsivät ruokailuamme — ja monien muidenkin ruokailua ja monia muita toimia. Vaimoni sai shokin ja talutin hänet kotiin! Kello 11 oli harjoitukset. Kyllikki jäi kotiin eikä harjoituksiin muitakaan naisia tullut. Kellon tultua kaksitoista lähdimme me miehet Seurahuoneelle, otimme tuhdit konjakit ja aloimme miettiä mitä tämä merkitsee. Kello kahteen saakka yöllä me mietimme mistä oli kysymys ja miksi itäiset koneet täällä pommittavat. Tasan kahdelta alkoi uusi hyökkäys. Istuimme kaikki ystävät saman pöydän ympärillä, Yrjö Tuominen, Aku Korhonen, Tauno Palo, Uuno Laakso ja minä, kun juuri sen pöydän kohdalla olleeseen ikkunaan tuli sirpaleesta pienen pieni reikä. Yrjö Tuominen tokaisi juopuneella äänellään: »Aha, aha, kato naapuria», ja jatkoi sammaltaen »Kallle, kierros konjakkia».

Läksin katsomaan mitä ulkona tapahtuu ja näin Lasipalatsin ja Kampin puolen palavan. Silloin tuli nykyinen everstiluutnantti, entinen Hollywoodin näyttelijä ja Francon armeijan eversti (jolla on hacienda Madridin lähellä Francon toimesta) von Haartman sisään ja lausahti minulle hieman murteellisesti: »Ai, tärve, tärve. Minä tulen juuri ilmoittautumasta Mannerheimin luota. Se sota, jossa minä olen jollakin puolella, se puoli voittaa».

Eskon synty

— Säkit selässä läksimme jalkaisin Laaksolahteen. Vein vaimoni turvaan sodalta. Rautatiesillalle saakka kävelimme, kunnes muuan ystävällinen mies tuli autollaan meitä vastaan. Hän pysäytti, kertoi olleensa monta vuorokautta yhteen menoon ajossa ja kysyi minne olemme matkalla. Pääsimme hänen kyydissänsä sitten Laaksolahteen. Näin alkoi sota meidän kahden kohdalla.

— Minä jouduin Hämeelinnaan, lähteäkseni sieltä sotaretkelleni. Vaimoni tuli myös Hämeenlinnaan juuri ennen kuin lähtöni tapahtui. »Jos sä satut kaatumaan, pitäisihän edes jotain Sinusta jäädä jäljelle», sanoi Kyllikkini. Ja niin yhteisestä päätöksestä ja Korkeimman sallimuksesta Hämeenlinnan Rautatiehotellissa sattui onnistumaan niin, että poikani Esko Salminen on tullut maailmaan.

— Kun poika sittemmin ilmoitti maailmaan tulostaan, näyttelin parhaillaan Eskoa Aleksis Kiven näytelmässä. Ja sinä päivänä sattui olemaan vielä Eskon nimipäivä, joten lapsen nimi keksittiin helposti: Esko Kullervo. Hän on 'Kullervo, Kalervon poika'.

Näillä sanoilla kumosi näyttelijä Unto Emil Kalervo Salminen huhut ja juorut siitä, että Esko Salmisen todellinen isä olisikin Tauno Palo.

Unto Salminen ei halua puhua vainajista — varsinkaan pahaa. Hän ei halunnut meidän kertovan että juorun liikkeellepanija on edesmennyt »Jauho-Parviainen», joka aikaisemmin toimi jauhoalalla, sittemmin filmihommissa (Parfis-filmi). Unto Salminen ei piittaa juoruista, vaan sanoo: »Jos ihmiset haluavat puhua p. . .aa, niin puhukoot ja menkööt Kepun puolueeseen — sieltä saa ainakin tukipalkkioita. Minä en typeristä juoruista välitä, enkä halua niihin puuttua, koska siten loukkaisin edesmennyttä vaimoani, poikaani, Tauno Paloa ja itseäni.

Lukijalle:

Saamme kuulla vielä Unto Salmisesta. Syyskuussa hän kertoo seikkailustaan Kuningas Alkoholin kanssa ensimmäisen vaimon kuoleman jälkeen ja vallankumouksesta, joka suisti kuninkaan osittain vallasta. Kovin suuri vallankumouksellinen Unto Salminen ei tässä suhteessa kuitenkaan ole ollut. Hän kertoo myös nykyisestä elämästään ja suunnitelmistaan. □

Tampere elokuussa

Pakollinen "asevelvollisuus" naisillekin

En ole militaristi. En mieli suomalaisesta naisesta israelilaisen naissoturin kaltaista, enkä vähäiseen res. vänr.-arvooni ruusuketta lisää. Sen paremmin kuin tunnustaisin olevani seksuaalisesti vinoon kasvanut ja pyrkisin tulevien naisasevelvollisten kouluttajaksi korjailemaan »pystykorvan» asentoa hennoilla olkapäillä . . .

Yhdyn vain niihin ajatuksiin, joita on esitetty ja joista keskustelin suuren kainuulaisen emäntäkoulun johtajattaren kanssa. Viimemainitun mielestä mahdollisimman monen neitosen pitäisi käydä tai vaikkapa lakisääteisesti kaikille kansamme neidoille määrätä emäntäkoulu pakolliseksi.

Ei emäntäkoulua aivan nykyisellään. Lannanajoa, traktorinkäsittelyä ja maatalousteoriaa saisi varmastikin vähentää. Sitä vastoin sukkapuikot saisivat viuhua, tyylikäs ja herkullinen, mutta myös taloudellinen ruokapöytä valmistua emäntäkoulussa koemielessä. Suomalaiseksi naiseksi varttuva neitokainen saisi opetella ne taidot, joiden osaamattomuuden vuoksi useat heistä saavat vuodattaa harmin ja epätoivon kyyneleitä. Joiden osaamattomuuden vuoksi moni anoppi ja äiti haluaa sotkeutua lastensa avioliittoihin.

Emäntäkoulu (minimi 2—3 kk.) ei varmastikaan heikentäisi hipiää tai karsisi naisellisuutta. Se olisi luonnollisesti muutenkin valtion huonon kassatilanteen heikentämistä välittömästi. Mutta välillisesti se varmastikin kohentaisi kansantaloutta, tekisi »kurittomalle nuorisolle», tässä tapauksessa neidoille hyvää. Miesten koulun (armeijan) rinnalla se vain lisäisi naisasianaisten vaatimaa (oikeutettua) tasa-arvoisuutta.

Ja jos joku loukkaantuu nimityksestä emäntäkoulu, voitaisiin naisten »asevelvollisuusajalle» keksiä soveltuvampikin nimi. Ideaa kehiteltäessä voitaisiin käyttää työnimenä vaikkapa »Piparjuurikastiketta enää vain 4 kertaa viikossa»!

Jorma K. Virtanen

hymy LEHTI

puhuu asiat halki

(tarkastettu levikki 142 844 kpl)

kustantaja
LEHTIMIEHET OY
PUUTARHAKATU 8
TAMPERE
vaihde 33 333

päätoimittajat
URPO LAHTINEN
JORMA K. VIRTANEN

erikoistoimittaja
VEIKKO ENNALA

toimitussihteeri
MARKKU ERONEN

toimittajat
LEENA ERONEN
HANNU RAHKONEN
IRIS TUUNAINEN

ilmoitusmyynti
Tampereen P R-toimisto FINN—PR
Hallituskatu 11, Tampere
26 705

mainospäällikkö
ANTTI ARO

taiteilija
JYRKI PAAVOLA

levikki
ANTTI HONKASUO

toimitusjohtaja,
URPO LAHTINEN

YLEISURHEILUMME TARVITSEE KOVAA KÄTTÄ

KÄÄNNÄ

I

Teksti: MIKKO MÄKELÄ
Kuva: LEHTIKUVA

Kun kaksi vuotta sitten puhuttiin yleisurheilumme aallonpohjasta, sanottiin että nousu ylöspäin on alkanut — alemmaksi kun ei enää voitaisi pudota. Tuolloin — 1965 — jäimme yleisurheilun Euroopan Cupin välieräottelussa Oslossa neljänneksi, mutta voitimme Norjan 13 ja Belgian 23 pisteellä.

Mutta että vieläkin alemmaksi voidaan vajota, siitä saatiin kouriintuntuva todistus 22. ja 23. heinäkuuta Tukholman helteisellä olympiastadionilla. Suomi, joka nyt kärsi historiansa mustimman tappion sellaiselle maalle kuin Belgialle, oli tässä ottelussa kuin jättiläinen ilman päätä, joukkueemme oli täynnä sisuttomia ja katkeria selittäjiä, kaikkein huonompia häviäjiä. Tämän ottelun jälkimainingeina kuultiin sanoja, jotka osoittavat että yleisurheilumaajoukkueemme iskukykyä on yritetty kohentaa aivan väärästä päästä. Fyysistä harjoitusta tämä joukkue ei enää kaivannut, se tarvitsi miestä joka iskisi siihen taistelumieltä, sisua ja uskoa, miestä joka pistäisi maajoukkuemiehistömme runkoon kuria ja vastuuntuntoa. Yleisurheilijoiltamme ei puutu fyysistä kuntoa ja kuuluisa suomalainen sisukin olisi ehkä löydettävissä — oikein keinoin. Niin kauan kuin joukkueemme johto on edesvastuuttomissa käsissä eli täynnä pään silittelijöitä ja olalle taputtelijoita, on nousua turha odottaakaan.

Yleisurheilumaajoukkueemme nykyisen heikon joukkuehengen perussyy on raha. Kullakin urheilijalla on Suomen yleisurheilukilpailuja järjestävien seurojen keskuudessa oma »arvonsa», jonka mukaan käteen pinotaan kilpailun jälkeen — tuloksesta välittämättä! — se ja se määrä seteleitä matkakuluiksi ja päivärahoiksi! Jo se yksinkertainen seikka että yleisurheilija on yksilöurheilija eli täysin oman itsensä herra, aiheuttaa ymmärrettäviä ristiriitoja kaikkien urheilijain välillä, saman lajin miehistä puhumattakaan. Ja kokoa näistä sitten yhtenäinen, taistelutahtoinen maajoukkue. On myönnettävä että tehtävä ei ole helppo.

Maajoukkuemiehet saattavat olla keskenään hyviä kaveruksia, mutta raha on Aatamin ajoista saakka ollut tekijä joka kurottaa otteensa kaikkien ihmissuhteiden yli. Juuri tästä syystä maajoukkueemme tarvitsisi kovakätisen, pelkäämättömän johtajan, jonka itseluottamusta eivät purevatkaan arvostelut horjuttaisi ja joka aikaa myöten saisi joukkueeseensa oikean otteen. Emme näet jaksa epäillä, että joukossa olisi montaakaan yksilöä jolle käsite »Suomi» ei merkitsisi velvollisuutta yrittää parastaan. Mutta niin kauan kuin valmentajat lohduttelevat täysin epäonnistuneita urheilijoita että »älä välitä, muut olivat vain parempia» tai että »onhan sinulla vielä aikaa», ei mistään sisulatauksen luomisesta todellakaan ole puhe.

2

Entä kuri sitten?

Viime syksyn Pariisin matka on puhuva ote siitä mihin joukkueen johdon leväperäisyys saattaa johtaa. Yksi tämän hetken vanhimmista ja kunnioitetuimmista urheilijoista totesi, että maajoukkueessamme ei ole kuria lainkaan. Ja se oli oikein sanottu: Tukholmassa kilpailuaan edeltävänä yönä nähtiin mm. erään maajoukkueen ensikertalaisen (!) kävelevän ulos ravintolasta klo 2 aamulla. Tämä ei sinänsä tietystikään ole uutta suomalaisille urheilijoille, mutta että tämän tekee täysin »vihreä» kaveri, on se puhuva näyte joukkueen itsekurista ja omanarvon tunnosta.

Kysymykseen miksi yleisurheilumaajoukkueeseemme ei löydy Gustav Bubnikin kaltaisia suorasanaisia valmentajia, on helppo vastata. Suomen Urheiluliiton johdollahan on maankuulu maine »hyvien kaverien» keräämisestä johtotehtäviin. Perusedellytys näihin virkoihin näkyy olevan saumaton ja aina myönteinen johtoa kannattava mielipide. Miehet jotka todella uskaltavat sanoa jotakin, eivät jostakin syystä ole pitkään menestyneet tehtävissään. Tämä on hämmästyttävää ottaen huomioon että liiton nykyinen puheenjohtaja on intohimoinen yleisurheilumies, joka monin tavoin on osoittanut pyrkivänsä toimimaan lajinsa parhaaksi. Itsekritiikki ei olisi pahaksi.

Hengen luominen yleisurheiluumme ei ole helppo tehtävä. Nykyinen urheilijapolvi sai 1950-luvulta perinnökseen »helpon rahan» eli korvaukset jotka maksetaan pelkän nimen perusteella — tuloksesta välittämättä. Tästä syystä eivät lepertelyt enää auta — yleisurheilumme tarvitsee nyt kovaa kättä.

*

Tämä siitäkin huolimatta, ettei Italia-maaottelussa tullut suurempaa selkäsaunaa.

Jatkoa sivulta 94

ja siellä tullaan muuttamaan lakia ja sen käyttöä jälleen ankarampaan suuntaan kuten Norjassa on jo tehty.

— Nyt pelätään esimerkiksi huumausaineiden käytön leviävän Ruotsista Suomeen samoinkuin uuden rikollisaallon. Kurittomuus ravitsee ihmisen alhaisimpia tunteita ja viettejä. Yhteiskunnalla täytyy olla tehokas vastalääke, ja se on rangaistuksen uhka — ihmiskunta on sen kokemuksesta havainnut kaikkialla. Rikoslaki on ollut vuosituhansia kaikissa järjestyneissä yhteiskunnissa yhteiskunnan järjestyssääntönä, ja tulee aina olemaan niin kauan kuin ihmisiä on maan päällä.

On ihmeteltävää, miksi eivät meikäläiset tuomioistuinten tuomarit tee lakkoa ja kieltäydy tuomitsemasta nykyisten, suhteettoman ankarien lakien mukaan? Se olisi ehkä ainoa keino lain uusimiseen. Heräisi lopulta eduskuntakin.

— Tuo on taas aivan lapsellinen kysymys. Siihen on turha antaa vastausta. Meillä on Suomessa hieno rikoslaki. Ei koeteltua pidä äkkipikaisesti tunneryöpyn vallassa lähteä muuttamaan. Se olisi hölmöyttä. Siihenkin on valitettavasti haksahdettu, ja jouduttu korjaamaan tehdyt erehdykset.

Jatkuu sivulla 15

pätkis

SHORT RIBS

by FRANK O'NEAL

Myös Pan Am — maailman kokenein lentoyhtiö — luottaa Skripto -kyniin. Valmistaahan niitä Amerikan suurin kynäyhtymä.

Skripto pikakynä nailonkärkinen huopakynä ● valittavana 8 eriväristä kynää ● Skripto jättiläissäiliö ● Skripto välttämätön uutuus jokaiselle ● Skripto kotiin töihin lapsille aikuisille ● Skripto allekirjoituksiin tekstaukseen piirtämiseen maalaamiseen ● Skripto pikakynän ohjehinta 1.20 ● NYT myös Skripto lyijytäytekynä ja Skripto kuulakynät ohjehinnat 0.50—9.95 ● Skripto kätevin ja edullisin.

Uusi Skripto pikakynä joka tilanteeseen

Pan Am lentää päivittäin maailman ympäri molempiin suuntiin ● lentää Helsingistä New Yorkiin kesäisin tiistaisin ja torstaisin ● lentää päivittäiset Polar-lennot USA:n länsirannikolle Euroopan suurkaupungeista ● lentää 17 kaupunkiin USA:han suoraan Euroopasta ● luottaa Skripto kyniin.

Maahantuoja:
Kynätukku Oy H:ki

Leena Lindenillä on kaunis parvekepuutarha, jota hän tunnollisesti hoitelee.

8 VUOTTA KUULUTTAJANA

Teksti: LEENA ERONEN Kuvat: P. LINDHOLM/ Foto-Jatta

Leena Vermaa (26) on kuuluttanut televisiossa kahdeksan vuotta: ensin Tamvisiossa, sitten Tesvisiossa ja nyt TV-2:ssa. Puolitoista vuotta sitten hän meni naimisiin ja nimi muuttui Lindéniksi. Kuuluttajattaren ura, sen paremmin kuin opiskelut Helsingin yliopistossa, eivät kuitenkaan katkenneet.

KÄÄNNÄ!

Makuuhuoneessa Leena Lindenillä on isoäidinaikainen kampauspöytä. Lindenit suosivat vanhoja huonekaluja, koska ne heidän mielestään ovat kauniimpia kuin nykyaikaiset.

Herrasväki Lindénillä on tyylikkäästi sisustettu kaksio Helsingin keskustassa. — Tämä on tällainen kahden ihmisen asuttava huoneisto, selitti rouva Lindén. — Ehkä tämä ei ole asianmukainen enää sitten, kun saamme toivottavasti joskus perheenlisäystä. Emme kuitenkaan ajattele lapsia, ennen kuin olen lopettanut opiskeluni. Minusta tuntuu, että en ehtisi hoitaa kaikkia tehtäviäni kunnolla; en pystyisi olemaan äiti, opiskelija ja työntekijä samalla kertaa. Tiedän kyllä, että jotkut onnistuvat tässä kaikessa yhtä aikaa, mutta minun täytyy aina keskittyä yhteen asiaan kerrallaan.

Voiko perheenäiti Leena Lindénin mielestä käydä työssä? — Ehdottomasti. Jos on mahdollisuus saada todella hyvä hoitaja, niin äiti voi mielestäni olla työssä. Itse puolestani aion pysyä kotona niin kauan, kun lapset ovat pieniä. Kun he pääsevät leikkikouluikään, menen työhön. Olen kuitenkin sitä mieltä, että jos äiti ei lainkaan liiku kodin ulkopuolella, hän komentelee lapsiaan liikaa. Kouluikäisten lasten äidin mielestäni suorastaan pitäisi olla työssä — se on sekä äidin että lasten mielenterveydelle vain hyväksi. Lapset itsenäistyvät paremmin, jos eivät ole aina äitinsä hoivissa.

Fil.yo. Leena Lindén valmistuu fil.maisteriksi, minkä jälkeen hän aikoo auskultoida itsensä englanninkielen lehtoriksi. Pedagogisiin taipumuksiin viittasivat jo ammatinvalinnanohjaajatkin. Vuonna 1961 Leena Vermaa pääsi ylioppilaaksi Tampereen Tyttölyseosta. — Olen käynyt jälkeenpäin vanhassa koulussani kaikenlaisissa tilaisuuksissa eikä minulla olisi mitään sitä vastaan, että opettaisin siellä vanhojen opettajieni rinnalla, sanoi Leena Lindén. — Voisi oikeastaan olla aika mainiota työskennellä entisessä koulussaan.

Kymmenen vuotta sitten Leena Vermaa oli Yhdysvalloissa stipendiaattina vuoden. Se oli mielenkiintoinen vaihe hänen elämässään. Leena Vermaa on sittemmin matkustellut lähes kaikissa Euroopan maissa. Koska herrasväki Lindén on kolunnut Länsi-Euroopan maat melko tarkkaan, he päättivät tehdä tänä kesänä lomamatkan Itä-Eurooppaan.

— Tämä matka oli todella mielenkiintoinen, kertoi Leena Lindén. — Itä-blokin maista ei tiedetä ennakolta paljon mitään, joten päätimme tutustua niihin edes pintapuolisesti. Matkustimme autolautal-

la Itä-Saksaan ja omalla autolla Itä-Berliiniin, joka teki ankean vaikutelman. Sitten kiertelimme Tšekkoslovakiassa, Unkarissa ja Jugoslaviassa. Käväisimme myös Itävallassa. Oli helppo huomata, että Jugoslavia oli Itä-Euroopan vapain maa. Se oli myös kehittynein. Kaunis Budapest oli osittain vielä raunioina, mutta ihmiset siellä olivat olosuhteisiin nähden tavattoman hyvin pukeutuneita. Samoin Tšekkoslovakiassakin. Matkamme kesti kuukauden ja vaikka ajoimme jatkuvasti autolla, niin ajaminen ei ihme kyllä tuntunut ollenkaan rasittavalta.

TV-kuuluttajattaren ura alkoi sattumalta. Leena Vermaan pari koulutoveria avusti Suomen Television toista kanavaa, joka siihen aikaan oli nimeltään Tampereen TV-kerho. Toisen tytöistä piti kuuluttaa eräänä iltana, mutta hänellä oli elämänsä treffit ja hän pyysi Leenaa kuuluttamaan puolestaan. — Siihen aikaan ei kuuluttajalla tarvinnut olla kampausta eikä meikkiä, muisteli Leena Vermaa. — Ajattelin, että mikäpäs siinä. Niin minua sitten pyydettiin kuuluttamaan jatkuvasti. Silloin oli vuosi 1959. Ohjelmat lähetettiin Frenckellin alueelta, jossa TV-2:lla on vielä nykyäänkin studionsa. Mutta alussa käytössä oli vain kaksi huonetta. Hoitelin kuuluttajan työn pari vuotta aivan yksin. Viihdyin hyvin — kaikki tuntui hauskalta harrastukselta.

Päästyään keväällä 1961 ylioppilaaksi Leena Vermaa siirtyi saman vuoden syksyllä Helsinkiin opiskelemaan. Tesvisio oli kiinnostunut asiallisesta ja herttaisesta tytöstä ja pyysi häntä jatkamaan kuuluttajana omalla kanavallaan. — Opiskelija kun olin, niin ajattelin, että mikäpäs siinä, sanoi rouva Lindén. — Olin Tesvisiossa yksin kolme vuotta, mikä kieltämättä oli aika raskasta. Viisi iltaa viikossa hupeni kuulutuksiin. Nauhoituksia ei ole koskaan hyväksytty, koska kuuluttajan on oltava aina ajan tasalla. Tessin aikana olin myös ohjelmapäivystäjä. Tätä työtä hoidin viidennessä kerroksessa ja kuuluttajan työtä kellarikerroksessa. Joskus kun ohjelma loppui odotettua aikaisemmin, sain juosta sydän kurkussa portaat alas. Kuvaruutu oli tästä syystä tavallista kauemmin pimeä ja kuuluttaja tavallista hengästyneempi.

— Meillä on televisiossa äärettömän hyvä työhenki. Jos joku sattuu olemaan tavallista alakuloisempi, työtoverit yrittävät kaikin keinoin piristää häntä.

Kiireistään huolimatta Leena Lindén harrastaa laulua aktiivisesti. Omaksi ilokseen hän soittelee pianoa. Hän istuttaa joka kesä kukkia asuntonsa parvekkeelle ja aikoo tänä kesänä maalata sen uuteen uskoon. Ruokaa rouva Lindén valmistaa tavallisesti vain viikonloppuisin, koska arkipäivinä aviomies syö työpaikallaan. — Olen koulutytöstä lähtien kerännyt keittokirjoja, mutta en ole mikään erikoisen hyvä ruuanlaittaja, hymyili Leena Lindén. — Mieheni on paljon parempi kokki kuin minä ja hän se minulle on ruuanlaiton aakkoset opettanutkin. Rakkain aarteeni on vuodelta 1809 peräisin oleva keittokirja »Hjelpreda i hushållningen för unga fruentimer» (Apuneuvoja taloudessa nuorille rouville). Sain sen anopiltani. Ihme kyllä kirjasta löytyy vieläkin käyttökelpoisia reseptejä.

Nuori rouva Lindén saa ihailijapostia melko paljon. — Varsinkin pikku tytöt tuntuvat olevan kiinnostuneita minusta. Vastaan henkilökohtaisesti ja mahdollisimman pian kaikkiin saamiini kirjeisiin. Se on mielestäni velvollisuuteni.

Entä mitä mieltä Leena Lindén on televisio-ohjelmista? — Mielestäni yhteiskunnallisiin epäkohtiin saa ja pitääkin kiinnittää huomiota TV-ruudussakin. Tietysti niitä ei saisi tuoda esille liian räikeästi, sillä asiattomuudesta ei ole muuta kuin haittaa. Amerikkalaisia sarjaohjelmia on kieltämättä liikaa — joukkoon mahtuu paljon aivan huonojakin. Suomessa on kyllä taitavia ohjelmantekijöitä, mutta eihän kukaan pysty tekemään jatkuvasti täysipainoisia ohjelmia, jos paine on niin kova kuin nykyään televisiossa on. Suomalaisissa ajanvieteohjelmissa noudatetaan liiaksi »kyläjuhlakaavaa»: vähän lausuntaa, laulua ja tanhuja. Ajanvieteohjelman pitäisi mielestäni olla hyvin liikkuva ja huvittava, mutta mukaan pitäisi taitavasti nivoa asiaakin. Lastenohjelmat Suomessa ovat aivan ensiluokkaisen hyviä. □

▼
Leena Vermaa-Linden ei pidä televisiokuuluttajattaren työtä minään urana. Se on hänen mielestään vain hauska harrastus.

Jatkoa sivulta 10

— Psykologien on tehtävä ennakolta ehkäisevää työtä ja autettava kykyjensä mukaan niitä, jotka on kerätty vankiloihin. Mutta ei pidä sotkeutua sellaisiin toimiin, jotka eivät liity omiin tehtäviin. Poliisin työ ei siitä muutu: heidän täytyy töikseen toimia roistojen parissa yhteiskuntaturvallisuuden ylläpitämiseksi. He eivät voi rakkaudella suhtautua ryöstäjiin ja murhaajiin, vaan tutkia ja selvittää tehdyt rikokset ja saattaa rikoksentekijät tuomioistuinten käsittelyyn.

— Yhteiskunnassa tulee aina olemaan määrätty määrä rikollisia — Jumalan lakeja ei voi muuttaa. Mutta yhteiskunta voi pitää tuon määrän mahdollisimman pienenä tai nostaa sen huippulukemiin riippuen siitä, miten rikoslakia, yhteiskunnan järjestyssääntöä viimeistä suojamuuria, sovelletaan. Yleistestaus tulee kansalle liian kalliiksi eikä ole siinä laajuudessa tarpeenkaan. Rangaistusuhka on siihen nähden taloudellisempi ja tehokkaampi, kunhan sille osattaisiin antaa oikea merkitys.

Teksti:
RAILI PAIMO
Kuva:
ENSIO ILMONEN/LEHTIKUVA

POLIISIOPISTON JOHTAJA LAKIT.LIS. VILJO ELORANTA:

LAKI ON LAKI, MUU ON MUUTA

Poliisiopiston johtaja, lakitieteen lisensiaatti Viljo Eloranta tunnetaan lakimiespiireissä mitä ankarimmaksi mieheksi. Kun on kysymys järjestyksen pitämisestä ja rikoslain soveltamisesta paatuneiden rikoksentekijäin rankaisemiseksi. Raili Paimo teki hänelle niin ilkeitä kysymyksiä, että moni olisi jättänyt vastaamatta. Poliisineuvos Eloranta suhtautui vinoiluihin kuitenkin asiallisesti. Hänen antamansa suorasanaiset vastaukset ovat harvinaista luettavaa tällä psykologien ja muiden parhain-päin-selittelijöiden aikakaudella.

Haastattelu liittyy Hymylehdessä viimeisen vuoden aikana julkaistuun rikosta ja rangaistusta käsittelevään kirjoitussarjaan.

Miksi olette kovan linjan kannattaja, poliisineuvos Eloranta?

— Laki on laki, muu on muuta. Olen väittänyt, että nuorisorikollisuus nousee meillä, koska rikoksia rangaistaessa ei enää käytetä tarpeeksi ankarasti lain rangaistusasteikkoja. Vuoteen 1952 asti tehtiin näin: 100:sta varkaasta 19 pantiin vankilaan — siis 19 prosenttia — mutta sekin riitti. 15—17-vuotiaitten nuorten rikoksentekijäin lukumäärä laski vuodesta 1945 vuoteen 1952 melkein neljännekseen, 3474:stä 950:een. Nykyään heitä on vastaavasti noin 6000—7000. Ja tiedättekö, kuinka paljon nykyisin enää pannaan vankilaan? Vain 2,5—3 prosenttia!

— Jos aina vain selitetään, että nuoriso saa komplekseja, niin se todella niitä saa, mutta ei käytetyistä rangaistuksista vaan siitä, että heidän sallitaan tehdä rikoksia jopa kotonaan — rankaisematta. Vankeusrangaistuksen käytössä pitäisi palata entiseen 19:ään prosenttiin, joka osoittautui tehokkaaksi, eikä uskoa nykyaikaisia väittämiä rangaistuksen tehottomuudesta. Ja minä katson puhtaasti nuorten omaa etua kun tällaista esitän.

Poliisineuvos Elorannalla on edessään lakikirja, jota on ahkerasti alleviivattu. Hän tuntuu osaavan ulkoa kaikki rikoslain pykälät ja luottavan sen ehdottomuuteen kuten kristitty Pyhään Raamattuun. Yritän varovaisesti ehdottaa, että eihän laki ole sentään kuin tavallisten kuolevaisten ihmisten tekemä ja sitäpaitsi sellaisten ihmisten, jotka ovat eläneet 100—200 vuotta sitten. Eivät he missään tapauksessa olleet ainakaan valistuneempia kuin nykyajan ihmiset.

— Ne, jotka ovat laatineet rikoslain, olivat sellaisia henkilöitä, jollaisia ei enää nykyisin edes löydy. Nyt on sellainen hälinä ja kiire joka puolella, mutta siihen aikaan tehtiin rauhassa aivotyötä. Mikä vanhassa on hyvää, on säilytettävä, kunnes tulee parempia ehdotuksia. Haihattelua, soutamista ja huopaamista minä vastustan.

— Rikosoikeudessa on rangaistuksella kaksi eri tarkoitusperää: sen tarkoitus on toisaalta parantaa rikoksentekijä ja toisaalta pelottaa toisia. Jos päähuomio pannaan edelliseen, eli rangaistuksen erityisestävään merkitykseen, niin jälkimmäinen eli yleisestävä tarkoitusperä menettää merkityksensä. Muuten, on varsin rohkeaa väittää itseään ja nykyajan ihmisiä »valistuneemmiksi» kuin aikaisemmin eläneitä esi-isiämme. Missä on mittapuu?

Mistä johtuu, että lakia ei saada meillä pidettyä ajan tasalla? Jos oikein liioittelisi, niin voisi sanoa, että me elämme 1900-lukua, mutta laki tuomitsee 1700-luvun pykälien mukaan. Osa pykälistä on kuulema tältä ajalta peräisin.

— Sentähden, että ne pykälät ovat täysin käyttökelpoisia vieläkin. Eivät elämän perusarvot ajan muka-

Käännä

na miksikään muuta. Mitä esimerkiksi henkirikosten rankaisemisen kohdalla on muuttamista. Onko henki ehkä tullut halvemmaksi? Rikoslaki on täysin »ajan tasalla», mutta kaikki ihmiset eivät sitä liene.

Suomessa sanotaan olevan neljä kertaa ankaramman lain kuin esimerkiksi Ruotsissa ja kuitenkin Ruotsia pidetään esimerkkinä kaikissa asioissa. Meillä sen sijaan kaikkein korkeimpia lakimiespiirejä myöten nauretaan sille, että ruotsalaiset vankilat ovat viihtyisiä, niiden ikkunoista on kaunis näköala, vankilasta karkaavia ei saa ampua jne. Mistä tämä vanhoillisuus meikäläisissä lakimiespiireissä johtuu?

— Meillä halutaan säilyttää rangaistuksella sen yleisestävä tarkoitusperä ja pitää rikoksentekijäin lukumäärä mahdollisimman alhaisena. Sanokaapa muuten, kuka pitää Ruotsia esimerkkinä — heikkouksissa ja kuka kertoi Teille, että laki Suomessa on neljä kertaa ankarampi?

Entä mistä johtuu, että meillä aniharvoin kuulee lakimiesten tekevän ehdotuksia lain muuttamiseksi, varsinkaan inhimillisempään ja järkiperäisempään suuntaan? Lakitieteen tohtori Urho Kekkonen haluaa tosin käytettävän ankarampia rangaistuksia rattijuoppoudesta, mutta muuten nykyaikaiset ehdotukset lähtevät yleensä psykologien, sosiologien ja kirjailijoiden taholta. Vähentäisikö rikoslain lieventyminen ehkä lakimiesten arvovaltaa?

— Ei kukaan väitä, että lakimiesten arvovalta vähenee, mutta onnettomien nuorten rikoksentekijäin lukumäärä kasvaa varmasti, jos rikoslakia tai sen käyttöä lievennetään. Se on elämän »kovaa todellisuutta». Lakimiehillä on tästä tietoisuus ja ammattimiehinä he tuntevat rikosoikeuden tarkoituksen ja välttämättömyyden yhteiskunnan järjestyssääntönä. Jos rikoslain käyttöä lievennetään, niin rikollisuus kasvaa. Ja jos joku lakimies erehtyy katsomaan, että rangaistusuhkia on jatkuvasti vain lievennettävä, niin voitaneen katsoa sellaisella lakimiehellä olevan aukon rikosoikeuden tiedoissaan tai sitten hän ei ole muulla lailla saanut itseään lehtien palstoille.

— Periaatteitani minä en muuta. Tiedän, mikä johtaa hyvään ja mikä huonoon. Vanha viisaus sanoo: Joka kuritta kasvaa, se kunniatta kuolee.

Korkein Oikeus on kerran vapauttanut rangaistuksesta sellaisen isän, joka oli hakannut lapsensa pakarat verille. Poliisineuvos Eloranta oli sitä mieltä, että kun kuritus tapahtuu kuritusta varten luoduille lihaksille kurinpitovallan käyttötarkoituksessa eli siten, että kuritus tapahtuu rakkaudella ja kuritettavan paras ajatellen ja ellei siitä synny enempää kuin korkeintaan vähäinen vamma, saattaa tällainenkin kuritus joskus olla paikallaan. Rikoslain 21. luvun 12 §:n 2 momentissa annetaan vanhemmille tämänlaatuinen oikeus.

Mitä mieltä olette kirjailija Matti Kurjensaaren sanoista: Suomessa pikkurikolliset pannaan linnaan ja suuret saavat kunniamerkkejä?

— Olen sitä mieltä, että rikoslaki on kaikille sama. Väittää voidaan mitä hyvänsä, kun on otsaa tarpeeksi, eikä ajatella sen enempää, mitä väitetään.

Sanomalehtiuutisia lukiessaan on huomaavinaan, että vankilaan tuomitut ovat yleensä varattomia ihmisiä, joilla ei ole koulusivistystä. Näyttää siltä kuin meillä rangaistaisiin köyhyydestä, tyhmyydestä, työttömyydestä, sivistyksen puutteesta ja huonosta lapsuudenkodista. Eikö näiden pitäisi paremminkin olla lieventäviä asianhaaroja?

— Voihan sitä noinkin ajatella, jos haluaa panna asiat päälaelleen. Mutta asianlaitahan on niin, että enemmän harvoin sivistyksen saaneet syyllistyvät rikoksiin. He noteeraavat kunniansa tarkemmin ja varovat tekemästä rikoksia, koska »rikos ei kannata». Mutta onpa jopa nimismiehiä ja juristejakin tuomittu kuritushuoneeseen.

Professori Inkeri Anttila sanoo eräässä kirjoituksessaan, että nykyisessä yhteiskunnassa muodostuu rangaistuksien kasaantumisessa yhä tärkeämmäksi epäkohdaksi tiedotusvälineiden harjoittama sosiaalinen kontrolli. Rikoksen ja rangaistuksen selostaminen sanomalehdessä voi olla monin verroin ankarampi seuraamus kuin esimerkiksi muutaman kuukauden vapausrangaistus. Olisiko tämä kiellettävä lehdiltä sivistymättömänä tekona?

— Nuorien rikoksentekijöiden (15—17-vuotiaiden) osalta nimien julkaiseminen on kielletty. Heitä halutaan säästää ja parantaa ennen muuta. Mutta en ymmärrä, miksi muille kärsimystä ja tuskaa tuottanutta, paatunutta rikoksenuusijaa pitäisi säästää. Kenelle, Teillekö, häntä »säästetään»?

Kuolemantuomioita ei enää ole eikä meillä ole teloittajia. Nykyajan pyöveleiksi voisi kuitenkin kutsua ehkä yleisiä syyttäjiä ja oikeuden puheenjohtajia, joina nykypäivinä toimivat naisetkin. Mitä arvelette: millainen luonteenrakenne on ihmisillä, jotka pystyvät päivästä toiseen tuomitsemaan toisia ihmisiä vankiloihin, vaikka niiden turmiollinen vaikutus hyvin tunnetaan?

— Lakimieskoulutuksen saaneetkin ovat yhteiskunnan palvelijoita. Ilman heitä olisimme onnettomia. Onhan useissa maissa vielä kuolemantuomion täytäntöönpanijoita, pyöveleitä, jotka töikseen surmaavat. He ovat yhteiskunnan palkkaamia virkamiehiä, normaaleja ihmisiä ja noudattavat lakia. Eivät tuomioistuimiin sovi pelkästään tunteiden pohjalla elävät — siellä täytyy olla normaaleja, maanpinnalla eläviä, realistisia ihmisiä, ei liiallisesti idealisteja eikä ainakaan niin lapsellisia kuin mitä esimerkiksi Te näytätte olevan.

Ottavatko vankilaviranomaiset vastuun siinä tapauksessa, jos eristyssellin asukas tulee mielisairaaksi?

— Vain elinkautiseen kuritushuoneeseen tuomittu voi saada esimerkiksi toisesta murhasta enintään 6 vuotta ns. valoisaa yksinäishuonetta. Se on katsottu inhimillisen kestokyvyn ylärajaksi. Ei siinä ole mitään vastuuta vankilaviranomaisilla, jotka panevat lainmukaisesti tuomioistuimen päätöksen täytäntöön. Tuleeko vankiloista enemmän mielisairaita kuin vapaassa yhteiskunnassa, sitä asiaa minä en tunne. On olemassa erikseen vankilamielisairaala, jonne sairaat on siirrettävä hoitoon heti kun sairaus ilmenee.

Miten laki soveltuu yhteen uskonnon kanssa: Älkää tuomitko, jottei teitä tuomittaisi?

— Ei sillä ole mitään tekemistä uskonnon kanssa. Uskonto hyväksyy maallisen vallan ja sen mitä yhteiskunta on turvakseen lakina säätänyt. Tuolla lauseellanne tarkoitetaan lähinnä sitä, ettei levitä halventavaa sanontaa lähimmäisestään eli kuten naiset sanovat, juorua toisista ihmisistä ja jotakin vastaavaa!

Amerikkalainen professori, vankilapsykologi Donald Powell Wilson sanoo kirjassaan »Kuusi vankiani», että rikollisuus on eräs neuroosin laji, jota yhteiskunta ei hyväksy.

Sen sijaan se hyväksyy moraalisesti mielisairauden, itsemurhan tai neurootikon, joka tyrannisoi kanssaihmisiään.

Neuroottinen rikollinen teljetään vankilaan ja odotetaan, että hän paranisi siellä omien sairaalloisten kykyjensä varassa ja palaisi eristäytyneisyydestä, saastasta, julmuuksista, nälästä, toimettomuudesta, yksinäisyydestä ja yksitoikkoisuudesta muuttuneena miehen. Ehkä hän onkin muuttunut, kun hän palaa. Parantunut hän ei ole.

— Vankeinhoidossa olisi pyrittävä siihen, että jokainen saisi kohdalleen sen, mitä voidaan tehdä hänen parantamisekseen. Täytyy olla psykologeja ym. niin paljon kuin tarvitaan. Vankilan asukeista on pyrittävä kasvattamaan yhteiskuntakelpoisia kansalaisia, mutta ei ulkoisella loistolla ja »mukavuuksilla», vaan kovalla työllä ja kasvatuksella ja opetuksella.

— Psykologien asia on mennä juuri vankiloihin parantamaan näitä onnettomia, eikä puhua julkisesti ihmeellisistä parantajanlahjoistaan vankilan ulkopuolella, siellä missä heitä tarvittaisiin, sinne ei ole halua mennä. Jos he pystyvät saamaan aikaan jotain positiivista, muutakin kuin puhumaan, niin nostan hattua. Silloin heidän sanoissaan on katetta — muuten se on pelkkää sanahelinää. Psykologin puhe »rakkaudesta» televisiossa on hirtehishuumoria, kun rakkaudesta puhutaan omaan laskuun onnettomien nuorten rikoksentekijäin kustannuksella.

— Nykyisin paranee noin 10 prosenttia vankilassa olleista. Jos määrä nousee psykologien toimesta esim. 50 prosenttiin, niin hyvä on. Olen iloinen jokaisesta kansalaisesta, josta tulee täysipainoinen. Mutta psykologin ei pidä tulla neuvomaan poliisille, että verekseltä tavattua ryöstäjää on kohdeltava rakkaudella. Yhteiskunnan lainvartijana poliisi jäisi silloin »toiseksi», kuten varmasti psykologikin.

Poliisineuvos pani kätensä sydämen alle ja muutti äänensä maireaksi sanan »rakkaudella» kohdalla viitaten erääseen apulaisprofessori Viitamäen esitykseen televisiossa asiantuntijalla, joka ei ollut käynyt edes Keravan nuorisovankilassa tutustusmiskäynnillä.

Ette taida erityisemmin rakastaa psykologeja?

— Siihen ei henkilökohtaisesti poliisilla itsellään eikä yhteiskunnalla ole varaa ainakaan siihen asti, kunnes nämä astuvat tukevasti maan kamaralle, ja ymmärtävät elävää elämääkin.

Professori Wilson sanoo niinikään, että olemme päässeet niistä ajoista, jolloin ihmisiä otettiin lain voimalla hengiltä käyttämällä yli 40 erilaista kidutustapaa, joihin kuului mm. kuristaminen, keittäminen, elävältä hautaaminen, silpominen, elävältä nylkeminen ja polttaminen. Kuluneet 500 laillistetun sadismin vuotta eivät ole tuoneet selvitystä rikoksen ongelmaan eivätkä rikolliseen luonteeseen. Sääntönä on aina ollut, että mitä enemmän rangaistuksia on ja mitä ankarampia ne ovat, sitä enemmän laittomuudet lisääntyvät. Rangaistukset eivät estä rikoksia.

— Tässä on nyt taas sellainen tyyppi tämä Wilson, joka on innokas levittämään harhakäsityksiä; taitaa olla itse testien ja psykiatrin vastaanoton tarpeessa. Se koituu vain nuorison pahitteeksi: he ymmärtävät Wilsonin ajatuksista vain sen, että rikoksia saa tehdä ja niistä ei saa rangaista. Nämä »profeetat» ovat saaneet Amerikassa, Ranskassa ja Ruotsissa aikaan juuri sen rikollisuuden valtavan kasvun, minkä panevat rangaistuksen käytön syyksi, eivätkä huomaa malkaa omassa silmässään.

— Toivottavasti tämä ajattelutapa ei leviä Suomeen. Esimerkiksi Ruotsissa tämä ajattelutapa on korkeasta hyvinvoinnista huolimatta romahdusmaisesti vaikuttanut rikollisuuden, huumausaineiden käytön, seksuaalisuuden ja kaikenlaisen muun kurittomuuden valtavaan kasvuun. Tilanne ei ole enää edes viranomaisten hallittavissa. Löysän kurin ansiosta onnettomien ihmisten lukumäärä on noussut äärimmilleen — ottavatko Wilsonin tapaiset harhaoppien levittäjät vastuun? Tuskin heillä on ryhtiä siihen!

Professori Wilson kysyy edelleen, valitseeko yhteiskunta koston ja sitä seuraavan rikoksen uusimisen vaiko syytetyn ennalleen saattamisen ja siitä syntyvän yhteiskunnan hyödyllisen jäsenen?

— Tämä on psykologille tyypillistä puhetta kostosta ja parannuksesta. Olen jo sanonut, mikä nykyaikana on rangaistuksen tarkoitus. Psykologit eivät ole lukeneet lakia, he elävät tunteittensa varassa ja ovat itse yleensä (ainakin herra Wilson) psykologisen testin puutteessa. Rangaistuksella on parantamisen ohella muukin varsin tärkeä merkitys: sen tarkoitus on pelottaa ympäristöä, panna ne, jotka eivät vielä ole sortuneet rikollisiksi, ajattelemaan, kannattaako rikos vai ei. Rangaistuksen yleistävä tarkoitusta ei saa tehdä tyhjäksi, horjuttaa, rangaistuksen erityisestävän eli parantavan tarkoituksen yliarvioimisella.

— Minä olen ollut tuomioistuimissa oikeuden puheenjohtajanakin. Te olette aivan väärässä minun suhteeni, minussa on enemmän inhimillisyyttä kuin luullaankaan. Sanotaan että minä olen kova ja kova, mutta minä vain toteutan rikosoikeutta tarkoituksenmukaisesti ja uskon toimivani siten nuorisommekin parhaaksi. Nuorisommekin haluaa elää kurinalaisessa yhteiskunnassa! Ne, jotka minut tuntevat, sanovat, että eläydyn ihmisten rooleihin paremmin kuin monet muut. En ole pelkästään juristi, olen paljon muutakin: olen toiminut vuosikymmeniä partiojohtajana ja nuorisotyöntekijänä, nimenomaan nuorison parissa. Poliisiopistossakin on samanaikaisesti n. 330 nuorta miestä opiskelemassa sisäoppilaitoksessa.

— Joillekin ihmisille rikollisuus on vain kohtalo, vaikka inhimillisesti yritettäisiin tehdä kaikki heidän parantamisekseen. Jouni Apajalahti väittää, että syy on yksinomaan vanhemmissa — he ovat kuulemma »sadisteja», mutta ovatko vanhemmat sitten tulleet nykyisin yht'äkkiä niin kelvottomiksi ja vielä viimeisten 15 vuoden aikana, jolloin rikollisuus on meillä noussut 10—15 kertaiseksi!

Kirjassa »Kuusi vankiani» sanotaan, että Englannissa on lyhyimmät ja lievimmät tuomiot ja vähemmän rikollisia kuin ainoassakaan toisessa suuressa kulttuurimaassa.

— Se on makuasia. Voihan sitä sanoa ja kirjoittaa mitä tahansa. Meillä oli vuonna 1952 nuoria 15—17-vuotiaita rikoksentekijöitä (omaisuusrikoksiin syyllistyneitä) suhteellisesti vähiten koko maailmassa, mutta ei voida enää sitä sanoa, kun tehokkaiden rangaistusten käyttö on laskenut miltei olemattomiin »inhimillisyyden» varjolla.

Useimmat sadistiset rikolliset ovat lapsina joutuneet jatkuvan lyömisen ja pahoinpitelyn kohteiksi. Kenen on vastuu tällaisessa tapauksessa?

— Vanhemmat eivät kanna rikosoikeudellista vastuuta rikoksiin syyllistyneistä jälkeläisistään, muutenhan syyllisyys voitaisiin vetää

Käännä

Aatamiin ja Eevaan asti. Kova lapsuus ei anna oikeutta tehdä rikoksia. 15-vuotias on rikosoikeudellisesti täysivaltainen. Yhteiskunnalla ei ole varaa katsoa, että rikokset pantaisiin toisen syyksi. Eihän humalassa oloakaan voi katsoa syyntakeettomuudeksi. Jokainen näet joisi ensin itsensä humalaan ja tekisi rikoksen ja vaatisi rankaisemattomuutta, koska »ei tiennyt mitä teki».

— Kysymyksenne oli muuten sellainen, että itsekään ette usko väittämäänne, jos ajattelisitte asiaa vähänkin!

Onko koskaan sattunut, että joku tuomari olisi kieltäytynyt tuomitsemasta, koska laki on hänen mielestään liian epäinhimillinen?

— Ei kukaan tuomari pidä lakia epäinhimillisenä vaan välttämättömänä yhteiskunnan viimeisenä suojamuurina, jonka yhteiskunta itse, sen koossapitävät voimat, ovat säätäneet. Meillä on laki ehdollisesta rangaistustuomiostakin — säälittäviä tapauksia varten. En ymmärrä, että esimerkiksi se voisi olla epäinhimillinen.

Meillähän ei vankien parantamiseksi tehdä yhtään mitään ja kun he pääsevät vapaaksi, lyödään vain leima korttiin. Sen jälkeen he saavat luvan tulla itse toimeen huonon maineensa kanssa miten itse parhaaksi näkevät. Arveletteko, että he saavat mistään työpaikkaa, että heillä on paljonkaan mahdollisuuksia aloittaa normaalia elämää?

— Ne, jotka vankiloihin joutuvat, ovat tavallisesti uusijoita ja vielä ns. vaarallisia rikoksenuusijoita. Kyllä he saavat varmasti työtä ja selviävät, jos vaan miehessä on sisua ja yrittämisenhalua. On olemassa työsiirtoloita ja hyvää tahtoakin. Esimerkiksi Vankeusyhdistys tekee näiden parhaaksi siunauksellista työtä.

Arveletteko, että meillä tapahtuu lain mielivaltaista tulkintaa ja korkeassa yhteiskunnallisessa asemassa olevien henkilöiden säästämistä? En ole koskaan kuullut, että ministeritasolla olevat henkilöt olisivat joutuneet vankilaan huolimatta siitä, että tavallinen työmies olisi vastaavanlaisesta rikoksesta istunut monta vuotta linnassa.

— Ei pidä paikkaansa. Väittää voidaan mitä hyvänsä jos ei tarvitse kattaa sanojaan. Periaate on se, että tulkinnanvaraisessa tapauksessa asia ratkaistaan syytetyn eduksi.

— Muuten, vähänpä olette kuulleet ja varsin yksipuolista yleensäkin.

Muistaakseni Helsingin Yliopiston sosiologian laitoksella suoritettiin tutkimus alokkailla ja tällöin todettiin, että 95 prosenttia heistä oli tehnyt jonkin rikoksen elämässään. Kun rikollisuus on näin yleistä, onko oikeastaan mitään oikeutta tuomita vain muutamat harvat ilmiannetut vankiloihin?

— Tämä on taas Inkeri Anttilan sellaista... Olen hänen hyvä ystävänsä enkä halua sanoa hänestä pahaa sanaa.

— Piiloon jääneellä rikollisuudella ei kuitenkaan ole mitään merkitystä rikollisuuden kasvun ja rankaisemisen kanssa. On lapsellista ryhtyä tutkimaan tuollaista. On tärkeämpiäkin tutkimusaiheita. Me ihmiset olemme taipuvaisia esimerkiksi varastamaan, mutta se osoittaa vain, että täytyy olla rangaistussääntöuhka, joka estää mahdollisimman monta varastamasta. Ei ole suinkaan tarkoitus, että kaikki olisi pantava linnaan. Vain kaikkein törkeimmistä rikoksista tehdään ilmoituskin. Niillä on jotakin merkitystä. Jos rikoksentekijöitä ruvetaan puolustamaan sillä, että muutkin varastavat, ollaan täysin hakoteillä. Vain murto-osa ihmisistä tekee sellaisia rikoksia, että yhteiskunta katsoo ne rangaistuksen arvoisiksi.

Professori Wilson sanoo, että vangit eivät kadu eivätkä tee parannusta, koska he loppujen lopuksi tietävät olevansa yhteiskunnan vähäpätöisiä pikkurikollisia ja suurrikolliset ovat vapaalla jalalla huomattavassa asemassa. Pikkurikollisista tehdään syntipukkeja suurempien yhteiskunnan ganstereiden rötösten sovittamiseksi.

— Tuo ei pidä paikkaansa. Se on Wilsonin sairaaloista ajattelua, kun ei ole muuta sanottavaa!

Kirjassa »Kuusi vankiani» sanotaan, että ensimmäinen kosketus poliisiin on ratkaiseva siihen nähden, tuleeko syytetystä rikollinen vai paraneeko hän. Valitettavasti poliisi on useimmiten typerä, sadistinen ja väkivaltainen.

— Niinhän te väitätte, mutta annan sen teille anteeksi, koska noteeraan väittämänne »ajattelemattomuudeksi». Meillä poliisi on tervettä ainesta, nuorisomme parhaimmistoa joka valitaan jopa psykologin testein. Vain joka kymmenes hakija pääsee poliisiksi, joten valinnanvaraa on.

— Mistä ne ihmiset sitten otetaan, joita ei moitittaisi! Ei suomalaisessa aineksessa kertakaikkiaan ole sen parempaa! Mutta psykologit eivät kelpaa poliiseiksi — he eivät pärjää etulinjassa. Tietenkin on sitä parempi, mitä laajempi sivistys poliisilla on. He saavat kaikkinaista koulutusta — nykyisin kaksi kertaa enemmän kuin esimerkiksi vielä viisi vuotta sitten. Psykologiakin on ollut oppiaineena jo 6 vuotta. Mutta kyllä Poliisiopistossa on muutakin psykologista asiantuntemusta opetustoimessa. Ei psykologintutkinto pelkästään tee ihmistä muita viisammaksi eikä ainakaan maailmanparantajaksi. Elämänkokemuksellakin on painava sana näissä asioissa.

Monet vangit joutuvat viettämään vuosikausia vankilassa, jossa homoseksuaalisuus pääsee kukoistamaan. Se taas on puolestaan rangaistava teko. Miten seksuaalikysymys hoidetaan meillä?

— Seksuaaliprobleema on sellainen, ettei se välttämättä vaadi tyydytystä muiden kuin psykologien ja ehkä joidenkin naisten mielestä. Tyydytyksen tilapäinen puuttuminen ei tapa eikä tee sairaaksi, vaan päinvastoin terästää miestä. Mutta Te näytätte olevan tässäkin asiassa toista mieltä.

Uskotteko henkilökohtaisesti vankilan parantavaan vaikutukseen? Rikollisuudesta sanotaan, että se on joko onnettoman lapsuuden, vajaamielisyyden, luonnevikaisuuden, epätoivon tai perinnöllisyyden aikaansaamaa. Luuletteko, että vankila pystyy korjaamaan nämä haitat? Onko siitä olemassa tutkimuksia?

— Se pystyy korjaamaan siinä missä muukin laitos. On oikeastaan turha nimitellä sitä »vankilaksi». Yhtä hyvin voidaan sanoa »psykopaattilaitos» tai vaikkapa »kartano». Mutta ei se siitä paremmaksi tule, että sinne hankitaan höyhenpatjat. Vangit saavat sitä hoitoa, mitä tarvitsevat, mutta eivät ulkonaisen loiston kustannuksella. Vain murto-osa rikoksentekijöistä on sairaita. He tarvitsevat hoitoa.

Eikö tuomareille ole mielestänne jätetty liian suuri harkintavalta tuomioiden suhteen? Ihmiset ovat niin kovin erilaisia: toiset katsovat asiaa inhimilliseltä kannalta, toiset ovat mahdollisimman ankaria.

— Ikävä kyllä nykyinen »inhimillinen» koulukunta on saanut aikaan sen, että vuosi vuodelta rangaistustuomiot ovat olleet yhä enemmän

jatkuu s. 94

HEINÄÄ PUUTA

JUKKA RIKE

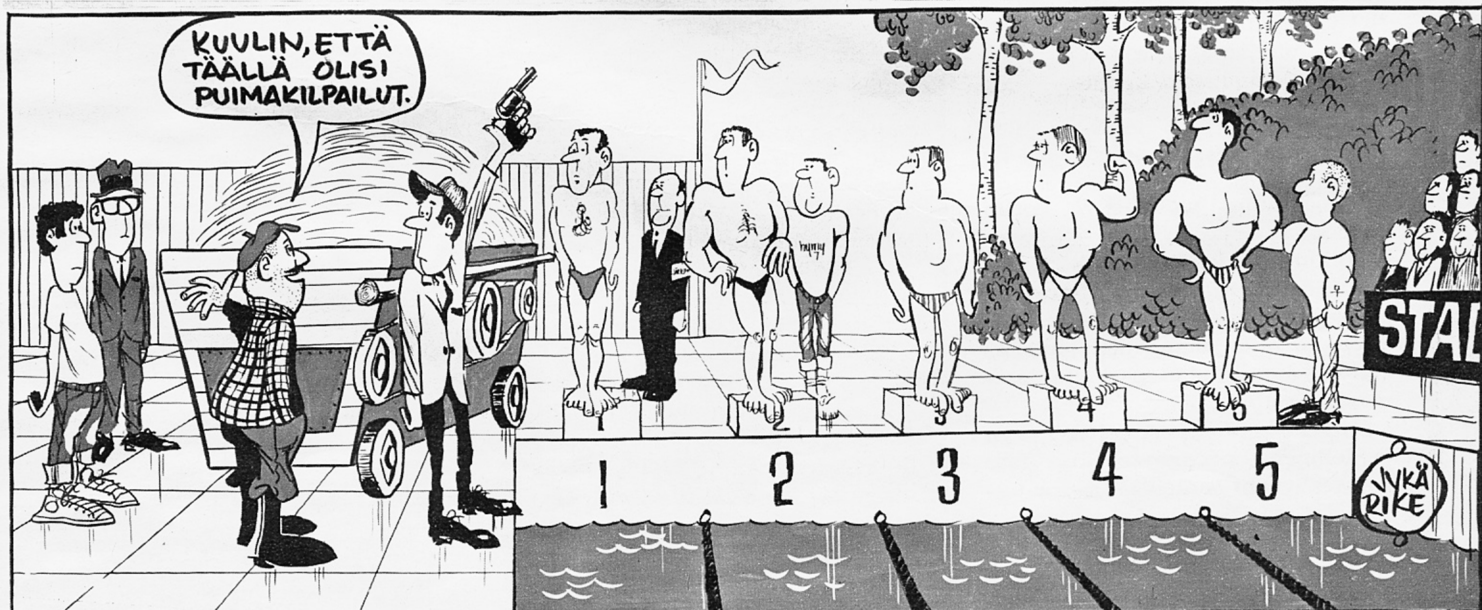
ULKOILU ON KESÄLLÄ MUOTIA MUUALLAKIN KUIN ULKOMAILLA.

tuulesta temmattua

Heinäkuinen Helsinki on show-elämässäkin hyvin hiljainen. Tähdet ovat liikkuneet pois: kiertueille, kesälomille, lepäämään pois kesäkaduilta. Kuitenkin kesänhiljaisen Helsingin kaduilla tapahtuu aina jotain.

Lauttasaarelaiset alkavat jo oppia tietämään, kuka omistaa Hakolahdentien varrella silloin tällöin pysäköidyn upouuden MG-urheiluvaunun. Ja tämän auton omistajan tuttavapiiriin lukeutuva Juha Vainio halusi yhtenä heinäkuun lopun iltana yllättää sen miehen. Hän juoksi rappuset kolmanteen kerrokseen, soitti vimmatusti ovikelloa ja — herätti Robinin!

Miehet menivät yhdessä katsomaan suurta jalkapallo-ottelua Maajoukkueen ja Lehdistön välillä, urheilun harrastajia kun molemmat ovat. Robin rakastaa vauhtia, ja hurjapäisyyteen hän on tottunut sinä aikana, jonka hän on käyttätänyt telinevoimistelun kilpailuharjoitteluun.

Robin menee eteenpäin sisulla ja tahdonvoimalla ja tietysti MG:llä, jonka sivuistuimella hyvin usein on se »vakituinen».

Aikamoisen huhumyllyn on taas matkaansaattanut Pertti »Kreivi» Lindgren, lähes kahdeksankymmenen kihlautumisen suuri suomalainen roistosankari ja »parannuksen» tehnyt iskelmätähti, kun jutut hänen ja Anita Hirvosen seurustelusta ovat pääseet kuuluviin. Molemmat tähden ovat Weneskosken tallin ihmisiä, joten Anitan ja miksei myös Kreivin ihailijat — voivat lohduttautua olettamuksella, että tarina onkin vain mainosta, kenties.

Porin jamit

Heinäkuuun puolivälissä Poriin kokoontui tuhansia jazz- ja popmusiikin ystäviä. Molemmilla rintamilla järjestettiin suuret festivaalit, joihin otti osaa sekä kotimainen kärkijoukko että jammaajien joukossa myös osa maailman parhaita jazzmuusikoita.

Pori Jazz-67 oli järjestelykyvyn täydellinen taidonnäyte, kun taas pop-festivaalit antoivat seuraajalleen hyvin vähän järjestäjien taitamattomuuden vuoksi. Luotsinmäen lavatoimikunta yritti informoida, mutta se vain yritti. Yksikään sen jäsenistä ei hallinnut ainakaan tiedotustehtäviä.

Luotsinmäellä näyteltiin papereita, joissa esiintyvien orkestereiden nimen jälkeen oli melkein jokaisen orkesterin kohdalla alle sadan markan summa. Joku sattui kysymään, oliko se esiintymispalkkio. Järjestäjät änkyttivät, vetivät paperin pois ja sanoivat sen olleen väärän paperin. Vähän ajan kuluttua he ymmärsivät sopertaa, että kysymys oli matkakustannuksista.

Halvaksi siis Porin ensimmäiset pop-festivaalit ainakin järjestäjille tulivat, jos aloitetaan menojen kaavailu esiintymispalkkioista.

Raninen tulee

Aarno Raninen, loistoluokan suomalainen viihdemuusikko, joka monilla hammond-sovituksillaan on päässyt suomalaisen yleisön sisimpään, on »liian nuorena» päässyt myös laulutähdeksi. Tämä Raninen, lapsenkasvoinen vanha nuori mies (23), kertoo ensi levyllään »Liian nuoren» vaikeuksista ja niin hyvään tyyliin, että levy on muodostumassa ajan ikivihreäksi.

Aarno voitti muutamia vuosia sitten Suomen iskelmä mestaruuden ulkomaisten laulujen sarjassa, mutta lopullisesti hän laulajana näytti kykynsä tänä keväänä Kalastajatorpan »Tähtihumua»-ohjelmassa, jossa hän Lasse Mårtensonin kanssa lauloi, johti musiikin ja näytteli.

Aarno Ranisen esikoinen on tullut. Mutta yllättävää on, miten vanha Aarnon todellinen esikoinen on: hänen poikansa aloittaa syksyllä koulunkäynnin. Tämä Raninen ei siis olekaan liian nuori: Hän laulaakin meistä muista ja meidän nuoruuden huolistamme!

Porin jazz-festivaalien kaunein: Piia Skaar.

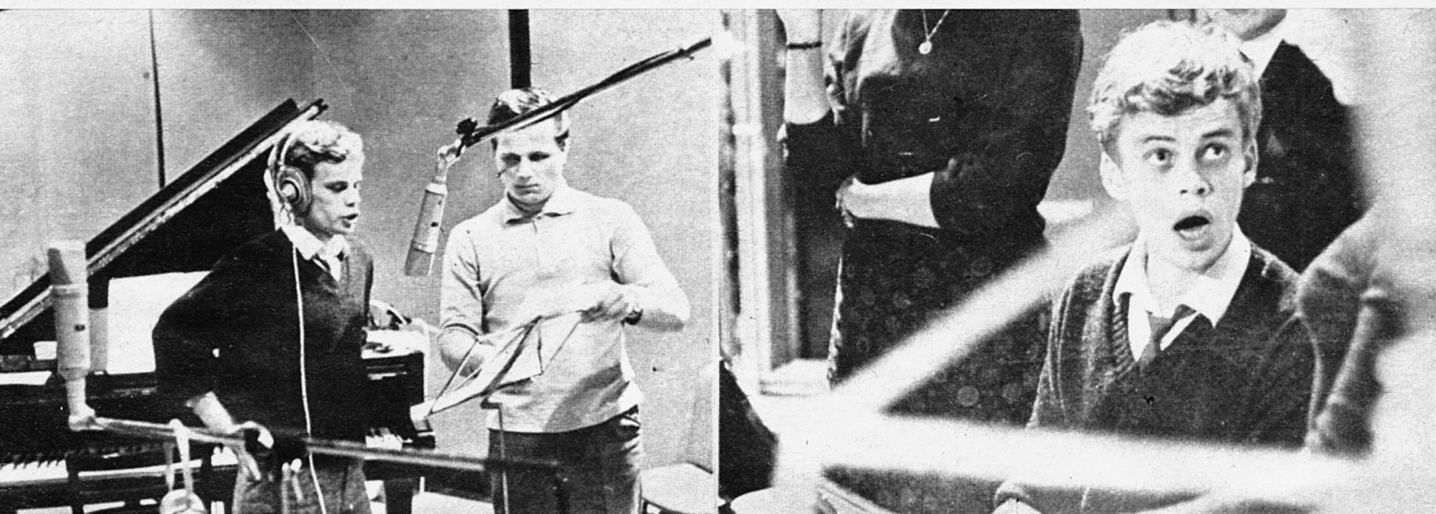

Lisää Kuuvasta

Joskus tuntuu siltä kuin Kari Kuuvasta tehtäisiin väkisin vaikeampi ihminen kuin hän onkaan. Tapasimme alkupuolella heinäkuuta ja puhuimme siitä ajasta, joka oli jäänyt pimeäksi armeijasta paluun ja tämän kesän välille.

Kuuva kertoi:

— Sävellystyöt ovat vieneet kaiken ajan. Olen sekä säveltänyt että sanoittanut ja vain viikonloppuisin

»Liian nuori» Aarno Raninen.

olen esiintynyt keikkamatkoilla. Ikävää että Veikko Ennala sai minusta niin negatiivisen kuvan Ytterissä. En oikeastaan tahdo pyytää anteeksi, mutta voin tunnustaa että joskus menen vähän liian pitkälle.

Kari Kuuvalla on tallessa kymmeniä sävellyksiä, jotka vielä ovat levyllä käyttämättömiä. Dannylle ilmeisesti tulee niistä kaksi, ehkä jo seuraavalle levylle. Karin uusin oma levy kuvailee, miten Suomessa eletään Humbuugilla. Se palauttaa kuutelijan jälleen lärvätsalolaiseen ympäristöön, tuon paikan iloihin ja suruihin. Karin silmä on tarkka huomaamaan humbuugin — ja hän tunnustaa näkevänsä sen aika usein myös itsessään. Se on jo eteenpäin menoa.

Näin uuden tähden syntyessä on syytä esittää kysymys, minne on kadonnut esimerkiksi sellainen lupaava luonnonlahjakkuutena mainostettu tyttö kuin Cher, josta ensilevyn yhteydessä puhuttiin hyvinkin paljon. Vaikuttaa siltä, että »nuori lupaava»-adjektiivirykelmä olisi jo inflaation kärsinyt.

Vähentäkää ylistävien adjektiivien käyttöä, levy-yhtiöt, tai etsikää henkilöitä, jotka voivat esitellä uusia löytöjänne vähän inhimillisemmin kuin kertomalla vain, että tämä on tällä hetkellä paras, lupaavin, ehdottomin. Tai antakaa heidän aikaansadaa uutisia. Tehkää jotain kesähelteelläkin'

Nowhere Man

▲ Robin menee eteenpäin sisulla.

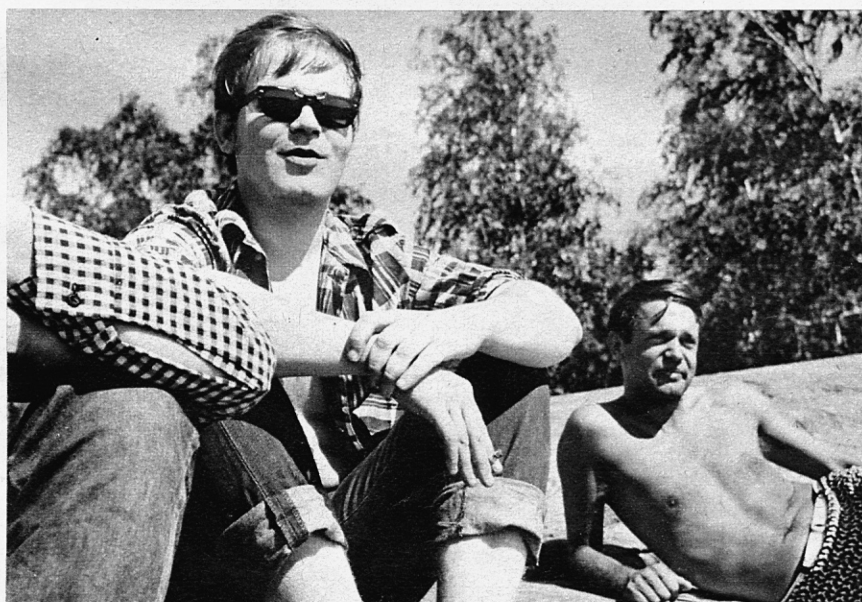
Tähti Jämsästä

Suomessa syntyy vai pitäisikö sanoa synnytetään neljä-viisi naisiskelmätähteä vuodessa, ja näistä kaikista käytetään hyvin mielellään sanaa »lupaava», sillä muut eivät ole niin käyttökelpoisia, kun jo äänikin on katsottava levytyksen arvoiseksi.

Tampereella ei ole vähään aikaan tullut laulusolisteja (sieltä ovat mm. Mauno Kuusisto ja Matti Heinivaho), ja siksi on ilolla otettava vastaan 19-vuotias Hannele Koivisto, joka ensilevyllään laulaa säveltämänsä balladin »En yksin löydä onneain».

Jämsässä syntynyt Hannele luetaan asiantuntijapiireissä amerikkalaista sanaa käyttäen folk-pop-ryhmään. Viikonloppuisin hän kiertää keikoilla Veka Järviön yhtyeen laulusolistina.

Kesää viettävä Kari Kuuva. ▼

Teksti:
JORMA VIRTANEN
Kuvat:
VEIKKO LINTINEN
Asut:
NUORISOMUODIN ERIKOISLIIKE POPET

MEIKKI JOSTA PROFESSORITKIN PITÄVÄT

Jyväskylä on yleensä poikkeus nukkuvassa suomalaisessa kesäkulttuurissa. Tänä vuonna ei Jyväskyläkään riehaantunut edellisen veroiseksi, vaan kulttuurista puhuttiin Studia Generalia-luennoilla kuivasti. Paneelikeskusteluissa vähän railakkaammin — joku nuori arkkitehti tokaisi, ettei Alvar Aalto oikeastaan tiedä paljoakaan koko arkkitehtuurista. Illalla Ilokivessä ja muissa ravintoloissa otettiin jo tosi railakkaasti kantaa.

Taidemaalari Kalevi Kääriö otti myös kantaa. Hän sanoi, ettei Dorothy Gray oikeastaan tiedä paljoakaan naisten kasvojen maalaamisesta. Hän tietää enemmän.

Työnäytteeksi Kalevi Kääriö maalasi pari nättiä tyttöä nykytaiteen periaatteen mukaan ja työnäytteet otettiin mukaan Jyväskylään.

Taidemaalari Kalevi Kääriö on nuori ja boheemi, myös tunnustettu. Kuopion Taidegalleria on hänen perustuksiaan; nyt hän maalaa tämän hetken show-tähtiä.

Idea taidemaalatuista inehmoista oli hänen. Railakkaan räikeät värit syntyivät hotellihuoneen sängyllä. Eikä ymmärrystä puuttunut Jyväskylän kulttuurikesässä käyskenteleviltä kanssaihmisiltä.

Ymmärtäminen on tietenkin toista kuin hyväksyä. Ymmärtämistä kuvaavia lausuntoja voin liittää tähän baareista, ravintoloista, kadulta, taidenäyttelyistä, matematiikan luennoilta, torilta jne:

— Voi h-tti, ettei sitä enää muulla tavoin!

— Mitä kuvatuksia!

— Herranjestas, naisiako nuo!

— Kyllä tässä seksuaaliset tarpeetkin unohtuvat!

— Kyllä noista kympin!

Hyväksyvä ymmärtäminen oli kuitenkin valtaosan reaktio.

Ranskalainen marxismin luentoihin osallistuva professori B e s s e:

— Jos minä järjestäisin Ranskassa vastaavanlaiset kulttuuripäivät, olisi osanottajien pakko »meikkauttaa» itsensä tuolla tavoin. Tänne Jyväskyläänkin suosittelen taidemaalattuja kasvoja ensi vuodeksi. Erittäin viehättävä ja piristävä näky, tulkitsi radiotoimittaja Olli A l h o professorin ihastuksen.

Illalla Ilokivessä, Yliopiston alueella sijaitsevassa ravintolassa Tampereen Yliopiston professori Urpo H a r v a kutsui taiteilijan työnäytteet pöytäseuraansa. Keskusteli innokkaasti, jopa pyörähti neitosten kanssa pariin otteeseen lattialla. Kääntäjä-runoilija Pentti S a a r i t s a näytti niinikään taiteenymmärtäjänä hyväksyvän neitosten läsnäolon.

Yliopiston aulassa, yhdessä kuvanveistäjien Laila P u l l i s e n ja Sam V a n n i n huomiota herättäneiden töiden kanssa poseeratessaan Kalevi Kääriön »meikatut neitoset» herättivät ansaittua huomiota. Lehtivalokuvaajat kuhisivat kaunotarten ympärillä.

Matematiikan luentosali hiljentyi hiirenhiljaiseksi. Luentoa pitävä professari tuntui tuntevan jotain outoa ilmassa, kääntyi ja näki taimaalattujen neitosten astelevan rauhallisesti luentoa seuraavien joukkoon. Professori keskeytti, rykäisi ja aloitti uudelleen vasta neitostemme istuuduttua.

Illan konsertista poistuva juhlayleisö tukkeutui salista johtaviin parioviin ja valui todella taidetilaisuudelle sopivalla arvokkuudella aulasta ulos. Rengas kiristyi ulkona vanhan polkupyörän päälle istutettujen kasvomaalattujen neitosten ympärille.

Monta mustelmaa puristettiin kanssaihmisten käsivarteen, monta naapurin varvasta astuttiin punaiseksi, monta niskanikamaa kipeytyi, sormea sohaisi naapurin kylkiluiden väliin ja musiikkielämyksestä kiitolliseen korvaan — kun Kalevi Kääriön luomukset esiintyivät Jyväskylässä ja yrittivät palauttaa edes jotain siitä, mitä railakkaalta kulttuurikesältä on totuttu odottamaan.

Järjestyksen miehet huusivat ohikiitävästä mustasta autostaan kirpeitä kehoituksia kävellä jossain muualla kuin kadulla. »Aiheutatte ruuhkia, aiheutatte ruuhkia», kuului poliisikokardin takaa ja Jyväskylän kulttuurikesään saapuneet

▲Professori Urpo Harva ja taidemaalari Kalevi Kääriön näkemys Jyväskylän kulttuurikesään sopivasta »taidemeikkauksesta».

◀ Tie yliopistolle neuvottiin ... — Hmmm, eiköhän tullut oikeaan paikkaan neuvottua, kertovat ilmeet poliisikokardien alta.

▼— Voi hyvät lapset, sehän on viehättävä. Minä sitä sanon, että muuten elämä olisikin yksitoikkoista. Tuollaisia kasvoja sitä viitsisi katsellakin ...

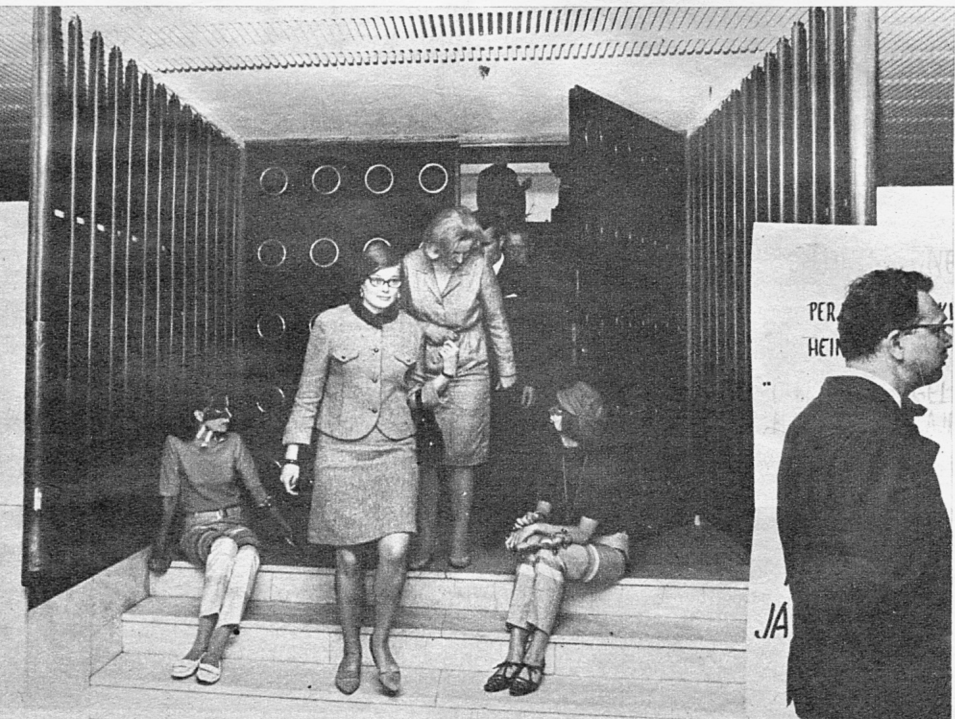

◀ OTKlaisen ravitsemusliikkeen edustalla oli kulttuuripäivien aikaan kaksittain »auringonpalvojia».

▼ — Hai, siulha näpsäkkä naamavärkki on. Saanha mie povata siulle. Katoha, ensi tulloo tumma mies, sit vaalea. Varo sie plikka sitä mustaa miestä . . . (ja povauksesta annetut kolme markkaa vaihtavat kuvassa juuri omistajaa!)

▼▼ Tästä se alkaa — ruuhka. Viulun mestarin konsertista saapuva yleisö sanan mukaisesti jähmettyy paikoilleen taidemaalattujen neitosten istuessa portailla.

kortteliajurit pitäytyivät taidemaalattujen naistemme vanaveteen.

Ravintoloiden ovet olivat taideteoksille avoimet. Passipoliisien ilmeet tutkimattomat. Toriväki otti heidät puhetulvin, osoittavin elein, suuriäänisin reunahuomautuksin ja romaaniväestö normaaliin tapaansa povaten vastaan. Kaali myytiin uudella periaatteella meikatuille neitosille siinä kuin muillekin. Laskuvirheitä ei syntynyt, keskustelua kylläkin.

— No niin, no niin, hoki muuan torimyyjistä. »Siinä sitä on uutuus, muuten tämä eämä onkin käynyt niin pahanpäiväisen harmaaksi ja yksitoikkoiseksi. Tuolla tavalla pitäisi maalata kasvot. Minä pidän nuoresta railakkuudesta. Eikä tuo ole lainkaan hassu, Päinvastoin.

Taidemaalattuja kasvoja osattiin odottaa Jyväskylässä. Ei tiedetty odottaa. Mutta oletettavasti otaksuttiin niiden kuuluvan osana tämän päivän monisäikeiseen maalaustaiteeseen.

Toivon mukaan ranskalaisen professorin Bessen sanat »kulttuurikesän osanottajille pakolliseksi sopivasta meikkiuutuudesta» eivät kaikuneet kuuroille korville. Tokkopa autolla liikkuva poliisikaan pelkäisi ruuhkia, jos Kalevi Kääriön meikkaustapa yleistyisi.

Taideteosta ei käytännön syistä suositella kotisohvalle tai sen vierelle. □

Rikoslain 20. luvun 3. § sanoo: Jos täysiveli ja -sisar taikka veli- ja sisarpuoli sekaantuvat toisiinsa rangaistakoon kumpikin kuritushuoneella enintään neljäksi vuodeksi taikka vankeudella vähintään kolmeksi kuukaudeksi. Kun Ilmajoen Koskenkorvalla asuva emäntä Helena Kuula nyt ensi kerran tunnustaa todeksi sen mitä hänen lähiympäristönsä on tähän asti vain kuiskutellen arvaillut – että hänen lastensa isä on hänen oma edesmennyt veljensä – ottaa hän huomattavan riskin, sillä syyteoikeus ei ole vielä vanhentunut. Hän ottaa riskin pelastakseen lapsilleen pikku tilansa, joka nyt muun suvun toimesta on luisumassa hänen käsistään.

Ilmajokelaisen emännän tunnustus:

”LASTENI ISÄ ON VELJENI”

Teksti: VEIKKO ENNALA Kuvat: VEIKKO LINTINEN

Talo löytyy toivottoman pölyisen tien päästä, mäennyppylän eteläpuoliselta rinteeltä, ei kuitenkaan kovin kaukaa Koskenkorvan asutustaajaman keskustasta. On kysytty neuvoa moneltakin henkilöltä ja sekaannusta tuottaa se seikka, että paikkakunnalla on kaksi Helena Kuulaa. Niin että kumpaa heistä te...?

No, sitä Helena Kuulaa, jolla, tuota noin...

Puolitiehen jääviä virkkeitä, vaivaantuneita ilmeitä.

Mutta perille päästään siis lopulta. Nurmettuneen pihamaan ympärillä kolme erillistä rakennusta, yksi niistä eläinsuoja, kaksi näemmä asuintarkoitukseen tehtyä, kaikissa hienoinen rappion leima. Noustaan portaita mökkiin, joka näyttää asutuimmalta. Huoneita on kaksi, kalustus niukka, puute huokuu sijaamattomista vuoteistakin.

— Emäntä Kuula itse?

Niin, hänhän se on. On aivan kummallista, miten odottaisi jotakin epätavallista suorittaneen ihmisen olevan ulkomuodoltaankin epätavallinen. Pahe leimaa harjoittajansa, sanotaan.

Helena Kuulaa ei leimaa pahe. Hän on kuin kuka tahansa maaseudun äiti, joka perheen varsinaisen huoltajan kuoltua rääkkää itseään ylenmääräisellä työllä oman ja lastensa leivän puolesta tapellessaan. On ollut sairauttakin, kuulemma, reuma selässä ja käsissä, rintakehäkin murtunut.

— Täs on kaikki ruvennu menemähän huonohon mallihin, hevonenkin tuli kipiäksi, piti panna Itikkahan.

On vaikeata aloittaa keskustelua asiasta, joka on siinä määrin arkaluonteinen kuin se on, olkoon, että aloite ei ole tullut meidän taholtamme. Tyhmää olisi viljellä hurskaita sitaatteja siitä, miten vain itsensä synnittömäksi tunteva voi viskata ensimmäisen kiven. Yhtä pahalta tuntuu mennä itse juoneenkin ja kysyä: miltä tuntuu olla läheisessä tekemisessä oman veljensä kanssa? Ja kumminkin tämä kysymys väreilee ilmassa lausumattomanakin.

Helena Kuulaa karttelee ensin katsettani. Mutta lopulta hän jaksaa jo hymyillä ja laskea hiukkasen karheahkoa huumoriakin keventämään alakuloista tunnelmaa.

— Jouran mä täs linnaskin istumahan, kivulloonen ihminen.

Lapset katselevat ja kuuntelevat äänettöminä.

— Tietävätkö nuo pienokaiset totuuden?

Hieman etäältä tämän äärettömän vaikean aiheen käsittelyn alkaakseni en malta olla ihmettelemättä, miksi eräiden käsitteiden ja ilmiöiden yleismaailmalliset nimitykset on pitänyt suomentaa vallan kauhistavalla tavalla. Esimerkiksi trakoomasta on tehty silmäpasko, joka rähmäisyydessään herättää vastenmielisyyttä koko sairautta ja sitä potevaa kohtaan ikään kuin potilas olisi jotenkin erityisen saastainen ja syypää tautiinsa. Insestistä on tehty sukurutsaus, joka sana ei ole ruma vain foneettisesti vaan käsitteellisestikin — ehkä hyvinkin tarkoituksella. Liioin ei sukupuolielimistä ole käytettävissä yhtäkään nimitystä — päin vastoin kuin esim. ruotsinkielessä — jotka voisi lausua ääneen semmoisessa valistuneessa seurassa, missä on läsnä sekä miehiä että naisia.

On ollut aikoja, jolloin insestia ja nimen omaan veljen ja sisaren keskeistä suhdetta on pidetty sukupuolisuuden hienostuneimpana muotona samalla tavoin kuin homoseksualismikin on joskus sellaiseksi katsottu. Mutta tällaiset käsitykset ovat aina liittyneet rappiokulttuuriin.

On kovin vaikeata sanoa, minkälaatuiset tavat ja toiminnat ovat normaaleja ja missä kulkee raja luonnollisen ja luonnonvastaisen välillä. Eräissä tapauksissa elämä itse kuitenkin on antanut ohjeita,

Käännä

joita ei voi tulkita väärin. Joillekin perverssiyden muodoille se langettaa jopa näkyvän rangaistuksen.

Näin on asianlaita juuri insestin suhteen. Pitkään jatkuneet suvunsisäiset avioliitotkin tahtovat johtaa jälkeläisten degeneroitumiseen vaikka ne eivät olekaan varsinaista »sukurutsaisuutta». Julmimmalla tavalla insesti kostautuu äärimuodoissaan, joita ovat isän sekaantuminen tyttäreensä ja veljen sekaantuminen sisareensa. Mikäli tällaisten suhteiden seurauksena syntyy lapsia, ovat ne usein vajaamielisiä ja vaikkakaan eivät aina rujoja, joka tapauksessa heidän ulkonäössään on jotakin vieraannuttavaa, outoa. Se ilmenee toisinaan hintelyytenä, kellervänharmaana ihonvärinä, ulkonevina hampaina yms. tai sitten ylimalkaan vain jonkinlaisena lähemmin paikantamattomana ja selittämättömänä »vinoutena».

Olisiko tässä — sen taas kerran sanoakseni — todellakin nähtävä isän ja äidin synneistä aina kolmanteen ja neljänteen polveen ulottuvan kirouksen toteutuminen?

Heinäkuun lopulla HYMYlehden toimitukselle lähettämänsä kirjeen päätti ilmajokelainen emäntä Helena Kuula seuraavin sanoin: »Eihän tämä niin erikoista kait ole mutta kun tämä lasteni isä on samalla minun veljeni niin se kait muuttaa vähän asiaa, älkää pitäkö minua hulluna se en ainakaan omasta mielestäni ole, olen vain elämän kelkkamäessä sivuun luisunut ihmisparka, pahasti rikkonut yhteiskunnan lakeja mutta koettanut sovittaa omalta osaltani ja kasvattaa lapsiani, jotka sentään ovat kaikinpuolin normaaleja. Tyttö on 14 v poika 9 v ja itse olen 44 vuotta vanha. Jos teitä tämä tarina kiinnostaa niin . . .»

Niin kuin alkukappaleessa sanotaan, on täysiveljen ja -sisaren sekaantumisesta langetettava korkein rangaistus 4 vuotta kuritushuonetta. Kun enimmäisrangaistus on näin korkea, oikeus panna rikokseen syylliset syytteeseen raukeaa vasta 10 vuoden kuluttua siitä hetkestä, jolloin rikos on tehty. Vaikka Helena Kuulan ja hänen 5 vuotta sitten kuolleen veljensä Oivan viimeisin »sekaannus» katsottaisiin tapahtuneen sinä päivänä, jolloin he panivat alulle nyt 9-vuotiaan poikansa elämän, ei syyteoikeus ole vielä ehtinyt vanheta vaikkakin se on näitä aikoja vanhenemaisillaan. Virallisen syyttäjän ikävä velvollisuus lienee nyt tutkituttaa asia ja riittävän näytön saatuaan asettaa Helena Kuula vastaamaan rikoksesta, joka voidaan rangaista siis aina 4 vuoden kuritushuonetuomiolla ellei eräitä ymmärtääkseni erittäin lieventäviä asianhaaroja olisi olemassa.

Miksi Helena Kuula haluaa tunnustaa erehdyksensä syyteoikeuden ollessa juuri menemässä umpeen ja miksi hän haluaa tehdä sen julkisesti niin että hänen tekonsa tulevat sellaistenkin ihmisten tietoon, joille se ei laisinkaan kuulu?

Ihmisten edesottamusten todellisia vaikuttimia eivät ulkopuoliset koskaan saa tarkoin selville. Tosin Helena Kuula mainitsee kirjeessään, että ehkä lukijoita kiinnostaisi kuulla »yhden orpotytön elämän vaiheet jotka ovat kulkeneet vähän outoja teitä».

Epäilemättä ne kiinnostavat. Mutta Helena Kuulan ripittäytymisen motiivi ei liene exhibitionistinen paljastamisen tarve. Kriminalistit sanovat, että rikollinen ei palaa rikospaikalle tarkistaakseen onko jättänyt tunnistettavia jälkiä vaan ne jättääkseen. Toisin sanoen hän haluaa joutua kiinni ja saada rangaistuksensa koska vain sitä kautta kevenee syyllisyydentunnon ankara taakka. Mutta tämä halu on tiedostamaton.

Voisimme ehkä olettaa, että myös Helena Kuula tahtoo vapautua häntä ainakin 15 vuotta painaneesta henkisestä kuormastaan erehdyksensä »laillisesti» sovittaen. Mutta hänen tarpeensa tulla rangaistuksi on, päin vastoin kuin yleensä, tietoista. Tätä käsitystä tukee hänen eteläpohjalaisen kansanluonteen mukainen suoruutensa, jolle on ominaista joskus melkeinpä rehvastelevaan tapaan »vastata huutonsa».

Helena Kuulan tunnustuksen toinen, näkyvämpi ja helpommin tajuttava motiivi on eräs käytännön näkökohta. Asuessaan Oiva -veljensä talossa yli 15 vuotta oli hän näennäisesti vain tämän taloudenhoitaja. Hänelle aviottomina syntyneitä kahta lasta ei aluksi osattu epävirallisestikaan yhdistää Oiva Kuulaan, ne olivat sisaren yksityisiä vahinkoja. Kun tila Oivan kuoltua muuttui kuolinpesäksi, joka yhä vieläkin on jakamatta, on Helena Kuulalla siihen osuus vielä elossa olevien sisarustensa kanssa, mutta hänen lapsillaan ei.

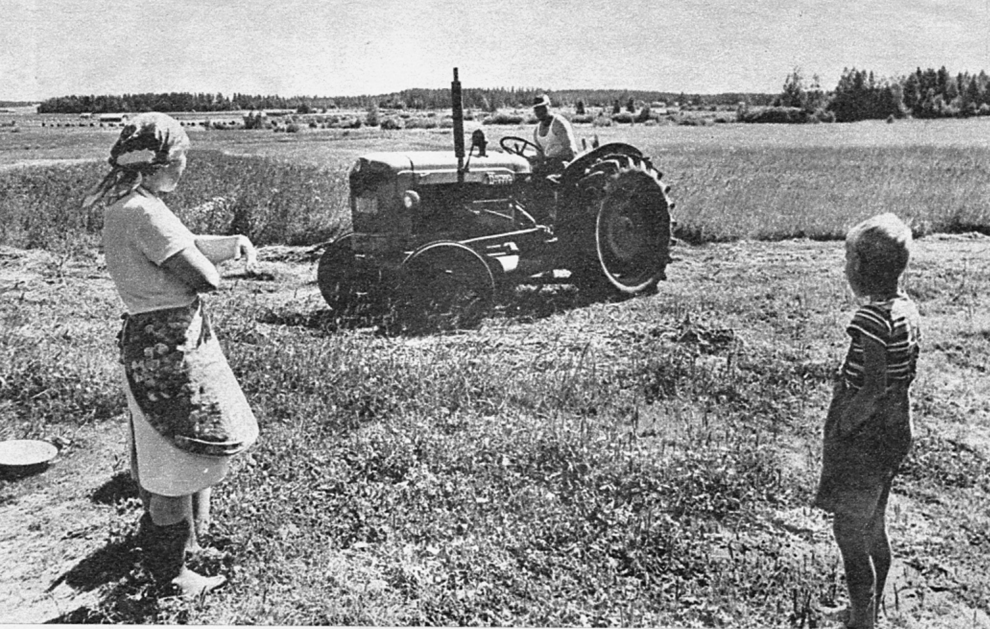
Kun Helena Kuula, kolmen muun veljensä ryhdyttyä käräjöiden hakemaan osuuksiaan jo entuudestaankin pienuutensa takia lähes elinkelvottomasta tilasta, nyt haluaa ilmoittaa ja tunnustuksen tehden vahvistaa lapsiensa isän henkilöllisyyden, muuttuvat lapset tilaan nähden rintaperillisiksi rintaperillisten ensisijaisin oikeuksin.

Asettuessaan altiiksi kenties pitkäaikaisenkin vapausrangaistuksen uhkalle Helena Kuula taistelee siis lastensa puolesta, niin että nämä saisivat edelleenkin pitää katon päänsä päällä. Juuri tässä on jotakin perin hämmentävää, traagista. Se on Helena Kuulan uhri tehdyn synnin hyvittämiseksi. Rangaistakoon siis häntä itseään syyllisenä välittömästi kunhan rangaistus ei kohtaa syyttömiä lapsia välillisesti.

Helena Kuulan ja hänen veljensä suhde on jo viime aikoina ollut lähiympäristössä eräänlainen julkinen salaisuus ja Helena Kuula on saanut kokea paljoa nöyryytyksiä, salaivaa, pilkkaa. Pahemmaksi asiat eivät siis ainakaan kotikonnuilla voi siinä suhteessa mennä. Mitä sitten sellaisiin vieraisiin tulee, jotka tämän kirjoituksen välityksellä saavat tiedon etäisessä syrjäkylässä sattuneesta insestistä, heillehän juttu on enintään lievän päivittelyn aihe joka sekin pian unohtuu. Myöhemmin Helena Kuulan nimi ei enää herätä mielikuvia ja assosiaatioita: ken lienee tuntematon nainen tuntemattomalla paikkakunnalla, joskus syntynyt ja joskus kuoleva muiden lailla.

Kun oma surkuteltava osani on ollut vuodesta toiseen tutustua lähimmäisteni hankaluuksiin niistä sitten toisillekin kirjoittaakseni, ovat adjektiivit ja epiteetit jo kauan sitten toivottomasti loppuun kuluneet. »Riipaiseva murhenäytelmä» ei saa enää itseänikään vakuuttuneeksi »mitä järkyttävimmästä onnettomuudesta» ja yhtä lailla tehottomuudessaan laimeilta tuntuvat »sanoilla kuvaamattomat tragiikat», miten tahansa niitä sävyttäisikin »Kaikkivaltiaan Jumalan vihalla, joka nyt on ruttona ja rakeina lankeamassa tämän himoissaan hekumoivan, kadotetun sukupolven ylle».

Kun näin on, mitä enää sanoa Helena Kuulan »tragiikasta»? Tyytyäkö hänen elämänsä kulun varteen sijoittuneiden erinäisten sattumusten viileään toteamiseen toi-

vossa, että eleetön teksti joskus puhuisi enemmän kuin ylitsevuotava, kiihkoisa kiivailu ja syytösten kohdistaminen kohteisiin, joiden tarkasta sijainnista ei itsekään ole selvillä.

Korutonta oli Helena Kuulan omakin kertoma koruttomassa tuvassa:

— Ei täs taloos oo koskahan varsinaasesti isästä puhuttu, kakaratkin sanoo vain äijäksi. Ja kyllä se mun velhjeni sellaanen äijä olikin nottei paremmasta väliä. Vehnäjauhosäkiistä tehryt housut jalaas eikä niissäkään eres plakkaria. Mun omas syntymäkoris meitä kakarootа oli seittemän, kuus poikaa ja mä. Äiti kuoli kun olin kolomen kuukauren ikäänen ja heti jälkehen isäni tapettihin Virtasalmen kirkonrakennuksella. Siitä pitään mä olin eri hoitopaikoos. Niin että en mä itte ole paljua koroosta tienny ja nyt meinatahan vierä koto mun omiltakin kakaroolta. Mun kolme veljeeni erikoosesti käyvät noitumas notta manaavat mun käräjihin jonsen mä maksa heille sataatuhatta jokahittelle tän eresmennehen Oivan perinnööstä. Mistä Jumalan tähären mä otan sarattuhannet. Ja jonsen mä ny tee täyrellistä tunnustusta kuka on kakarootten oikia isä ne veljet panoo talon vasan ala. Täs tilas on 6 hehtaaria mettää ja 4 viljelys. Jos tällaaset tilkut myyrähän ei niistä paljua tule ja kumminkin mun pitääs yksin ottaa kontoolleni puolen miljoonan markan velaat, jokka jäi äijän jälkehen. Toiset veljet kyllä jakas rahat jokka saarahan pesän myynnis muttei ne jakas pesän velkoja. Sillä neuvon mulla ja kakaroolla on maantie eres, kun kaikki vierähän. Maantie eres ja velaat peräs.

Eipä totisesti tunnu lohdulliselta.

— Kuulkaa, miten tämä suhde tämän »äijän», tämän veljenne kanssa oikein syttyi ja syntyi?

— Jottako kuinka se syntyy? Kyllähän se ny tieretähän, kuinka ne.

Lapset, jotka siinä vieressä ovat istuneet äänettöminä ja hartaina kuunnellen, siirtyvät ulos. He ovat vaikuttaneet kilteiltä, tottelevaisilta, kasvatetuiltakin. Varmaankaan heidän älyntoiminnoissaan ei ole mitään sellaista vikaa, joka toisinaan seuraa »veren raskautuksena» kun isä ja äiti ovat olleet liian läheisiä. Mutta heidän ulkonäkönsä; ehkä heidät ensi kertaa näkevä parhaiten havaitsee heissä pigment-

"LASTENI ISÄ ON VELJENI"

Ulkopuolinen kykenee vain aavistelemaan sen taakan raskautta, jota Helena Kuula on vuosikausia kantanut. Niin huonosti kuin huumorin saattaisi ajatella kuuluvankin tähän ainutlaatuiseen historiaan, emäntä Kuula kykenee laskemaan omalaatuista leikkiä: »Jouran mä linnaskin istumahan, kivulloonen ihiminen.» Viimeksi saamillaan lapsilisärahoilla maksoi emäntä Kuula aiemmin velaksi ostamansa heinäkuorman.

tikadon kaltaista värittömyyttä ja läpikuultavaa, haurasta kalpeutta. Niin pieniä, niin lopen hentoisia.

Helena Kuulan kädet ovat kovat, luisevat, työn runtelemat.

— Täs mennä syksynäkin mä nostin pernatkin yhyrellä kärellä kun hevoonen sai mun litistettyä ittensä ja tallin oven välihin. Toinen käsi oli lastoos mutta mä sanoin piru vie etten mä pernootani sen takia maahan jätä. Kun äijä kuoli niin täs on ollut naurus pitelemistä. Äijä kuoli viisi vuotta takaasin Seinäjoen sairaalas virtsamyrkytyksehen. Sille tuotihin lääkkehekkin Saksasta ja väliin se loi nahkansa kun käärmes.

— Joiko veljenne?

— Notta joiko? Ei se muuta tehnykkään. Kaikki rahat mänöö viinahan. Taksilla se ajeli erestakaasin ja parhaasta päästä se oli viikot Vaasas ja tuli tänne krapulaa sairastamahan. Mä hoirin elukat ja makson velkaan korot ja ompelin yöt läpitte. Se makas sänkys ja rupes mulle noitumahan jotta hänellä on keuhkoos vikaa ja miksen mä laita vaatetta mukuloolle. Se oli niin kauhiaa.

Kysyn, eikö yksi erehdys olisi riittänyt. Kun ensin syntyi tyttö, syntyi kuuden vuoden tauon jälkeen vielä poika. Eikö olisi ollut viisainta lähteä heti ensimmäisen vahingon käytyä ja jättää »äijä» noitumaan yksinään.

— Näin sivullisesta tuntuu, että niin olisi ollut paras, sanon.

— Mä olin kahrenkymmenenviiren kun mä tulin käymähän tän veljeni tykö ja mun kävi luonnolle kun sillä oli täs niin surkiata, ei paffia seinis ei klasia ikkunoos. Sillä neuvon mä jäin niin kun talourenhoitajaksi. Täs oli vielä silloon syytinkimuorikin jota mä hoirin. Se oli sekaasin ja sano notta mä sitä myrkytin ja se vietihinkin mielisairaalahan. No, kun mä jäin tähän niin mä jäin. Äijä makas sänkys ja saratteli notta olis eres poika niin viittis jotain tehräkin. Mä tiskuteerasin notta jos se pojaasta on kiinni niin saarahan tuo kun kerta on flikkakin saatu aikahan. Ja poika tulikin muttei äijä siitä muuttunu. Kun mä orotin tätä jälkimmäästä ja menin sairaalahan, ne sanoo notta mulla on kasvi. Mutta poika se olikin, niin.

— Elitte nämä viisitoista vuotta sitten kuin mies ja vaimo?

— Kun se kerran oli siihen mallihin menny. Kun äijä tuppas mun kanssani mä tuumasin että pääsen vähemmällä kun en rupee sen kanssa kinaamahan. Tää nykyynen talo johna ny ollahan, se ostettihin vuonna 1955 ja siitä lähtiin on nää velaat ollu mun niskoolla. Ei äijä mitään saanu aikahan paitti nää mukulat.

Niityllä kaataa traktorin niittokone heinää. Naapurin isäntä se siellä.

— Mä olen aina koittanut hoitaa palkat ja sellaaset niin ne tuloo aina tarvittaessa naapurista auttamahan. Mulla on täs yks lehmä ja neljä porsasta ja vasikka. Kuukaures saarahan meijeristä viiskymmentä

markkaa ja sitte tuloo lapsilisät. Ei täs muuta varsinaasta ansiota ookkaan. Velaan korkoona menee kahresti vuores sataseittemänkymmentä markkaa. Kunnasta en ole saanu niin markkaakaan jos en o pyytänykkään. Mä oon tuumannu, nottei mun erehrysteni takia toisten veroonmaksajien tartte ruveta noitumahan.

— Tietävätkö täkäläiset ihmiset kuka on lastenne isä?

— On ne sitä arvaallu. Ja muut veljet, jokka täs ny käy ajamas mua taloostani sen tietää. Ne luuloo, notta mä en tohri lähteä linnahan. Mutta mä lähren notta talo jää mukuloolle että niillä on eres jotakin kun mun pääni täs pian kaatuu.

— Teidän ponnistelujanne täytyy kunnioittaa. Ainoa, mitä ihmiset ehkä vierovat, on se seikka, että tämä suhteenne veljenne kanssa jatkui jatkumistaan.

— Johan mä sanoon, notta kun sai pään avoomeksi niin. Mä olin ollut äijän talourenhoiros jo piremmän aikaa kun se toi viinaa kotio. Vietettihin sen syntymäpäiviä mitä ne oli marraskuussa. Mäkin ryyppäsin siinä ja oli vierahia. Mä menin siinä niin sekaasin etten tienny kenen kans olin sänkys ennen kun havahrun, notta se olikin mun oma veljeni. Minkä tähren mä rupeesin sitä täs kaunistelemahan.

— Sitä vielä, että tietävätkö lapset totuuden?

— Mä en oo vielä sitä seliittänyt juurta jaksain mutta mä kyllä seliitän sen asian. Tuomikkohon sitte äitinsä jos tuomitteevat. Mulle noi mukulat on kaikki kaikes, niitten tähren mä olen täs jaksanu vaikka mennetkin yönä valvon ja aattelin, otanko mä kerralla kaikki syränja hermolääkkehet. Mutta sitte mä aattelin, että sillon mä vasta kelvoton ihiminen oliisin ja ainakin silloon ne sais tän tilan ja lapset joutuus hoitopaikkoohin. Olsi tähän muuton sulhasiakin tuloos, pirssillä ajaavat tänne ja viinaa tuorahan. Mutta mä olen saanu sulhasista kyllältä, mun makoukseni on nyt maattu loppuhun. Ei pitääsi kenenkähän kuolemasta riemuuta mutta mä riemuuttin kun äijä kuoli. No niin, nyt on mun tunnustukseni kai kirjootettu ylähä ja mä jään täs vaan vartoomahan koska valtesmanni tuloo ja sanoo notta ny Helena lähretähän. Ja mä kyllä lähären sovinnos mutta mukulat jäävät, niitten ei sitten tartte lähteä koroostansa. Pilkakkohon ny mua kaikki ja naurakohon, mutta sellaasta on ollu tää mun elämäni. Ne joillon ollu omalla kohoralla asiat paremmas mallis, riemukkohon hiljaa onnestansa. Mä en ole omas elämässäni onnesta ja rakkahuresta tienny. Liekkö aikojen aluus niin tähtihin kirjootettu.

Tähtihin kirjootettu?

Jos niin on, me itsekukin toteutamme sekä hyvässä että pahassa vain omaa kohtaloamme.

Jumalan sallimus, ma tahtos' teen,
ja nyt se tulkoon, mik' on tullakseen.

(Loppiaisaatto)

SUDENHAMPAINEN KAULANAUHA

NOVELLI / MARJA-LEENA MIKKOLA
KUVITUS / PENTTI LEHTO

□□□ Rouva Vaittinen (omaa sukua Swahn) veti valkoiset käsineet käteensä ja kääntyi sitten katsomaan itseään makuuhuoneen suuresta peilistä.

Pitäisikö hänen sittenkin esiintyä lyhyissä käsineissä? Valkoiset melkein kyynärpäähän ulottuvat säämiskähansikkaat olivat hänen mielihansikkaansa, mutta ne eivät sopineet yhteen sudenhampaista tehdyn kaulakorun kanssa, joka riippui raskaana hänen povellaan. Eihän tuo sudenhampainen kaulakoru muutenkaan sopinut juuri mihinkään hänen asuistaan eikä hänen ikäiselleen ja hänen asemassaan olevalle naiselle yleensäkään. Mutta hän halusi tällä tavoin kunnioittaa vävyvainajansa muistoa, varsinkin kun suruaika nyt oli ohi eikä sopinut enää kulkea mustissa; hän oli vielä niin kiinni surussa ja vävynsä muistossa että halusi säilyttää jonkinlaisen kosketuksen asiaan. Sitä paitsi tuo villiltä tuoksuva primitiivinen koru veti häntä omituisesti puoleensa.

Villielämän raateluhampaat

Mahdollisimman kaukana hä-

tuessaan porita. Hänen isoäitinsä oli opettanut hänelle kaiken siitä, miten hienon naisen tuli liikkua ja olla; portaat oli laskeuduttava selkä suorana, jalkoihin katsomatta, vain hyvin kevyesti keinuen; mikäli kavaljeeri kulki vierellä oli nojattava untuvankevyesti miehen käsivarteen. Ruokasalin tuolilla oli istuttava niin ettei selkä koskettanut selkänojaa. Vaikka rouva Vaittinen olikin jonkin verran tinkinyt isoäidin aikoinaan asettamista vaatimuksista, hän sentään aina muisti kauniin portaidenkulkemistradition. Hän oli tinkinyt isoäidin vaatimuksista myös mennessään naimisiin insinööriksi opiskelevan Jalmari Vaittisen kanssa; Jalmari oli keskiluokan kauppiasperheestä, eikä oikein vastannut hänen sukunsa vaatimuksia. Mutta Elisabet oli »yksinkertaisesti rakastunut» (kävellessään alas portaita kevyesti [illegible] hän muisti taas kaiken, [illegible] takan ääressä Jalmari kertoessa suunnitelmistaan, [illegible] saaristoristeilyt, hän itse leveälierinen hattu päässä, nuorena, sievänä ja raikkaana, eikä isoäitikään lopultakaan voinut hänen

ONKO TÄMÄ KIRJALLINEN VARKAUS?

Teksti: VEIKKO VARJO

Jaanan toukokuun numerossa julkaistiin novelli nimeltä «Sudenhampainen kaulanauha». Jo nimi tuntui tutulta, onhan se lainattu suoraan Yrjö Kokon romaanin nimestä. Novelliin tutustuessani löysin muitakin merkillisen tuttuja piirteitä – en tosin Kokon kirjan tapahtumia vaan jotakin muuta. Kun novellin kirjoittaja Marja-Leena Mikkola on saavuttanut runsaasti suosiota kirjallisella työllään, jäi asia sillä kertaa unohduksiin noustakseen jonkin ajan kuluttua uudelleen esiin. Joku toinen oli myös huomannut yhtäläisyyden.

Muutama vuosi sitten olin ostanut lentoasemalta matkalukemisekseni W. Somerset Maugham'in novellikokoelman, joka kuuluu ns. Penguin Books-sarjaan. Monista tiedusteluistani huolimatta en ole saanut selville, onko kyseistä teosta käännetty Suomeksi. Jos ei ole, sen parempi – Mikkolalle.

ONKO TÄMÄ KIRJALLINEN VARKAUS?

Marja-Leena Mikkola on saavuttanut suosiota kirjallaan »Tyttö kuin kitara», elokuvakäsikirjoituksellaan, mm. »Käpy selän alla», »Lapualaismorsian». Hänen Ylioppilasteatterille kirjoittamansa näytelmä Laulu tuhannesta yksiöstä» kilpaili voitokkaasti tuoden palkinnon niin Ylioppilasteatterille kuin Marja-Leena Mikkolallekin. Hän kuuluu myöskin »Orvokkikabareen» kantaviin voimiin.

Olisiko siis mahdollista, että hän työtään helpottaakseen olisi lainannut muutakin kuin otsikon? Asiasta kiinnostuneille haluaisinkin kuvailla sekä Mikkolan että Maugham'in novellien sisältöä, jotta jokainen halutessaan voi muodostaa oman mielipiteensä.

MAUGHAM'in novellissa nelihenkinen Skinner'in perhe on lähdössä puutarhakutsuille. Perheen muodostavat Mr ja Mrs Skinner, tyttäret Kathleen ja Millicent sekä myös viimeksimainitun tytär Joan. Millicent on juuri äskettäin palannut kotiin Englantiin Borneolta, missä hänen miehensä Harold on kuollut. Vaikuttaa siltä kuin Haroldin kuolemaan liittyisi jotakin hämärää ja Millicent joutuukin ennen juhliin lähtöä kertomaan perheelleen kaiken. Edessäolevilla puutarhakutsuilla olisi näet vieraana eräs kirkonmies joka oli Borneolla oleskellessaan kuullut Haroldin tehneen itsemurhan. Millicent sensijaan on väittänyt miehensä kuolleen Trooppiseen kuumeeseen. Novellin juonen edetessä käy ilmi, että Harold on ollut toivoton juoppo ja että kaikki saaren asukkaat Millicentiä lukuunottamatta tiesivät asian. Muutaman viikon avioliiton jälkeen asia valkenee Millicentillekin. Lisäksi hän häpeäkseen saa tietää, että saarelaiset ovat lyöneet vetoja siitä, saako vaimo miehen pysymään selvänä. Monien riitojen ja juoppokausien jälkeen asiat rupeavat näennäisesti luistamaan paremmin, kunnes Millicent joutuu heidän tyttärensä Joanin sairastuttua lähtemään sairaalaan. Palattuaan kotiin hän löytää miehensä humalaan sammuneena ja tempaa sokean raivon vallassa seinältä Malaijilaisen miekan surmaten sillä miehensä. Sen jälkeen hän kutsuu apua kertoen onnettomuuden tapahtuneen ennen hänen tuloaan. Kaikki uskovat kauhistunutta vaimoa ja koska tropiikissa ruumiit on haudattava pian, jää asia silleen.

Millicentin kertomuksen jälkeen Skinner'in perhe lähtee puutarhakutsuille kuin ei mitään olisi tapahtunutkaan.

MARJA-LEENA MIKKOLAN novellin nelihenkinen perhe on nimeltään Vaittinen. Isä, äiti, Maija ja Nanni Vaittinen. Kuvaan kuuluvat myöskin Nannin kaksoset. Kaksosten isä Olli on hiljattain kuollut kallonmurtumaan Lapissa, voimalaitostyömaalla, jonka asuma-alueella perhe vielä jokin aika sitten on asunut. Nyt Nanni on tullut takaisin etelään. Perhe on kertomuksen tapahtumapäivänä järjestänyt iltapäiväkutsut. Ennen vieraiden tuloa Nannin sisko Maija saa kotiapulaisen kautta kuulla ettei Ollin kuolema ollutkaan tapaturma vaan itsemurha. Nannin on siis pakko selittää kaikki.

Alunalkaen Nannin ja Ollin avioliitto on ollut onneton. Muutettuaan Ollin kanssa Lappiin Nanni huomaa piankin, että Olli on todellinen naissankari. Hän on maannut kaikki paikkakunnan naiset. Kukaan ei kuitenkaan uskalla paljastaa Nannille totuutta, mutta tämä huomaa sen itse hyvinkin pian ja koettaa sopeutua. Olli lupaa tehdä parannuksen huomattuaan miten hyvä vaimo hänellä on. Koittaa parempi aika joka kuitenkin loppuu siihen, että Nannin on viivyttävä synnytyslaitoksella tavallista kauemmin. Kun hän sitten palaa kotiin kaksosten kanssa, ei hän ensin löydä Ollia mistään. Tämä löytyy lopulta kosken rannalta täydessä humalassa opettamassa punapuseroiselle tytölle metsästyskiväärin käyttöä. Mitä muuta lie siinä samassa opetettu ... Nanni raivostuu silmittömästi, tyttö juoksee karkuun ja Nanni ampuu miestään ohimoon, heittää kiväärin veteen ja hakee poliisit. Tapaus todettiin vain humalassa sattuneeksi tapaturmaksi ja laskuhumalan aiheuttamaksi itsemurhaksi.

Ja Vaittisen perhe lähtee vastaanottamaan vieraitaan kuin ei mitään olisi tapahtunutkaan.

Näin siis kaksi tunnustettua kirjailijaa ja kaksi hyvää novellia. Kuinka lie sattunutkaan näin? Sitäpaitsi, tuskinpa kumpikaan näistä novelleista on kirjoitettu edes saman tositapahtuman perusteella, sillä Maugham'in novelli on julkaistu ensi kerran jo 1951, kun taas Mikkolan novelli vasta tänä vuonna. Tai jospa Mikkola onkin nyt vasta, yht'äkkiä, tullut ajatelleeksi jo kauan sitten kuulemaansa tarinaa.

Liitän tähän kuitenkin muutamia lainauksia kummastakin novellista, jotta voitaisiin todeta, miten samasta aiheesta voidaan kirjoittaa näin hiuksenhienosti eri tavalla ja tyylillä.

Maugham: »Rouva Skinner, seisoen pukeutumispöytänsä ääressä, asetti hatun päähänsä, olihan se ainoa hyvä hattu, joka hänellä oli ja kiinnitti siihen neulan. Jos joku kysyisi häneltä haikaransulista hänellä oli vastaus valmiina. — Tiedän, että se on kamala hattu, hän sanoisi — enkä uneksikaan ostavani haikaransulkia, mutta vävyraukkani toi ne käydessään viimeisen kerran kotona lomalla. —

Mikkola: »Villieläimen raateluhampaat ...» »Mikäli joku hänen ystävättäristään oudoksuisi korua, hänellä oli valmiiksi mietitty vastaus: Niin minä tiedän kyllä että tämä ei osoita mitään erityistä makua, mutta katsohan, haluan kantaa tätä korua juuri tänään kun on kulunut neljä kuukautta vävyni kuolemasta; hän lähetti minulle tämän korun pohjoisesta vähän ennen kuolemaansa. —

Maugham: »Valo ikkunasta lankesi lesken raskastekoisille kasvoille, kun hän hitaasti lähestyi, mutta Kathleen seisoi selkä ikkunaan päin. Hän katseli hetken sisartaan. — Millicent, haluan sanoa sinulle jotakin-, hän sanoi, -pelasin tänään golfia Gladys Heywoodin kanssa-. -Voititko hänet, kysyi Millicent. — Gladys Heywood oli Canon Heywoodin (Canon =kirkoonmies, kaniikki) ainoa naimaton tytär. »Hän kertoi minulle sinusta jotakin, mikä sinun mielestäni tulisi saada tietää.»

Millicentin silmät siirtyivät pieneen tyttöön, joka kasteli kukkia puutarhassa. — Oletko käskenyt Annieta antamaan Joanille hänen teensä keittiössä, äiti, hän sanoi.

Mikkola: — Minulla onkin asiaa Nannille, Maija sanoi ja kantoi suuren maljakon hallin nurkkaan. Kukat loistivat hallin puolihämärässä. Oli ihanaa kun sai kukat suoraan omasta puutarhasta. — Niinkö? — Missä kaksoset ovat — Ulkona Liisan kanssa. Kyllä Liisa syöttää heidät aikanaan. Ole ihan rauhassa. —

Maugham: — Kukaan ei pitäisi Millicentiä nyt sievempänä heistä kahdesta. Kathleen oli hienostunut hieman vanhetessaan. Tietysti muutamat ihmiset sanoivat häntä liian laihaksi, mutta nyt, leikattuaan tukkansa Mrs Skinner piti häntä melko sievänä. Kukaan ei voisi sanoa samaa Millicentistä; hän oli menettänyt vartalonsa kokonaan. Hän ei ollut koskaan ollut pitkä ja nyt, tultuaan täyteläiseksi hän näytti paksulta. Hän oli liian ihava; Mrs Skinner arveli syyksi trooppista kuumuutta, joka oli estänyt häntä voimistelemasta säännöllisesti. Sillä Millicent oli todellakin muuttunut. Hänen kasvonsa olivat käyneet jotenkin synkeiksi, ja siihen äiti ei osannut sopeutua. Mrs Skinnerillä oli tapana sanoa ääneen ajatukset, jotka juolahtivat hänen päähänsä, mutta Millicentillä, kun äiti huomautti jotakin (vain sanoakseen jotain) oli tapana jättää vastaamatta, niin ettei koskaan tiennyt, oliko hän kuullutkaan. —

Mikkola: »Hän oli lihonut ja vanhentunut muutamassa kuukaudessa, iho oli harmaantunut ja hänelle oli kasvanut suuri kaksoisleuka. — Nanni oli ennen oikein solakka ja jäntevä, oikein hauskannäköinen omalla tavallaan. ...» ja minkä ammatin hän sitten ottaisi? Hän oli valmistunut ajat sitten voimistelunopettajaksi. Ei kai hän nyt voinut sille alalle ... Ja kuka ottaisi tuollaista voimistelunopettajaksi? — »Maija näytti sensijaan oikein hyvältä nykyisin. Mutta Maijakin oli jo kolmenkymmenen kolmen.

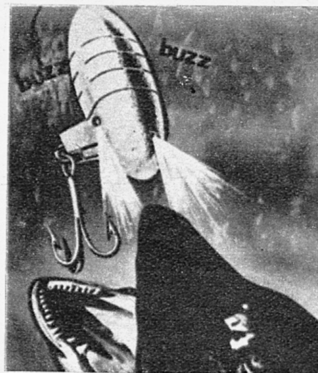
Maugham: — Totutte kyllä siihen, hän sanoi hiljaa. Aluksi ajattelin sitä koko ajan, mutta nyt saatan unohtaa sen jopa kahdeksi, kolmeksi päiväksi kerrallaan.

— Minulle sinun ei olisi pitänyt kertoa, isä sanoi. Se oli sinulta itsekkäästi tehty.

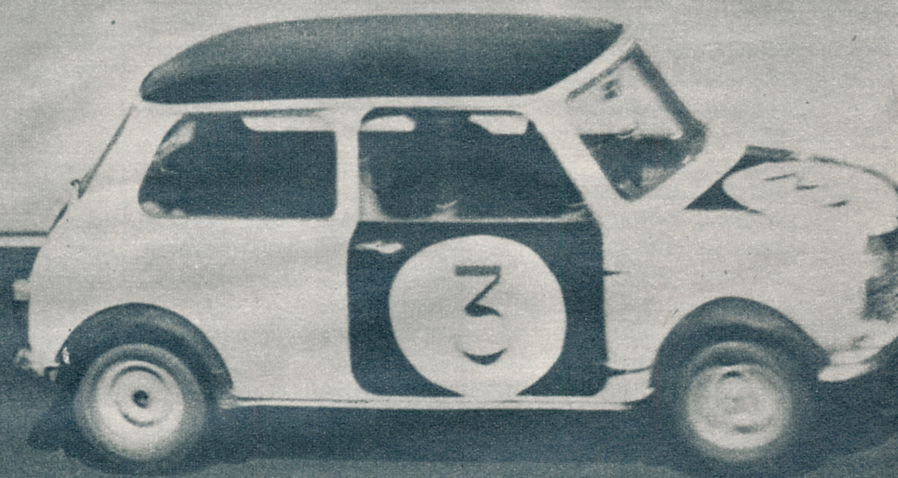
Mikkola: — Tästä asiasta ei puhuta koskaan sanaakaan, Jalmari Vaittinen sanoi. Ei sanaakaan. Olisit voinut pitää asian omana tietonasi.

— Kyllä te siihen totutte, Nanni sanoi. — Esimerkiksi eilen en ajatellut sitä kuin pari keraa. Kyllä siihen tottuu, ennen pitkää, älkää pelätkö.

Edellä esitetyt rinnastukset on poimittu tähän suurin piirtein samoilta kohdin kummankin kirjailijan teoksista. Huomaamme, että novellit eivät ole samankaltaiset vain juonellisesti, vaan jopa tapahtumien aikajärjestys on sama. Tuntuu siltä kuin Maugham'in novellin miljöö sekä henkilöiden ja paikkojen nimet olisi Mikkolan tarinassa vain muutettu sellaisiksi, että ne olisivat tutumpia suomalaiselle lukijakunnalle. Olisihan kai melko outoa, jos suomalainen novellikirjailija kertoisi tapahtumista ja ihmisistä Borneolla ja Englannissa. Helpompi sensijaan on kuvitella kuvaan Lappi ja kotoinen Helsinki. — Kukaan ei tietenkään tällaisten todisteiden perusteella pysty lopullisesti sanomaan, onko Mikkola lainannut Maugham'ia vai Maugham Mikkolaa, mutta arveluita kai sentään saa jokainen esittää ... □

AUTOILIJAT NOPEUSKOKEESSA:

ONKO SE VAIN AUTOSTA KIINNI?

"Kyllähän kuka tahansa noin ajaisi, kun vain olisi tuollainen nopea rauta alla." – Tälaisia puheita kuulee joskus moottorikilpailun katsomossa.

Paljonko auto vaikuttaa ajamistulokseen? Mikä on ajajan osuus? Sitä tutkimme Ahveniston uudella moottoristadionilla kohta avajaiskilpailujen jälkeen.

Rataviritetty »Cooper S» kiisi naisautoilijan, ns. tavallisen autoilijan, urheiluautoilijan sekä kilpa-autoilijan alla Ahveniston rataa, risiiniöljy katkusi, sekunnit kuluivat. Erot eivät tavallisella Minillä näyttäneet vielä sitä mitä kilpa-autolla. Hiki pusertui jännittyneiden ensikertalaisten otsalle ja kädet tärisivät kun jokainen vuorollaan ojensi kypärän seuraavaksi »tulikokeeseen» lähtevälle. Vain kilpa-autoilija pysyi rauhallisena.

Mitä koe osoitti — siitä seuraavalla aukeamalla.

KÄÄNNÄ!

IDV·10
3

◀ Aseet ja ammukset samassa kuvassa. Vasemmalta tavallinen Austin Mini, kilpaviritteinen Austin Cooper S, ajanottaja Eino Virtanen, tavallinen naisautoilija rouva Seija Salmi, tavallinen miesautoilija Rauno Katajisto, urheiluautoilija Matti Lahtinen jälkikasvuineen ja kilpa-autoilija Urpo Lahtinen.

Ahveniston rata on sikäli ihanteellinen tarkoitukseen, että se on nimenomaan ns. »ajajan rata». Se on vaikea, vaarallinen ja ajajan kaikki temput vaativa. Auto ei tuolla radalla ole niin merkitsevä kuin monella muulla radalla, esimerkiksi Keimolassa. Jos radalla on pitkiä suoria, vaaditaan enemmän autoa. Kaarteet ja mäet taas asettavat nimenomaan ajajan taidon sekä rohkeuden koetukselle. Ja Ahvenistolla »kurveja» riittää.

Me valitsimme koekaniineiksi neljä henkilöä. Tavallista naisautoilijaa edusti hämeenlinnalainen rouva Seija Salmi, tavallista miesautoilijaa herra Rauno Katajisto, erittäin kokenutta autoilijaa, joka on vuosikausia harrastanut urheilullista ajamista kuitenkaan kilpailematta, edusti insinööri Matti Lahtinen ja kilpa-ajajana oli päätoimittaja Urpo Lahtinen. Otteista päätellen myös Seija Salmi ja Rauno Katajisto olivat keskimääräistä parempia ajajia, niin »tavallista» ajajaa kuin he edustivatkin.

Autoina olivat tavallinen hiukan kuluneilla renkailla varustettu Austin Mini ja kilpailukuntoon viritetty Austin Cooper 1300 S. Molemmat olivat etuvetoisia, saman tyyppisiä ajaa, ja kullakin ajajalla oli hiukan kokemusta juuri tämän tyyppisistä autoista.

Muutaman tutustumiskierroksen jälkeen lähdettiin ajamaan. Varsinaista harjoittelua ei sallittu. Kukin joutui lähtemään kierrokselleen kylmiltään. Jokainen ajaja ajoi yhden kierroksen. Lentävää lähtöä ei hyväksytty, koska lähtötekniikka on osa ajamistekniikasta. Kypärä ja suojavyöt olivat pakolliset niinkuin kilpailussakin.

Ensimmäisenä ajokkina oli tavallinen Austin Mini. Sen renkaissa oli normaali paine. Paineennostaminen olisi hiukan parantanut aikoja. Samoin renkaat olisivat saaneet olla vähemmän kuluneet. Pääasia kuitenkin oli, että auto oli joka ajajalle samanlainen.

Renkaat ulisivat kuumalla asfaltilla, kun Mini mennä vihelsi. Kaikki vetelivät niin lujaa kuin sielu sieti. Pari tilannetta syntyi, mutta niistä selvittiin ilman pellin rypistymistä. Naisajajan reippaat otteet herättivät harvalukuisen katsojajoukon ihmetystä.

Kukin ajoi vain yhden 2900 metrin kierroksen, ja ajat olivat seuraavat.

AUSTIN MINI

Tavallinen naisajaja	2.51,2
Tavallinen miesajaja	2.42,0
Urheiluautoilija	2.35,5
Kilpa-autoilija	2.24,0

Erot olivat selvät, mutta eivät niin huomattavat kuin voimakkaammalla ja nopeammalla autolla. Jokainen käytti koko ajan Minin kaikkia voimareservejä hyväkseen. Erot syntyivät kaarteissa. Suorilla jokainen tietysti ajoi niin lujaa kuin auto kulki.

Kun siirryttiin trimmattuun Cooperiin, tuli ajoon hohtoa. Tavalliseen autoon verrattuna tuollainen viritetty ratarauta on kuin kuumaverinen ratsu kyntöhevosen rinnalla. Kilpa-ajaja Urpo Lahtinen ajoi vain yhden kierroksen, muut saivat yrittää kahdesti. Tavalliset autoilijat Seija Salmi ja Rauno Katajisto selvästi arastelivat aluksi ajokkiaan, mutta toinen kierros meni jo hienosti. Matti Lahtinen veteli aika rivakkaan tyyliin kummallakin kerralla, ja aika ei juuri muuttunut. Autoon tottuminen olisi varmaankin vielä jonkin verran parantanut kunkin tulosta.

Tällä nopealla autolla oli Urpo Lahtisen ajotavassa suuri ero muihin verrattuna. Pääsuoran jälkeisen pitkän kaarteen hän esimerkiksi päästeli renkaat savuten ja pitäen autoa jatkuvassa nelipyöräluisussa noin kolmensadan metrin matkan.

Nimenomaan Cooperilla olivat erot melkoiset — luonnollisesti. Jatkuvalla harjoittelulla jokainen ajaja varmaan saisi kierroajastaan melkoisesti sekunteja pudotetuksi, vaikka alle kahden minuutin menevä aika ilmeisesti olisi verisen ja hyvin pitkän työn takana, ehkä mahdotonkin.

AUSTIN COOPER S

(jälkimmäinen aika on uusintakierrokselta)

Tavallinen naisajaja	2.59,0	2.39,0
Tavallinen miesajaja	2.40,5	2.28,6
Urheiluautoilija	2.24,0	2.22,2
Kilpa-autoilija	1.53,0	—

Jos vertaamme aikoja, havaitsemme, että normaalissa 10 kierroksen kilpailussa naisautoilija parhaan kierrosaikansa perusteella olisi vielä kuudennella kierroksella, kun kilpa-autoilija saapuisi maaliin.

Ja havaitsemme myös, että ei ole pelkästä autosta kysymys kilpa-autoilussa. Niinkuin jokaisessa urheilulajissa siinäkin tarvitaan runsaasti tälle alalle suuntautuvaa lahjakkuutta, harjoittelua ja kilpailukokemusta.

Mitä ajajat sanoivat?

Kilpa-autoilija Urpo Lahtinen:

Mini oli hiukan outo ajaa. Kun en tuntenut huippunopeuksia eri vaihteilla, tapahtui pari munausta. Seuraavalla kerralla aika parantuisi muutamalla sekunnilla, ei kuitenkaan sen enempää, sillä auton voimavarat asettavat parantamiselle rajansa.

Tällä Coopperilla olen ajanut lentävän lähdön kierroksen Ahvenistossa jonnekin 1.45,0 paikkeille, joten aikani 1.53,0 paikalta lähtien oli suurinpiirtein sitä, mitä odotinkin. Joku Timo Mäkinen varmaan ajaisi selvästi minua nopammin. Luulen että hän tällä autolla nipistäisi kierroajasta vielä pari sekuntia.

Urheiluautoilija Matti Lahtinen:

Voi kun on hauskaa hommaa! Pahus kun en oikein tuntenut tuota Coopperia. Olisipa allani ollut Saab, niin olisi ollut kotoisampaa ajaa.

Tavallinen autoilija rouva Seija Salmi:

Pelkäsin ensin Cooperia ja ajoin sillä turhan varoivaisesti. Toisella kerralla kierros meni jo renkaat ulvoen. Kyllä tuollaisella rataviritteisellä autolla on näissä olosuhteissa aivan toista ajaa kuin tavallisella autolla.

Tavallinen autoilija Rauno Katajisto:

Se on sitten jännittävää puuhaa. Mitähän Cooper maksaa, jos vaikka ostaisi ... □

Teksti: HANNU RAHKONEN Kuvat: VÄINÖ ANDERSSON

Kuinka mahtaisi käydä niille viidelle sisarukselle, Klaus Kurjen jälkeläisille suoraan alenevassa polvessa, jotka useita vuosia ovat käyneet kiivasta taistelua suurista maaomaisuuksista: ei enemmästä eikä vähemmästä kuin suurinpiirtein koko Pomarkun pitäjästä ja 3000 hehtaarista Noormarkun pitäjän puolella. Niin, kuinka mahtaisi käydä heille, jos esitettäisiin kiistattomasti lainvoimainen paperi, joka todistaisi, ettei tuo valtava omaisuus kuulu heille, että heidän haalimansa asiakirjat – lähes 5000 kappaletta — ovat joutavia papereita.

Tuomisaaren perikunta: TAISTELU POMARKUN KUNNASTA PÄÄTTYY VARMAAN VOITTOOMME

He ehkä masentuisivat, nolostuisivat, epäilisivät vieläkin suurempia vääryyksiä, kokisivat hermoromahduksen ja menettäisivät kaiken toivonsa elämään.

— Vaadimme vain sitä aluetta, jonka isoisämme Gustav Wilhelm Heinisuo laillisesti omisti. Maat on myöhemmin rikollisella toiminnalla ja vääryydellä ryöstetty, sanovat asianosaiset.

Asiaa ajavat asiantuntemuksella kiinteistövälittäjät Oskari ja Saima Seilonen Porista. Rouva Seilonen on yksi Tuomisaaren sisaruksista. Muut ovat Kauko Tuomisaari, Hilja Pohjola, Fanny Hallila ja Jenny Lavonen. He ovat kaikki asiastaan täysin varmoja. Saima Seilonen, vilkas liikenainen, sanoo: »Kauppakirja vuodelta 1845, jolla esi-isämme Johan Henrikinpojan omistukseen siirtyivät nyt vaatimamme maa-alueet, on kytketty Suomen perustuslain I pykälän ensimmäiseen momenttiin ja maiden paluu takaisin oikeille omistajilleen on varma. Se on Pomarkun pitäjän loppu. Mutta ellei kansainvälisesti vahvistettuja lakeja noudateta, on se Suomen valtion menoa.

Tuomisaaren perikunnan ja valtion välinen maariita on suurin, pitkällisin ja erikoislaatuisin maailmassa. Totisella ponnella juttua on pengottu vasta parin vuoden ajan, kaiken kaikkiaan kymmeniä vuosia. Tuomisaarten kertoman mukaan karttoja ja asiakirjoja on väärennetty, hävitetty, piilotettu. Vääryyksiä ja rikoksia on rekisteröity noin 150. Rajapyykkejä on siirretty luvatta. Oskari Seilonen kertoo, että neljä virkamiestä on jutun yhteydessä tekemiensä rikoksien ja virheiden vuoksi ottanut hengen itseltään. He puhuvat kovia sanoja.

— Olemme joutuneet tälle kovalle linjalle tahtomattamme. Mikään muu tapa ei ole riittävän tehokas. Meidän voittomme on selvä, jos tässä maassa on vielä oikeutta. Valtio on myynyt maat, eikä kauppakirjaa voi muuttaa ostaja eikä myyjä. Lain mukaan on perikunnan vastattava maistaan.

Vielä kerran Oskari Seilonen toteaa, että omistusoikeus on asiakirjoin ja kartoin osoitettavissa aivan selvästi, kysymys on vain hallinnollisista seikoista. Jutun lopullisesti selvittyä — siihen ei pitäisi enää olla pitkä aika — perustetaan Tuomisaari-säätiö. Maat liitetään yhdysviljelykseen asiantuntijan johdolla. Useimmat nykyisistä tilallisista saavat tilansa edullisesti vuokralle, pahimmat rettelöitsijät lähtevät. Alue liitetään Noormarkun kuntaan ja Pomarkun kunnantalosta tulee Tuomisaari-säätiön hallintorakennus. Lähes kaikki on suunniteltu valmiiksi, odotetaan vain asian ratkeamista. Tapahtuipa kuinka tahansa, on se oleva melkoinen paukku. — Kompromissin varaa ei ole pinta-ala eikä maajutuissa, ihmissuhteissa kylläkin, sanoo Oskari Seilonen, joka tulisi toimimaan lähinnä säätiön neuvottelevana jäsenenä.

— Nyt meillä on vastassamme vielä kolme miestä: presidentti, pääministeri ja oikeuskansleri. Pääministerille olen lähettänyt lujasanaisen kirjeen, samoin oikeuskanslerille, jolle on tehty ilmoitukset myös havaituista rikoksista ja väärinkäytöksistä aikanaan. Uusi lohkominen on luvattu. Toinen maatalousministeri Lars Lindeman esimerkiksi on sanonut, että lohkomi-

— Tuosta suunnasta on tälle paikalle luvatta siirretty rajapyykkiä kaksi kilometriä, selostaa toimitusjohtaja Oskari Seilonen. Kumarainen pieni mies mukana kuvassa on Kauko Tuomisaari, mies joka viljelee Tuomisaaren perikunnan nykyistä maatilaa. Tilan pinta-ala on maarekisterin mukaan 26 hehtaaria, mutta maata on kuitenkin kuutisenkymmentä hehtaaria. — Paljon rikoksia ja vääryyttä on tehty, mutta asia ratkeaa varmasti voitoksemme, on kaikkien perillisten vakaa mielipide.

KÄÄNNÄ!

Ovatko nämä »Tuomikosken» kuohuja? Pomarkun keskustassa virtaa joki, joka aikoinaan on käyttänyt sahalaitosta. Tuomisaarten mukaan tämäkin kuuluu heille.

— Lähettivät tällaisen melkein olemattoman kartan. Tässä mustattu alue ei ole läheskään niin suuri kuin pitäisi. Siitä on myös leikattu pois kokonaan Tuunajärven kylä, johon isoisänisämme on maakirjoissa merkitty isännäksi, toteavat Oskari ja Saima Seilonen.

nen suoritetaan ilman muuta. Oikeuskanslerin virasto on ollut kovana — meille myönteisesti — ja kehottanut asianomaisia hallintoportaita ankarin sanoin noudattamaan lakia.

Oskari Seilosen puheessa vilahtavat tämän tästä perustuslaki, kansainvälisyys, Geneve, New York, Rauhanneuvosto. Kysymys ei ole pienestä asiasta — Tuomisaaren perilliset ovat valmiit lähtemään kansainväliselle linjalle... — Meillä on nyt noin 75 prosenttinen kannatus. Asian hoitaminen ja eteenpäinvieminen on maksanut tähän mennessä 100.000 markkaa. Jos lasketaan mukaan työpalkat summa kaksinkertaistuu.

Mutta kysymys onkin miljardeista.

LAUKON KARTANON HERRAN JÄLKELÄISIÄ

Klaus Kurki oli ylisen Satakunnan tuomari, Laukon kartanon herra. Hänen jälkeläisiään ovat Tuomisaaret suoraan alenevassa 36. polvessa. Tähän tulokseen ovat Tuomisaarten nykyistä pikkutilaa viljelevä Kauko Tuomisaari ja kirkkoherra Mäkelän poika päässeet tarkkojen tutkimusten jälkeen. Suvussa on ollut piispoja ja ritareita. Kauko Tuomisaaren profiilin ovat monet yhdistäneet mielikuvaansa Klaus Kurjesta — väitetystä Elinan surmaajasta.

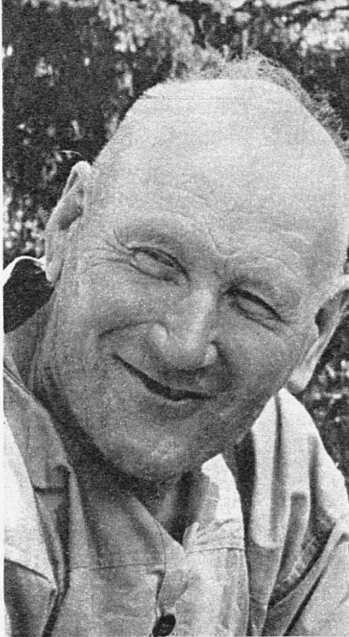
— Vuonna 1845 maakaupan tehneen Johan Henrikinpojan isän isä rakennutti Pomarkkuun tultuaan omilla varoillaan kirkon. Hän oli Henrik Antinpoika. Hänen pojanpoikansa taas lahjoitti kirkkoon kellot. Pomarkun hyväksi on suvun rahoja käytetty myöhemminkin, sillä ainoan teollisuuslaitoksen, ovija ikkunatehtaan perustamiseen Pomarkkuun sanoo perikunta käytetyn pappilassa talletettuina olleita vanhan isännän varoja kymmenisentuhatta markkaa.

RATKAISEVA KAUPPAKIRJA

Turun ja Porin läänin veromaankirjan taltiosta vuosilta 1843—46 on löytynyt kauppakirja. Lainaamme sen kokonaisuudessaan paitsi ratkaisevan merkityksensä, myös perusteellisuutensa ja erikoisen lakitekstin vuoksi.

»Suomen Keisarillisen Senatin talousosaston valtiovaraintoimituskunta tekee tiettäväksi: Että koska Hänen Keisarillinen Majesteettinsa Armollisesti on katsonut hyväksi säilyttää Suomen Suuriruhtinaanmaan Kansalaisille oikeuden ostaa asianmukaisesti hallittuja Valtiontaloja veromaaksi siten kuin Helmikuun 21 päivänä 1789 annetussa Asetuksessa ja Tammikuun 24 päivänä 1790 annetussa Julistuksessa verrattuina Syyskuun 19 päivänä 1723 annettuun asetukseen, määrätään: Joten ja siitä syystä, on Keisarillisen Senatin Talousosasto suostunut luovuttamaan ja myymään ja näin olle Se siis tällä avoimella Kirjeellä luovuttaa ja myy Asukkaalle, Talonpojalle Johan Henrikinpojalle, myöhemmin mainitun Valtiontalon Turun ja Porin läänin, Ala-Satakunnan Kihlakunnassa, Ulvilan pitäjän Pomarkun kylässä olevan Heinäsuon N:o 23, joka käsittää 1. Talon ja 1/8 Manttaalia ja jonka maakorko on Yksi Rupla kuusikymmentä kopeekkaa samaa rahaa; muinoin merkittynä Verotalon luontoisena ja Oikeudella samassa kylässä N:olla 16 nautittavaksi ja hallussapidettäväksi Kymmenestä Ruplasta seitsemästäkymmenestä Kopekasta Hopeata, jotka Johan Henrikinpoika on Alkuperäisten Kuittien mukaan oikein suorittanut ja maksanut Heinäkuun 4. päivänä ja Syyskuun 19. päivänä 1845 Turun ja Porin läänin lääninrahastoon. Keisarillisen Senatin Talousosasto luovuttaa sen vuoksi Hänen Keisarilliselle Majesteetille ja Valtiolle kuuluvan ennen Mainitun Heinäsuon Valtion Talon N:o 23, käsittäen 1. Talon ja 1/8 Manttaalia, Turun ja Porin läänin Ala-Satakunnan Kihlakunnan, Ulvilan pitäjän Pomarkun Kylässä sekä omistaa sen Asukkaalle, Talonpojalle Johan Henrikinpojalle, tämän lapsille ja Perilliselle, Perillinen Perillisen jälkeen, Rakennuksineen, Maineen, Peltoinen, Niittyinen, Tiluksineen, Kalastuksineen ja Kalavesineen, Myllyineen ja Myllytiloineen, Torppineen ja Torppatiloineen sekä

◀◀◀Rouva Saima Seilosen ilme ja eleet todistavat sisarusten vahvaa uskoa voittoonsa. — Jos maassa vähänkään on oikeutta jäljellä, ei voittomme enää ole kaukana.

◀◀—Kyllä tämä omaa maata on eikä kenenkään Tuomisaaren, vakuuttaa Kauko Tuomisaaren naapurin isäntä, serkkumies. — Kovin ovat suurellisia vaatimukset, hän sanoo, mutta on kuitenkin valmis ilomielin ottamaan lisämaita, jos Tuomisaarten juttu voitoksi kääntyy.

◀—Kovin tuntuu oudolta, sanoo kunnansihteeri Asseri Nikkilä. — Pomarkun kunta ei ole asiasta kiinnostunut eikä kantaa ole otettu. Kiinnostumme vasta sitten, jos vaatimuksia kohdistetaan kunnan omistamiin tiloihin ja maihin.

kaikkine muine lisämaineen, jotka Talon Veroon ovat kuuluneet, sekä märkää että kuivaa, sekä lähimain että kaukaa mitään siitä poissulkematta, joka sen alle kuuluu tai kuuluman pitää tai joka Laillisessa Jaossa ja Suurjaossa on tullut tai tuleman pitää, nautittavaksi, viljeltäväksi ja hallussa pidettäväksi Veromaan luontoisena ja Oikeudella, kuten Laki määrää.

Mikäli ostaja tai hänen perillisensä jopa *menettäisivätkin ennenmainitun Tilan; tulee Hänen Keisarillisen Majesteettinsa ja Valtio heitä täysin korvaamaan tästä.* Niin tulee myöskin useinmainittu Heinäsuon Talo N:o 23 tästä päivästä lukien siirrettäväksi Maakirjoissa Valtiontalosta Verotaloksi. *Tämän tulee kaikkien noudattaa eikä estää häntä, Asukasta, Talonpoikaa Johan Henrikinpoikaa, hänen lapsiaan tai Perillisiään millään haitalla tai keskeytyksellä, nyt tai tulevina aikoina.* Helsingissä Lokakuun Kymmenes päivä vuonna Tuhat Kahdeksansataa ja Neljäkymmentä Viisi Herramme Jeesuksen Armiaan syntymän jälkeen.

Suomen Keisarillisen Senatin Talousosaston Päätöksellä, Kutsumuksen ja Viran puolesta: Carl Trapp, H. Widenius, N. U. Gylling.»

Niin siis sai Johan Pirttimäki haltuunsa tilat 16 ja 23, jotka myöhemmin siirtyivät hänen vanhimmalle pojalleen Johan Johanssonille ja edelleen tämän veljelle Gustaf Wilhelmille. Tämä taas luovutti maat Kauko Tuomisaaren isälle Kustaa Antonille. Henkikirjojen mukaan lähes koko Pomarkun pitäjä siis kuului Tuomisaaren isoisänisälle. Tuomisaarten isoisä sai maat haltuunsa vuonna 1893, jolloin insinööri Juwelius kutsuttiin käymään rajat ja yhdistämään tilat. Niin tapahtui, mutta tuloksia ei löydy mistään. Vuonna 1902 tapahtuneen jaon jälkeen maita oli kirjojen mukaan enää 26 hehtaaria. Todellisuudessa niitä on tällä hetkellä noin 60 hehtaaria. Ja tästäkin on lohkaistu 1930-luvulla kuutisenkymmentä hehtaaria ja siitä huolimatta maarekisterissä on edelleen 26 hehtaaria.

— Kauppakirja vuodelta 1845 saatiin vuoden 1965 syksyllä ja tilan N:o 16 maakirja vasta vuosi sitten. Karttoja ja papereita on tilattu, mutta tilauksia ei ole toimitettu. Kaikenlaista hämärää peliä on asiassamme pelattu. Maitamme ei ole myyty — mitään kauppakirjoja ei ole olemassa, niitä on vain omituisesti siirretty toisille. Mm. Turun ja Porin läänin maanmittauskonttori todistaa kirjallisesti, että insinööri Arvi Hyhkö on 40 vuoden aikana suorittanut laittomia lohkomisia.

Tuomisaaren sisarusten isoisä Gustaf Wilhelm lahjoitti aikoinaan maata lastenkotiyhdistykselle sillä ehdolla, että yhdistys perustetaan ja lastenkoti rakennetaan. Niin ei tapahtunut ja ehtojen mukaan kaikki palautuisi suvulle.

Maata pitäisi edelleen olla yhden pitäjän verran, mutta sitä on vain kuusikymmentä hehtaaria, kirjojen mukaan 26, josta kuusi viljeltyä.

— Rikolliseen toimintaan viittaa sekin, että rajapyykki n:o 705, on siirretty tietämättämme ja salaa pappilan läheltä kaksi kilometriä Kauko Tuomisaaren taloa lähemmäksi. Kivi ilmestyi Tuomisaaren nurkille 16.1.1965 ja sen on ilmeisesti siirrättänyt insinööri Hyhkö, joka sinä päivänä on ollut Pomarkussa suorittamassa mittausta. Kivi on siirretty hämäyksen vuoksi ja karttoja on muutettu. Tuomisaaren maita on siirretty 200 hehtaaria eräälle rajanaapurille, suurelle maanomistajalle. Tämän naapurin kanssa Tuomisaaret eivät luonnollisestikaan ole erityisen hyvissä väleissä.

Ihmissuhteet ovat muutenkin kieroutuneet jopa sukulaisten kesken. Eräs serkkumies, Tuomisaaren naapuri hänkin, sanoi vaatimusten olevan liian suuria ja tilansa olevan oman. Edellisen vaimo taasen oli puolestaan suurellisia vaatimuksia vastaan, mutta kuitenkin valmis ottamaan lisämaita vaikka kuinka, josko asia Tuomisaarten hyväksi ratkeaa. Varovaisia ja epätietoisia, epävarmoja olivat nämä naapurit. Varovaisia ja epätietoisia tuntuivat olevan kaikki pomarkkulaiset, joita haastattelimme.

KUNNANSIHTEERI: TUNTUU OUDOLTA

Pomarkun kunnansihteeri Asseri Nikkilä totesi, että hänen on perin vaikea sanoa asiaan yhtään mitään, koska kunnan portaissa ei asiaa ole käsitelty eikä otettu lainkaan kantaa. Tuntuu oudolta sellaiset vaatimukset asioissa, joiden pitäisi olla niin kuin pitääkin. On vaikea ottaa minkäänlaista kantaa — parempi on — tuota... Tuntuu epämääräiseltä. Näyttää siltä, että Tuomisaarilla on tietysti hyvin vähän mahdollisuuksia. Ilmeisesti ei valtio ole koskaan omistanut sellaisia alueita. Joistakin asioista on ollut epävarmuutta, mutta maanmittarit ovat suorittaneet lainvoimaisia lohkomisia. — Täällä on muu-

KÄÄNNÄ!

ten käynyt hyvinkin röyhkeitä lehdistön edustajia, että minun suhtautumiseni asiaan riippuu aivan siitä kuinka Te siihen suhtaudutte, sillä sanojani voidaan muutella tietenkin mielin määrin.

— Tuskin kovin laajoja väitettyjä rikoksia on tapahtunut. Saattaa olla sukulaisten välisiäkin riitaisuuksia. Pomarkun kyläjako on merkitty maarekisteriin vuonna 1801 ja Tuomisaarten saantokirjathan ovat 40 vuotta myöhäisempiä. Kaikkia rekisterinumeroita ei ole olemassakaan. Kunta kiinnostuu vasta sitten, jos ilmenee vaatimuksia kunnan tiloihin. Oudolta tuntuu...

Näin siis kunnansihteeri. Hänkään ei tiennyt. Ei nauranut meitä ulos eikä sanonut, että ei pidä paikkaansa, on täyttä hyytelöä koko juttu.

POMARKUN KUNTA

kuuluu Turun ja Porin lääniin, Ulvilan käräjäkuntaan, Noormarkun-Pomarkun-Ahlaisten nimismiespiiriin, Noormarkun veropiiriin ja Noormarkun sairausvakuutustoimiston piiriin.

Kunnan pinta-ala on 333,34 km², josta maa-alueita 295,43 neliökilometriä. Maa-alueesta on viljeltyä 3119 ha, metsää 20435 ha ja loput laidunta, tonttialueita ja tie- ja joutomaita. Asukkaita oli kunnassa vuoden 1966 lopulla 3602 henkeä. Kunta kuuluu kehitysalueeseen, jossa työtilaisuuksia on vähän.

»TUOMISAARI-SÄÄTIÖN SUUNNITELMIA»

— Kunhan tulee aika, jolloin Tuomisaari-säätiö perustetaan, avautuu eteemme varsin laaja ja vaativa työkenttä. Alue liitettäisiin Noormarkun kuntaan. Saha- ja puunjalostusteollisuutta ryhdyttäisiin voimakkaasti kehittämään, kertoo Oskari Seilonen. Diktatuurisia haluja meillä ei ole, haluaisimme vain tehdä parhaamme alueen hyvinvoinnin lisäämiseksi. Perustaisimme vientisaunatehtaan, jolle ottaisimme alihankkijoita, esimerkiksi Rosenlewin tehtaat. Miksikäs ei valtiokin voisi tulla mukaan. Valtio ei luonnollisestikaan voisi suorittaa kaikkia korvauksia rahana kovin nopeasti. Joutuisimme perustamaan myös öljyosaston, metsäosaston, auto-osaston ja ehkä varustamaan pari valtamerilaivaa ulkomaanvientiä ajatellen. Teollisuutta kehittäisimme kaikin tavoin. Kaupan joutuisimme tietenkin ottamaan haltuumme ja perustamaan tavarataloja — minulla on melko paljon kaupallista kokemusta. Voisimme työllistää heti useita satoja työläisiä, mutta koko Suomessa useita tuhansia jatkuvasti. Tekstiilitehdas, leipomo, mehutehdas, kotitaloustavaratehdas jne. tulisi myös perustaa. Omalle väelle kuuluisi luontaisetuna esimerkiksi 10 prosentin alennus kaikkeen. Pomarkku katoaisi kartalta kokonaan.

Suunnitelmat kuulostavat ehken lapsekkailta, yliammutuilta, mahdottomilta, naurettavilta. Mutta jos... niin, jos...

KUNTA MYYMIS- JA HUKKAAMISKIELTOON

Oskari Seilonen on innokas kirjoittelija ja hänen kynästään on lähtöisin monta kovaa kirjettä. Päivälehdille hän on usein kirjoittanut anakarasanaisia oikaisuja ja selvityksiä mm. Pomarkun maiden omistuksesta kunnallisten uutisten innoittamana. Tuorein esimerkki on seuraava kirjoitus, jossa ilmoitetaan, että Tuomisaaren perikunta on tehnyt Turun lääninhallitukseen myymis- ja hukkaamiskiellon kaikkia Pomarkun pitäjässä olevia maita koskevassa asiassa 3.7.1967. Oskari Seilonen sanoo, että hänen mielestään Pomarkun kunnassa vallitsee sekava tilanne. Esimerkkinä hän näyttää muuatta kunnanvaltuuston uutisleikettä, jossa todetaan, että tonttikauppoja tehdään, mutta hinnoista sovitaan vasta ensi vuonna.

POMARKUN MAIDEN OMISTUKSESTA

»Uuden Ajan 20.7.1967 N:o 147 olleen kirjoituksen johdosta »Keskustan rakennuskaava hyväksyttiin Pomarkussa» Pomarkun kunnanvaltuusto ilmoittaa hyväksyneensä rakennuskaavaehdotuksen ja omistavansa maata 11 hehtaaria. Lukijoille oikaisuksi ja selvitykseksi sen, että Pomarkun kunta ei omista mitään maata Pomarkun pitäjässä, vaan maat omistaa saantokirjojen mukaan Tuomisaaren perikunta. Sillä heidän esi-isänsä Johan Henrikinpojan kauppakirjassa millä hän osti Heinäsuon valtion verotalon N:o 23, lokakuun 10 päivänä 1845, ja missä kauppakirjassa mainitaan jo hänen aikaisemmin omistamansa verotalo N:o 16, huhtikuun 10 päivänä 1840, missä kauppakirjoissa myyjänä on valtio, joka on määrännyt tilat kulkevaksi ostajan suvulla perillinen, perillisen jälkeen, jotka kaupat on kytketty Suomen perustuslakiin, mille valtiomuotomme ja hallintomuotomme on vahvistettu kansainvälisestikin. Sillä kauppakirjassa on samat asetukset ja lait eli 21.2.1789 ja 19.9.1723, mikä on Suomen laki II vuonna 1966, mikä on Suomen perustuslain 1 §. 1. momentissa. Pomarkun kunnanhallituksen rakennuskaavoituksen estämiseksi on tehty Turun ja Porin lääninhallitukselle valitus Tuomisaaren perikunnan toimesta huhtikuun 18 päivänä 1966, mikä asia on vielä vireillä lääninhallituksessa, josta ei ole tullut päätöstä. Ja lisäksi vielä perikunta on tehnyt Turun lääninhallitukseen myymis- ja hukkaamiskiellon kaikkia Pomarkun pitäjässä olevia maita koskevassa asiassa 3.7.1967. Asian hallintosuhteen oikaisemiseksi on vireillä asia useissa ylemmissä virastoissa, sekä useita ilmiantoprosessejakin on vielä asiassa vireillä. Kun maita Pomarkussa ei omista muut kuin Tuomisaaren perikunta ja kun asia on vahvasti Suomen perustuslakiin kytketty, olisi valtakunnan oikeudellinen ja perustuslaillinen rikos mainita muiden omistusoikeudesta Pomarkun kunnan alueella kuin Tuomisaaren perikunnan. Ja kaiken lisäksi laki on vielä myöskin kytketty valtaoikeuslaiksi, koskien Ahvenanmaan maakunnan ja näitä maita koskevana. Näin ollen kun on tehty kiellot kaikesta edellä mainittuja maita koskevasta toiminnasta Pomarkussa ja asia pian selviää hallinnonkin osalta, voidaan katsoa, ettei niitä maita koskevia asioita enää voida käsitellä kunnanhallituksessa, eikä muutenkaan maita enää kaupata, antaa vuokrallekaan, eikä muutenkaan hukata, eikä luovuttaa mihinkään tarkoitukseen ilman Tuomisaaren perikunnan lupaa eikä suostumusta.»

Porissa 20.7.1967

Oskar Seilonen

PIRKKO JA SAMI SALAINEN PARI

Lehtemme edellisessä numerossa kerroimme lyhyenä uutisena: tunnettu iskelmätähtemme, missimme ja näyttelijättäremme Pirkko Mannola on tai aikoo jättää nykyisen kihlattunsa Åke Lindmanin ja lyöttäytyä yksiin monitoimisuusmies Sami Kortmanin kanssa.

Mitä tuo teksti lopulta oli. Se oli julkisuutta tapailevan ihmisen erittäin arveluttava keino aikomuksesta julkisuuteen entuudestaan tunnetun kaunottaren varjolla.

Sami Kortman väittää nyt kun asiasta on noussut haloo ennen kaikkea saarella, jossa Pirkko Mannola ja Åke Lindman ovat kesää, että kuva on häneltä pyydetty aivan eri tarkoitukseen. Totuus selityksistä Kortman on kuitenkin, että hänen entinen työtoverinsa — muuan toistaiseksi nimeämättä jätettävä toimittaja — soitti ja pyysi saada lähettää asianosaisen Kortmanin luvalla lehdessämme olleen tarinan. Saimme tarinan, luimme sen ja pudistelimme päätämme ihmetyksen vallassa. No, soitimme kahteen eri otteeseen mainitulle »kihlauksen» toiselle osapuolelle, Kortmanille, joka nimen omaan vakuutti asian oikeaksi sanoen »kait sen voi nyt jo sanoa, hyvää se tekee meidän molempien mainosarvolle!»

Valitettavasti olimme hetkeä aikaisemmin tehneet Pirkosta varsinaisen jutun ja tietoisia, että emme tapaa »kihlauksen» kaunista osapuolta toistakuukauteen . . .

Tarina on osoitus melkoisesta vastuuttomuudesta, Sami Kortmanin taholta. Että ihminen todennäköisesti julkisuuden kaipuussaan pyrkii Pirkko Mannolan äidin sanojen mukaan »leikkimielellä» otetun kuvan ja sepitetyn tekstin avulla päämääräänsä; on varsin valitettavaa.

Kun vielä muuassa ruotsalaisessa lehdessä haastattelija oli sijoittanut Pirkko Mannolan suuhun eroa Åke Lindmanin kanssa enteileviä sanoja, oli tapaukseen »Pirkko ja Sami» kaiken kaikkiaan otollinen tilaisuus. Olkoonkin, että joku toinen kasvo Pirkon uutena ihastuksena olisi lukijain lähettämien kirjeidenkin mukaan ollut »suotavampaa» tai »luultavampaa».

Siispä: hautaamme sivut ilmeisessä julkisuudenkipeydessä rakennetusta romanssista »Pirkko ja Sami — salainen pari». Ja toteamme, että kuuluisuuden kirous on melkoinen, vai mitä Pirkko!

SUOMEN TELEVISIO -nuorena nukkunut

VEIKKO ENNALA

Oheinen Suomen Television ohjelmiin kohdistuva sapekas kritiikki on kovin subjektiivista, mutta kirjoittaja katsoo, että hänellä on oikeus esittää käsityksiään, siinä kuin Margit Borg-Sundmanillakin. Arvostelu on sitä paitsi aina henkilökohtaista: kaikki eivät pidä äidistä yhtä paljon kuin tyttärestä.

Koska näitä rivejä kirjoitetaan heinäkuussa, on mahdollisuuksien rajoissa, että kritiikki on lehtemme elokuussa ilmestyessä jo vanhentunutta. Jutulleni jää siinä tapauksessa vain hautajaispuheen arvo johdantonaan pyhät sanat »synnin palkka on kuolema». Sillä kuolema on totisesti oikeudenmukainen kohtalo kaikille sellaisille televisio-ohjelmille, joista kuultaa läpi tekijäinsä laiskuus ja kyvyttömyys.

Tietenkin ohjelmia on helpompi arvostella kuin tehdä mutta niin kauan kuin tietyn ohjelmanumeron kestoajasta kahmaisee sievoisen osan tekijäinsä nimiluettelo, he myös tekeleestään vastatkoon.

Tavallisin vastaväite tv-ohjelmia kritikoitaessa on, että voihan vastaanottimen sulkea mikäli ohjelma ei miellytä. Näin tyhmin perustein ei arvostlua voida tehdä tyhjäksi. On muistettava, että paitsi kallista tv-lisenssiä ja radiolupaa on hyväuskoisen katselijan ollut pakko ostaa myös koje, jonka välityksellä katsellaan. Epämiellyttäväksi muuttuneen lehden tilauksen voi aina peruuttaa ja tappio jää mitättömäksi. Eri asia on, jos jokainen luettava julkaisu, päivä- tai aikakauslehti,

painettaisiin kukin erilaisin erikoismerkein, joiden tulkitsemiseksi täytyisi hankkia myös runsaat tuhat markkaa maksava mormonien tirkistyskiveä muistuttava lukulaite.

Tv:n leivissä on kaikki päälliköt ja sihteerit ja sihteerien sihteerit mukaan luettuina divisioonan verran väkeä. Tekijöistä ei siis voi olla pulaa. Mikä on perimmäisin syy tv:n alennustilaan, sen nukkuneisuuteen, sitä ei ole helppo sanoa. Ehkä pääjohtaja pohjustaa aamuisin suolensa kelpo huikalla ja juoksuttaa alaisiaan olutkaupassa, mutta ne eivät riitä syyksi. Pikemminkin syy on talonsisäisissä juonitteluissa ja intrigeissä ja kaikkein korkeimman tason valtakamppailuissa. Myös VR:n asiat menivät päin helkkunaa niin kauan kuin pääjohtaja Aalto ja liikenneosaston johtaja V. J. Tervo tiimelsivät keskenään kuin kaksi pahaista kukkopoikaa.

Ulkopuolisena en tiedä, tukittiinko ja kenen toimesta tukittiin sellaisten lahjakkaiden miesten kuin Matiksen, Fribergin, Haljoen, Karpon ym. suu. Tosiasiaksi jää, että tv:stä ovat yksi toisensa jälkeen kadonneet asialliset, terävät ja rohkeasti kantaa ottavat ohjelmat kuten Keskiviikko, Perjantaipuolikas, Aikamme rikos ja mitä kaikkia ne nyt olivatkaan. Nämä miehet osasivat haastattelun tekniikan, siinä käytiin sumeilematta asiaan. Kysymykset olivat usein hyökkääviä mutta ne eivät olleet ilkeitä ilkeyden itsensä vuoksi. Pyrkimys tasapuolisuuteen oli merkille pantavaa päin vastoin kuin esimerkiksi Lapin mies Reino Paasilinnan törkeyksissä, joista vakuutusohjelma on mauttomuudessaan ylikäymätön.

Nykyisin saadaan ruudussa nähdä kaikenlaatuisia alottelijoita, joista muuan potee niin ankaraa rimakauhua, että hänen äänensäkin tutisee kuin 110-vuotiaalla syytinkivaarilla.

Tv:n ohjelma paikelehtii kahtaalle. Nykysuuntauksena näyttää olevan kaikinpuolinen sävyisyys, myhäily ja muhoilu. Tässä mielessä malliesimerkkejä ovat Markus Similän sopotukset. Puuttuu vain, että Arttu Suuntalakin, joka puhuu vähinkäinkin viidensadan sanan lauseita ilman että niissä silti olisi yhtäkään ajatusta, suorittaa debyytin haastattelijana ja heläyttää päätteeksi jenkan »Ja kanat ne muni että lätkähti», urkuharmoonissa Maunu Maunula.

Esim. uutisten yhteydessä joskus harvoin esitetyt haastattelut käsittelevät toisarvoisia asioita ja kaava on aina sama. Ensin nähdään ehdottoman välttämättä tuulessa heiluva kuusenlarva ja, jos ikinä mahdollista, joukko kansantanhuajia (piru vie) ja sitten haastattelija tiedustelee:

— Täällä Pielavedellä on nyt menossa kuudennet kotivirpilän vaspinointikurssit. Toiminnanjohtaja Riku Ryypytniemi, mikä onkaan kotivirpilän vaspinointikurssien tarkoitus?

Ankarasti hikoileva toiminnanjohtaja Riku Ryypytniemi selittää:

— Kotivirpilän vaspinointikurssien tarkoitus on edistää kotivirpilän vaspinointia kansamme ohjaamiseksi kohti parempaa tulevaisuutta.

Ja siihen antoisa, valaiseva haastattelu sitten päättyykin, kunhan kuusenlarva on vielä kerran heilunut tuulsesa.

Tv:n uutiset ovat enimmäkseen yhtä tyhjää vesipepua alusta loppuun. Sanomalehtien uutisaineisto hankitaan akateemisten, alalle spesialisoituneiden ammattimiesten ja -naisten toimesta. Miksi siis tv:n uutisten hankinta on uskottu joillekin kansakoulunopettajille oman toimen ohella? Tv:llä olisi ainoalaatuinen mahdollisuus elävöittää uutiset kineettisesti, mutta kamerat makaavat varastossa. Uutistenlukijan takana näkyy aina sama jäkähtämätön maisema tai sitten valtakunnansovittelija Keijo Liinamaan valokuva. Ilmeisesti nykyisten uutistenlukijoiden (joiden vaihtumisesta tosin on kuulunut huhupuheita) mielestä ainoa merkittävä kotimainen tapahtuma on Paltamon ratasortuma, sillä siitä on esitetty tiedonantoja tuhkatiheään vallan karttapiirroksella havainnollistettuna.

Mutta muutoin Suomessa kyllä saa tapahtua vaikkapa kahdenkymmenen ihmisen joukkomurha, se kuitataan maininnalla, sillä Antti Kovasella on jo kiire kertomaan lähi-idän ruutitynnöristä. Hän povasi sen räjähtämistä yhtä mittaa niin monta kuukautta, että ellei samassa yhteydessä niin usea kelpo israelilainen ja niin usea kelpo egyptiläinen olisi saanut surmaansa, olisin tuntenut huojennusta tynnörin loppultakin posahtaessa.

Ulkomaanuutiset ovat silmin nähden yliedustettuja. Mikäli Kongossa joku heimopäällikkö sanoo »piu», kuullaan siitä Aarre Nojosen kommentti Moskovasta, Knud Möllerin kommentti Pariisista, Pertti Salolaisen kommentti Lontoosta ja Pasi Rutasen kommentti Washingtonista. Todellakin, miksi ihmeessä hän sanoi »piu» vaikka on aina aikaisemmin sanonut »pau». Antti Kovanen ilmestyy vielä kerran ruutuun ja arvelee leuka jutkahdellen, että Keski-Afrikkaankin on muodostunut ruutitynnöri.

Joka on seurannut ruotsinkielisiä tv-uutisia, hän on varmaankin kiukustuneena havainnut, miten paljon elävämpiä, monipuolisempia, vauhdikkaampia, liikkuvampia ja tilaisuuden tullen iloisempiakin ne suomenkielisiin uutisiin nähden ovat.

Kaikkien viheliäisimpiä ovat suomenkieliset sunnuntai-illan uutiset. Tällöinhän ei kuulla muuta kuin mitä nerokasta se ja se puoluepamppu on taas sillä ja sillä seurojentalolla sanonut. Ja päätteeksi sitten tietysti pääministeri Wilsonin naamataulu, kun hän kertoi EEC:stä ja Englannista.

On hienoa, että armottomalla työtaakalla raskautettu omakin pääministerimme suostuu kerran kuukaudessa haastattelijoiden uhriksi ja saamme kuulla »mitä tulee» sillä ja sillä sektroilla tapahtuneeseen räjähdysmäiseen kasvuun kun suuruusluokka on sitä ja sitä.

Omituista vain, että tätä tunnin mittaista istuntoa ei voida pitää ilman alinomaista syömisen maiskutusta ja kahvikuppien kilinää. Jostakin muistelen kuulleeni, ettei olisi korrektia syödä puhuttaessa.

Niillä pikku korpuilla, joita hra pääministeri seurueineen palaverin aikana mutustelee, ei tosin jatketa nälkään kuolevien maan työttömien elinaikaa sekunnillakaan sikäli kuin korppujen tasajako tehtäisi. Mutta tekona korpunsyönti on psykologisesti väärä ele, joka herättää ärtymystä ei vain »mitä tulee» työttömiin vaan »mitä tulee» meihin muihinkin, jotka vielä olemme saaneet pitää leipäpuumme.

Sympaattista ja tahdikasta Niilo Ihamäkeä tästä loputtomasta maiskuttelusta tuskin voi syyttää, pikemminkin se on televisio-ohjaajan vika. Mikäli kaukaa saapuvat maaseutulehtien päätoimittajat ovat hekin kovin vähävaraisia ja nälkäisiä, jaettakoon kullekin kilo Suomimak-

karaa ennen lähetyksen alkua vannotuksin, että ohjelman alkaessa leukaperät saavat olla liikkeessä vain silloin kun puhutaan. Katsojia ei pidä halveksia, sillä jos ei heitä olisi, ei olisi pääministerin haastattelutuntiakaan eivätkä provinssilehtien paukapäätoimittajat saisi demagogisia puheenvuorojaan koko kansan kuultaviksi.

Vallan hermostuttavaksi on käynyt Vappu Tuomiojan kiemurtelu ja vääntelehtiminen kun hän ohjelmassaan »Polun varrelta» on aina hypähtämäisillään haastateltavansa suuhun. Ohjelmasta »Lähimmäinen tuttu Matti Keinänen kelpaisi monellekin tv-esiintyjälle esikuvaksi. Niin tavallinen »raaka duunari» kuin hän vain onkin ollakseen, hän ei koskaan keskeytä moukkien tavoin toisten puhetta omaa ääntään korottaen.

Joillakin tahoilla on mainittu, että radion ja tv:n tietovisailut pitäisi lopettaa, koska ei ole mitään järkeä päntätä päähän selaatuista kuollutta tietoa, joka on löydettävissä hakuteoksistakin. Mutta eihän siinä tapauksessa kannata lukea mitään, kieliäkään, koska vieraskieliset sanat kyllä nekin löytyvät sanakirjoista. Konstruoitakoon vain sopivat kottikärryt joka miehelle tarpeellisen käsikirjaston kuljettamiseksi paikasta toiseen.

Visailuohjelmien ylivoimaisesti paras juontaja on »Tuplan ja kuitin» Kirsti Rautiainen, joka ei ole vain viehättävä ja viisas nainen, vaan myös välitön ja sydämellinen. Kaukana takana päin taapertelevat itseriittoisuudessaan vastenmielisyyttä herättäen kantapeikko Teppo J. Suonperä ja reviisori Timo T. Kaukonen. Pöyhkeydessä heidät lyö laudalta vain urheilureportteri Anssi Kukkonen.

Omasta puolestani olen erityisellä innolla katsellut paitsi autokilpailut myös jääkiekko- ja jalkapallo-otteluita. Näissä aikamiesten leikeissä on vauhtia ja rajuutta, vaikkakaan en vanhan kansan hitaasti asioita tajuavana miehenä ole tähän päivään mennessä päässyt selville, mikä on esimerkiksi »paitsio».

Kauhistavan latteita sitä vastoin ovat yleisurheilukilpailujen televisioinnit: viisi kuusi laihaa ja rumaa miestä kiertää loputtomasti rataa kieli suusta riippuen kaiken toivottomuuden symbooleina. Mikä lienee tämänkin menon tarkoitus; ainakin viisaat kiinalaiset tiesivät jo tuhansia vuosia sitten, että joku aina juoksee nopeammin kuin joku toinen.

Tylsyyden huippu mahdettiin saavuttaa televisioitaessa Euroopan Cupin välieräkilpailuja (tai joitakin sentapaisia) Tukholmasta. Selostus oli yhtä surkea kuin suomalaisten esityksetkin. Meillä on totisesti huonoa onnea: elleivät uljaat edustajamme ole ylikunnossa ovat he alikunnossa, jollakin taasen on huonosti istuva hammasproteesi ja toisella gonorrea.

Ärtyneimmänkin arvostelijan on muistettava, että kaikkia ohjelmia ei ole tehty häntä varten. Yleisurheilulla on omat kannattajansa ja televisioitakoon kilpailuja kaikin mokomin edelleenkin, syntyyhän aina toki ellei kesän kärkitulosta niin piirikunnallinen ennätys ainakin.

Totuuden tähden on sanottava, että tv on tehnyt monia huomionarvoisia yrityksiä eräiden luonnostaan ankeiden aiheiden elävöittämiseksi. Kirkosta on kuultu jazzia ja pastori Launis pitää saarnoja syöksykypärä päässään siten »lähentääkseen nuorisoa». Jotenkin tuntuu kuitenkin siltä kuin lähestyttäisiin hyvän maun äärirajaa. Sitä enää, että valtiopäivien avajaisjumalanpalveluksessa Suurkirkossa musisoi Helsingin Taksimiesten Hanuripartio ja liturgina toimii Batman -asusteinen Ilmo Launis, avustajanaan Robin Apajalahti.

Tv-toimintaa on harjoitettu jo yli 10 vuotta mutta linja vain ei ota löytyäkseen kaikenmoisista mietinnöistä huolimatta.

Viimeksi ylipäällikkö Repo on uhkaillut, että Batman kumppaneineen saa lähtöpassit, koska sarjan luonne on niin väkivaltainen. Henkilökohtaisesti ei minulla ole mitään sitä vastaan, sillä en totisesti tiedä typerämpää sarjafilmiä. Mutta eikö tämän sankariparin tarokituksena ole viihdyttää ennen muita lapsia ja varhaisnuoria? Mitä he sitten saavat tilalle

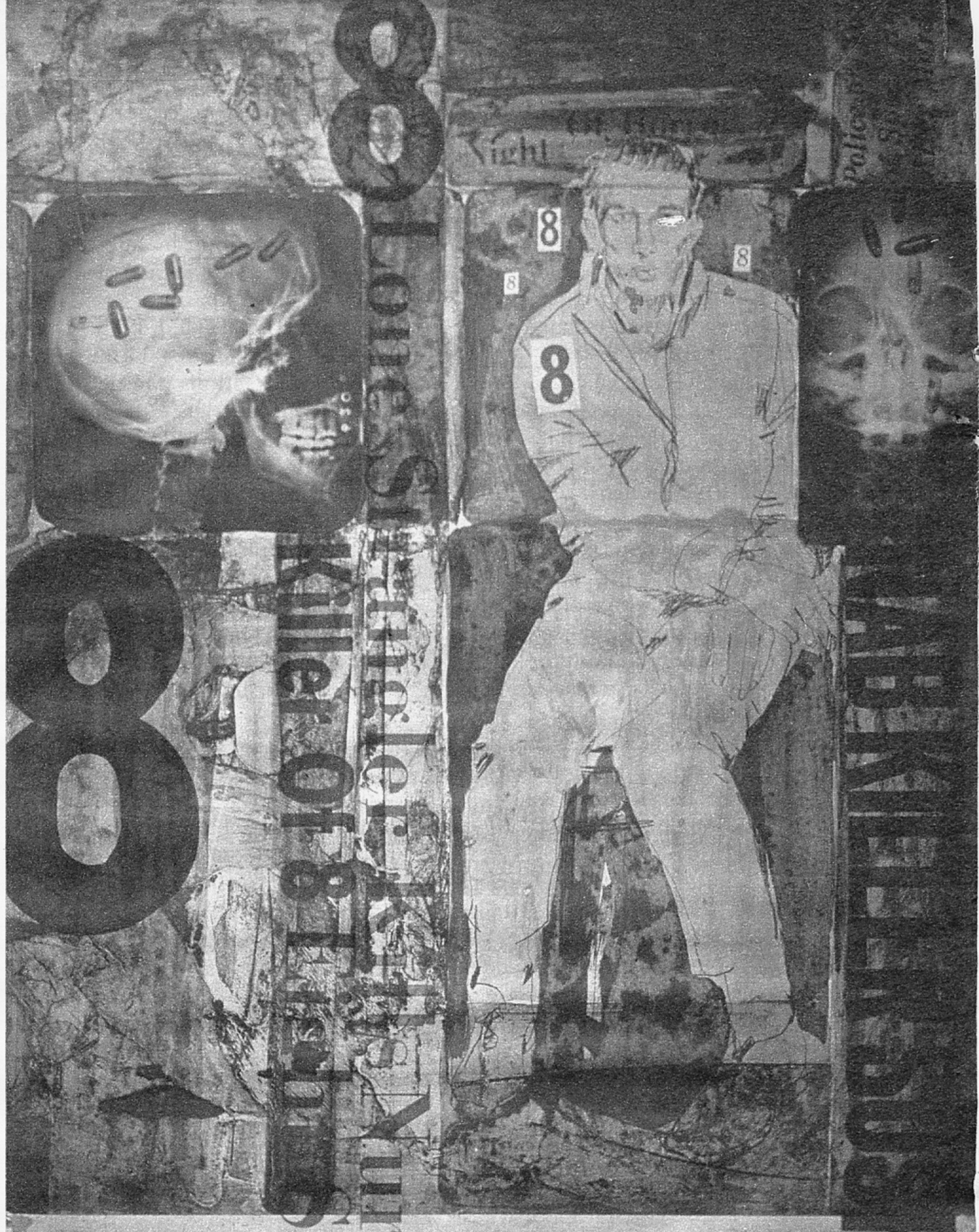
Batmanin väkivaltaisuus on kovin kyseenalaista. Tosinpa hän paukuttelee nyrkkejään mutta onko joku nähnyt hänen milloinkaan turvautuvan tuliaseisiin? Lisäksi tämä hassu »voimakaksikko» on aina poliisin, so. oikeuden ja lain puolella, vieläpä liioitellun korostetusti. Sarjan moraalinen tendenssi on tämä: rikos ei kannata. Annettakoon lapsien vaikkapa vain Batmanin avulla jäädä tähän uskoon kunnes ikävuodet ja todellinen elämä aikanaan opettavat, että totuus onkin vallan toinen: suurimmat voitot kähmitään vekselipetoksin, shekkiväärennyksin, myymällä metyylialkoholia ja viattomimmissakin tapauksessa kalvamalla toisia työpaikoilla.

»Lahjomattomissa» nähdään todellista väkivaltaa. Mutta tämä sarjahan lienee puolidokumentaarinen ja kuvaa totuudenmukaisesti Amerikan gangsterien puuhia 30-luvun taitteessa. Myös näissä filmeissä ns. oikeus perii aina voiton. Voidaanhan tietysti väittää, että »Lahjomattomien» kaltaiset elokuvat synnyttävät psykopaattisissa luonteissa halua ryhtyä itsekin väkivaltaisiksi. Mutta kuka todistaa luotettavasti että näin on. Psykologien ja psykiatrien mukaan sen sijaan tällaisia filmejä katsova purkautuu vaarattomalla tavalla aggressioistaan. Suomen kuuluisimman tappajan Matti Haapojan tunnolla oli kaksikymmentä murhaa. Mistä hän mahtoi imeä vaikutteensa, sillä televisiota hänen aikanaan ei ollut, ei liioin radiota.

Mitäkö tv:n nyt sitten pitäisi tehdä tyydyttääkseen katselijoittensa tarpeita korkeahintaista lisenssiä vastaavalla tavalla? Mikä minä olen neuvomaan mutta muistuupa tässä juuri tällä hetkellä mieleeni esimerkiksi kahden oululaisen »profeetan» ympärille kertynyt hourahtaneitten »herätysliike», joka Herran Jumalan määräyksestä aikoi polttaa Haukiputaan kirkon. Miksi joku Karpon kaltainen teräväsanainen tv-toimittaja ei lähtenyt kameramiesten mukana lähemmin tutustumaan tähän suututtavaan ilmiöön silloin, kun se oli ajankohtainen. Ehkä yliprofeetta itse ei olisi suostunut haastateltavaksi, mutta haastateltavaksi olisivat varmasti suostuneet Haukiputaan kirkkoherra ja monet muut järkevät hengenmiehet, niin myös sellaiset vanhemmat, joiden lapset ovat tulleet vedetyiksi mukaan heinoslaiseen hulluuteen. Mielenkiintoista olisi edelleen ollut kuulla opetusministerin vastaus kysymykseen, miten yhteiskoulussa voidaan pitää lehtorina ääniä hallusinoivaa jakomielitautista.

Jutulla ei olisi ollut ainoastaan uutisarvoa vaan muunkinlaista merkitystä, sillä ydin koko asiassa on

JATKUU SIVULLA 94

MURHAAJAN MUOTOKUVA

Teksti: JACK ALTMAN JA MARVIN ZIPORYN

Richard Speck tappoi heinäkuun 14. päivänä 1966 kahdeksan sairaanhoitajatarta Chicagossa. Hän itse ei muista tapauksesta mitään, mutta yritti kuitenkin tehdä itsemurhan. Speck vietiin puolikuolleena sairaalaan, jonka ylilääkäri Smith tunnisti hänet etsityksi murhamieheksi. Vankilan psykiatri Marvin Ziporyn sai tehtäväkseen päästä selville Richard Speckin luonteenkuvasta.

OSA 2

Speck oli heikko suuren verenhukan vuoksi. Hänen käsivarteensa ommeltiin viisi tikkiä ja hän sai lisäksi verensiirron. Kun Speck huomasi jäävänsä eloon, hän katsoi Smithiin ja sanoi: — Saatteko te nyt kymmenen tuhannen dollarin palkkion? (noin 32.000 mk)

Kirurgisten toimenpiteiden jälkeen poliisi pani Speckin jalkoihin rautakahleet. Speck huohotti heikolla äänellä: — Minä pelkään... minä pelkään. Hänet kuljetettiin ambulanssilla Bridewellin vankilan sairaalaan kello 4 sunnuntaiaamuna.

Bridewellissa Speck kiinnitettiin nahkahihnoilla vuoteeseensa — tämä on yleisesti käytetty varmuuskeino, kun on kysymyksessä itsemurhaa yrittänyt potilas. Richard Speck oli vielä maanantaina liian heikko pystyäkseen tapaamaan neiti Amuraon. Mutta tiistaina tyttö seisoi huoneen oviaukossa ja katsoi miestä. Hänen tuomionsa kuului: — Tämä on se mies. Speckiä pidettiin Bridewellissa heinäkuun 29. päivään asti, jolloin hänen katsottiin toipuneen tarpeeksi Cook County-vankilaan siirtämistä varten.

□ □

Poliisin pöytäkirjoista vankilapsykiatri Ziporyn sai tietää potilaansa menneisyydestä sen, että tämä oli syntynyt joulukuun 6. päivänä 1941 Kirkwoodissa lähellä Chicagoa, että hänen isänsä, Benjaminen Speck, ammatiltaan savenvalaja, muutti perheineen (kolme poikaa, joista yksi kuoli Richardin ollessa 13, ja viisi tytärtä) lähellä sijaitsevaan Monmouthiin pian Richardin syntymän jälkeen, ja että he asuivat Monmouthissa siihen asti, kun isä kuoli joulukuussa 1947.

Speck muutti silloin äitinsä, Mary Margaretin, kanssa Dallasiin, missä äiti meni uusiin naimisiin Carl Lindberghin kanssa. Dallasissa Speck kävi Junior High Schoolia; muuan hänen opettajistaan sanoi: — Poika näytti jollakin tavalla hylätyltä. Tuntui kuin hän ei olisi tiennyt, mitä milloinkin tapahtui. En pystynyt opettamaan hänelle mitään. Muistaakseni hän ei koskaan hymyillyt. Kukaan ei päässyt perille hänestä. Hän oli yksinäinen susi. Hän tuntui vaeltavan sumussa. Hänellä ei ollut yhtään ystävää koko koulussa.

Speck jatkoi opintojaan Crozierin teknillisessä korkeakoulussa, mutta hänet potkittiin pois yhden lukukauden kuluttua. Teini-ikäisenä hänet pidätettiin kymmenen kertaa vahingonteosta, murrosta ja erilaisista rikkomuksista. Koska hän oli poliisin kirjoissa, hänellä ei ollut mitään mahdollisuuksia saada kunnollista työpaikkaa eikä hän viihtynyt kovinkaan hyvin tavallisena työmiehenä.

Tammikuussa 1962 hän meni naimisiin 15-vuotiaan Shirley Malonen kanssa. He erosivat tammikuussa 1966. Maaliskuussa Speck tuomittiin maksamaan elatusapua heidän kolmivuotiaalle tyttärelleen Robbielle. Speckin äiti sanoi, että sekä Shirley että Richard olivat hyvin kiivasluontoisia ja että he riitelivät jatkuvasti avioliittonsa aikana.

Speckin sisar rouva Carolyn Wilson väitti, että hänen veljensä oli jumaloinut tytärtään. — Hän vei tytön joka paikkaan mukanaan. Hän rakasti pienokaista mielettömästi — itseasiassa hän rakasti kaikkia lapsia, mutta erityisesti hän rakasti omaa lastaan.

Neljä kuukautta ennen murhia Speck palasi Monmouthiin. Paikallinen poliisipäällikkö sanoi, että hänet pidätettiin maaliskuussa, koska hän oli osallistunut puukkotappeluun. Speck oli asunut ystäviensä luona ja kuluttanut päivänsä kiertelemällä kapakoissa. Muuan hänen juomatovereistaan muisteli: — Hän näytti minulle kuvan hauskannäköisestä tyttölapsesta. Hän sanoi tytön olevan vaimonsa ja että hän aikoi palata Dallasiin tappamaan tämän, vaikka se olisi hänen viimeinen tekonsa.

Speck lähti Monmouthista ja sai työtä laivalta. Sitten hän sai umpisuolen tulehduksen ja hänet vietiin St. Josephin sairaalaan Hancockissa. Sairaalassa Speck ystävystyi 28-vuotiaan sairaanhoitajatar Judy Laakaniemen kanssa. He kävivät tanssimassa ja uimassa yhdessä. Tyttö kuvasi miestä jälkeenpäin »hiljaiseksi ja lempeäksi», mutta lisäsi, että mies muuttui kesäkuun loppupuolella vihaiseksi. Speck oli saanut potkut työstään riideltyään upseerin kanssa.

Richard Speck tuli Chicagoon heinäkuun alussa ja pyysi apua sisareltaan rouva Martha Thorntonilta sekä tämän mieheltä. Sunnuntaina heinäkuun 10. päivänä he ajoivat hänet merimiesten työnvälitystoimistoon, antoivat hänelle 25 dollaria (noin 80 mk) ja ajoivat pois. Kolmen päivän ajan Speck etsi tuloksetta työtä New Orleansin laivalta.

□ □

Tiistaina heinäkuun 26. päivänä 1966 valamiehistö totesi Richard Speckin syylliseksi kahdeksaan murhaan.

Varsinainen oikeudenkäynti oli elokuun 1. päivänä. Puolustusasianajaja Gerald W. Getty sanoi asiakkaansa olevan »hämmentynyt ja peloissaan».

□ □

Oikeudenkäynnin jälkeisenä päivänä Ziporyn keskusteli toisen kerran Speckin kanssa. Ainoa asia, mistä Speck sanoi voimakkaan mielipiteensä, oli se, että hän ei voinut sietää sairaalassa olemista. Herman Bernette, neekeri, joka oli heti ensimmäisenä päivänä uhannut tappaa Speckin, jatkoi uhkailujaan joka päivä yhä kiihkeämmin.

— Tuo kaveri hakkaa minut vielä, Speck sanoi. — Haluan pois täältä. Miksi minua ei panna eristettyyn huoneeseen?

Ziporyn antoi hänen purkaa kiukkunsa ja palasi sitten varsinaiseen aiheeseen.

— Muistatteko, kun sanoitte tulevanne väkivaltaiseksi muutaman ryypyn jälkeen? Olitteko humalassa silloinkin, kun tapoitte kahdeksan sairaanhoitajatarta?

— En tiedä, Speck vastasi. Hän näytti synkältä.

— Olettakaamme niin, Ziporyn sanoi. — Mitä arvelette tyttöjen tehneen, koska ärsyynnyitte niin kovasti? Mikä sai teidät tappamaan heidät?

KÄÄNNÄ!

Äkkiä Speck suuttui. — Minutko? Minä pidän tytöistä — en koskaan satuttaisi naisia. Missään tapauksessa en muista mitään tuosta yöstä. En tuntenut yhtäkään niistä tytöistä.

Hän alkoi suuttua yhä enemmän ja Ziporyn ajatteli, että ei olisi mitään syytä jatkaa keskustelua. Hän valmistautui lähtemään. Silloin Speck tarttui häntä käsivarresta ja sanoi: — Viekää minut pois täältä, tohtori. Pois tästä sairaalasta, ei vankilasta. Ensimmäisen kerran lääkäri huomasi, minkälaiset Speckin kädet olivat. Ne olivat suuret ja voimakkaat; sormet olivat pitkät — ne olivat puusepän kädet.

Kun Ziporyn seuraavan kerran tapasi Speckin, tämä oli siirretty varmuusselliin. Viereisessä huoneessa oli sähkötuoli.

Speckin sellin oli väriltään tummanvihreä. Ainoa huonekalu oli matala, teräksinen vuode, jossa oli valkoiset lakanat, tummanharmaa huopa ja kaksi tyynyä. Speckiä vartioitiin ympäri vuorokauden, ettei hän olisi päässyt hirttämään itseään.

Sellin kolkkoudesta huolimatta Speck tuntui nyt vapaantuneemmalta ja hilpeämmältä kuin sairaalassa ollessaan. Hän tervehti Ziporynia ystävällisesti: — Hei, tohtori. Miten hurisee?

Speck tarjosi Ziporynille savukkeen ja karamellin. Hänen sisarensa rouva Thornton lähetti hänelle viikottain 10 dollaria (noin 32 mk), jolla hän osti kahvia, savukkeita ja makeisia vankilan asiamieheltä.

Speck sai viikottain noin kolme kirjettä ja näytti niitä ylpeänä Ziporynille.

— Katsokaa, mitä olen saanut! hän sanoi virnistäen leveästi.

Useimmat kirjeet olivat uskonnollisilta ihmisiltä, jotka lainasivat Raamattua ja rukoilivat Speckiä luottamaan Jumalaan. Muuan lempeimmistä oli nimetön. Se oli kokonaisuudessaan tällainen:

»Rakas Richard.

Kirjoitan vain muutaman rivin, että saisit tietää, miltä minusta tuntuu. Kunpa voisin puhua kanssasi silmätysten, mutta koska asun Connecticutissa, se on mahdotonta. Kunpa voisin sanoa sinulle vasten kasvoja, että jos teit sen, mistä sinua syytetään, en voi uskoa, että tiesit, mitä teit. Olen sinun puolellasi — en sinua vastaan, ja toivon, että Jumala on kanssasi. Rukoilen joka päivä ja yö, että asiat muuttuvat sinun parhaaksesi. Jos olet syyllinen — ei sinua ainakaan voi moittia — en voi uskoa, että aiot todella tehdä niin...

Näkemiin

Ystävä, jota et edes tunne»

Speck valitti Ziporynille, että häntä huimasi ja että hänen päätään särki. Sen jälkeen hän ei puhunut mitään, joten psykiatri lähti pois.

Seuraavalla kerralla Speck halusi tietää kaiken itsestään. — Haluan tietää kaiken, mitä tiedätte minusta, hän sanoi Ziporynille. — Haluan teidän tapaavan perheeni. Haluan teidän saavan tietää kaiken mahdollisen. Kyyneleet silmissä Speck vakuutti: — Jos he eivät pane minua sähkötuoliin, tapan itseni jollakin tavalla. En voi elää sovussa omantuntoni kanssa — voisitteko te?

Äkkiä hän piristyi ja huudahti: — Kuulkaahan, tohtori, pidän teistä. Mitäs sanoisitte kahvikupillisesta?

Hän pyysi vartijaa tuomaan tohtorille kupillisen kahvia. Varovaisesti hän ojensi kupin Ziporynille silmät loistaen.

Speck näytteli taas muutamia kirjeitä ja luki niitä. Tohtori huomasi, että mies siristeli silmiään. Hän kysyi, tarvitsisiko Speck silmälasit.

— Joo, tämä vastasi katsoen Ziporyniin hiukan häpeillen. — Minulla on ollut lasit, mutta heitin ne pois, koska en halua käyttää niitä.

Speck oli turhamainen eikä halunnut »pilata» ulkomuotoaan. Hän käytti myös jatkuvasti eau de colognea ja partavettä.

□ □

Torstaina elokuun 18. päivänä Speck vietiin uudestaan oikeuteen. Puolustusasianajaja pyysi kahdeksaa mielitautiasiantuntijaa tutkimaan syytettyä. Heitä pyydettiin arvioimaan syytetyn mielentila murhien aikana ja hänen nykyinen mielentilansa. Tohtori Ziporyn ei kuulunut tähän asiantuntijajoukkoon.

Myöhemmin sellissään Speck puhui Ziporynille tavalla, jolla hän ei ollut koskaan aikaisemmin puhunut. Hän oli masentunut ja kalpea, mutta sanoi tilansa johtuvan päänsärystä.

Edellisen päivän oikeudenkäynnistä hän sanoi: — En ymmärtänyt tippaakaan siitä, mitä tapahtui. Kun Ziporyn selitti asian, Speck sanoi kuivasti: — Minut ei kyllä puolusteta hullun paperein. Kun tohtori selitti, että vain mielenvikaisuus voisi pelastaa hänet kuolemantuomiolta, Speck sanoi: — En koskaan näe sitä tuolia.

Sitten Speck alkoi muistella nuoruuden aikojaan: — Voi, veljet, kyllä minä tappelin. Mutta poliisit olivat oikeita elukoita. He pieksivät minut henkihieveriin. Löin kerran isäpuoltani, kun olin noin 18-vuotias. Vihasin häntä. Hänen nimensä oli Lindbergh. Niin oli minunkin, kunnes menin naimisiin ja muutin sen takaisin Speckiksi. Mies oli juovuksissa, mutta niin kai minäkin olin. Joka tapauksessa hän löi minua kainalosauvoillaan, joita hänen täytyi käyttää, koska oli katkaissut jalkansa auto-onnettomuudessa. Sitten hän sanoi, että hän oli saanut tarpeekseen ja lähtisi. Olin iloinen ja heitin kaikki hänen tavaransa ovesta ulos. Äitikin oli varmasti iloinen nähdessään hänen lähtevän. Hän tuli takaisin vuoden kuluttua, mutta lähti sitten lopullisesti.

Ziporyn kysyi, oliko Speck koskaan lyönyt äitiään.

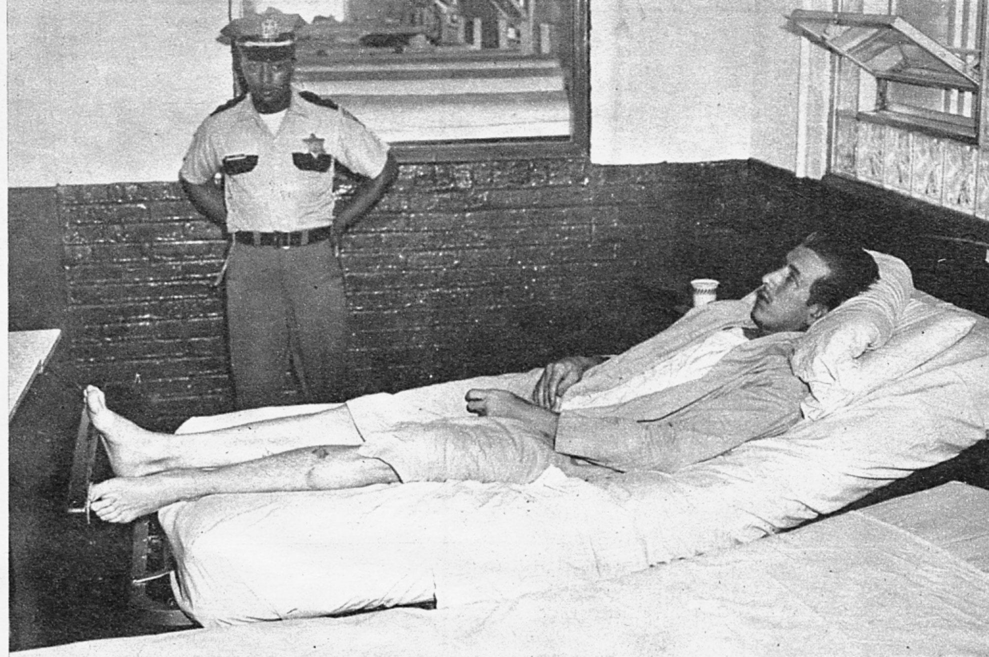
Speck oli järkyttynyt. — En, en koskaan löisi häntä. Löin kyllä vaimoani kerran. Hän flirttaili liian avoimesti yhden hepun kanssa. Kerran hakkasin sen hepun Dallasissa. Olin kai hullu. Tulen hulluksi melkein mistä tahansa — viinasta, huumausaineista varsinkin. En yleensä muista, mitä teen humalassa.

Ziporyn muutti puheenaihetta: — Tiedätte kai, mitä Corazon Amurao on sanonut murhayöstä? Hänhän oli ainoa, joka jäi henkiin.

Richard Speck, kahdeksan tytön murhaaja.

Richard Speck vankilan sairaalassa, jossa häntä vartioitiin jatkuvasti yötä päivää.

Speck nyökkäsi ja sanoi pehmeällä äänellä: — Olen iloinen, että hän jäi henkiin.

— No niin, Ziporyn jatkoi, — hän sanoo, että tulitte takaovesta hänen huoneeseensa ja herätitte hänet. Sitten hän sanoo, että... tai sanokaamme »tappaja»...

Pehmeällä äänellä Speck keskeytti lääkärin: — Sanokaamme, että se olin minä.

Äkkiä Speck aloitti yksinpuhelun. Ensimmäisen kerran hän antoi Ziporynille yksityiskohtaisen selonteon siitä, mitä hän muisti tehneensä murhapäivän aikoihin.

— Minulle oli luvattu paikka laivalla, mutta sitten minulle sanottiinkin, että joku muu oli saanut sen. Minulla ei ollut asuntoa eikä tarpeeksi rahaa sellaisen hankkimiseksi. Silloin oli tiistai. Kysyin yhdeltä kaverilta bensiiniasemalla, voisinko jättää laukkuni sinne. Sitten menin juomaan lasillisen olutta ja soitin sisarelleni. Hän sanoi auttavansa.

— Lähellä baaria oli rakenteilla oleva talo. Satoi rankasti. Menin pohjakerrokseen, tein tyynyn itselleni kietomalla vaaterievun kenkieni ympärille ja nukahdin. Seuraavana aamuna menin hakemaan tavaroitani bensiiniasemalta, mutta se ei ollut vielä auki. Niin menin juomaan taas lasillisen. Palattuani bensiiniasemalle minulle kerrottiin, että eräällä valtamerilaivalla oli paikka avoinna. Se kuulosti hyvältä ja sanoin heille haluavani sen. Minusta on ihanaa olla merimies. Mutta he sanoivat, että paikka olisi auki vasta ensi maanantaina. Pelasin korttia yhdessä baarissa ja lankoni tuli sisään ja antoi minulle 25 dollaria (noin 80 mk).

— Lähdin pois ja vuokrasin huoneen ja aloin pelata biljardia. Olen oikein hyvä biljardin pelaaja. Voitin kymmenen tai yksitoista dollaria (noin 35 mk). Minulla oli suuri veitsi, oikeastaan se oli tikari. Joka tapauksessa sain siitä lisää rahaa, sillä myin sen yhdelle kaverille. Otin vähän ainetta ja menin baariin ryypylle. Join vähän viskiä ja viiniä ja aloin jutella parin merimiehen kanssa. He veivät minut huoneeseensa. Oli pimeää. Heillä oli ruisku ja huumausainetta mukanaan. Sidoin nenäliinan vasemman käsivarteni ympärille ja pistin piikin siihen. Ennen kuin edes sain neulan ulos, päässäni alkoi humista ja tunsin oloni hyväksi.

— Sitten en muista mitään. Muistan vain, että olin taas huoneessani ja oli aamu. Minulla oli pistooli enkä tiedä, mistä olin sen saanut. Istuin siinä vain ihmetellen, mistä helvetistä olin saanut pyssyn.

Ziporyn kysyi, oliko hän huomannut verta vaatteissaan sinä aamuna.

— En. Minulla oli päälläni mustat housut ja uusi musta paita. Ne olivat puhtaat.

Speck keskeytti puheensa äkkiä, tuijotti Ziporynia hetken ja käänsi sitten kasvonsa seinään päin. Hän makasi vuoteellaan. Pehmeästi hän sanoi: — Aion kertoa teille jotakin.

Sellistä ei kuulunut hiiskaustakaan hetkeen. Speck käänsi hitaasti kasvonsa tohtoriin päin ja sanoi: — Oikeassa kädessäni oli verta sinä aamuna. En oikeastaan nähnyt sitä tai tiennyt, mitä se oli, kunnes panin käteni veteen ja vesi värjäytyi punaiseksi. Luulin loukanneeni itseni.

Hän ei tuntunut tajuavan, että hän oli juuri päästänyt suustaan hyvin raskauttavan todisteen itseään vastaan. Hän jatkoi:

— Menin takaisin baariin juomaan viiniä. En vieläkään ollut keksinyt selitystä siihen, mistä olin saanut pistoolin. Se askarrutti mieltäni. Ollessani baarissa muuan etsivä tuli kyselemään baarin omista-

KÄÄNNÄ!

jalta jotakin. Se ei vaivannut minua. En tiennyt, miksi hän oli siellä. Iltapäivällä kuulin puhuttavan murhista radiossa. Muistan ryyppytoverini sanoneen: 'Toivottavasti se nartun poika löydetään!

— Kiersin baarista toiseen ja koko päivän poliiseja parveili joka paikassa. Minua etsittiin murron takia Dallasissa ja jeparit alkoivat huolestuttaa minua. Niin sitten häivyin toiseen päähän kaupunkia. Pelasin biljardia ja voitin muutaman taalan. Löysin katutytön, joka riisuutui housuilleen istuessamme hotellihuoneessani juomassa. Riitelimme rahasta ja minä menin nukkumaan. Tyttö kutsui paikalle poliisit ja he veivät pistoolin mukanaan.

— Seuraavana päivänä näin tappajan kuvan sanomalehdissä. Se ei ollut ollenkaan minun näköiseni, joten en tiennyt, että se olin minä. Lauantai-iltapäivänä kuulin ensimmäisen kerran, että minä olin murhaaja. En voinut uskoa sitä ensin.

□ □

Ziporyn käänsi keskustelun Chicagoa edeltäneisiin tapahtumiin. — Kun muutitte Monmouthiin, mitä teitte siellä? Poliisi epäilee teitä yhdestä raiskauksesta.

— En ole raiskaaja, Speck sanoi vihaisesti lisäten pian viekkaasti hymyillen: — Minun ei tarvitse olla. Mutta haluaisinpa tietää, mikä sai minut tappamaan nuo tytöt. Miksi tekisin sellaisen teon?

Ziporyn alkoi puhua epäröiden: — Psykiatrina ehdottaisin, että puritte tyttöihin äitiänne kohtaan tuntemanne vihan. Hänhän oli mennyt vastoin tahtoanne toisiin naimisiin.

— Mutta rakastan äitiäni, Speck sanoi.

▶ Filippiiniläinen Corazon Amurao oli ainoa, joka pelastui joukkomurhaajan kynsistä. Tässä taiteilija Fred Otnesin näkemys hänestä poliisikuulustelun aikana.

— Juuri niin. Rakastatte häntä ja olette ehkä vihainen hänelle, koska hän on ollut teille uskoton. Tämä tunne on tietysti teille itsellenne tiedostamaton.

— Tuossa ei ole mitään järkeä, Speck vastasi. — Mitä tällä on tekemistä noiden tyttöjen kanssa? Miksi tapoin heidät?

Ziporyn selitti, miten Speckin suhde äitiinsä on saattanut vaikuttaa hänen naissuhteisiinsa yleensä. Speck nyökkäsi epäilevästi. Ziporyn lisäsi, että Speck oli myös ollut niin voimakkaasti alkoholin ja huumausaineiden vaikutuksen alainen, ettei häntä voitu pitää vastuussa teoistaan. — Voitaisiin jopa sanoa, että ette tappanut heitä, se oli . . .

Speck keskeytti: — Kyllä se olin minä.

□ □

Ziporyn kävi elokuun 22. päivänä Speckin sisaren Martha Thorntonin luona, mutta tämä ei halunnut puhua sanaakaan.

— Tuo ei ole Marthan tapaista, Speck mutisi kuultuaan asiasta. — Voi veljet, en ole totisesti saanut aikaan muuta kuin harmia. Olen häpäissyt perheenikin. En voi tehdä heidän puolestaan muuta kuin kuolla. Tiedättekö tohtori, että sellini ovessa on erikoislukko? Mutta minua ei kyllä saisi ajamallakaan ulos täältä. Pelkään itseäni.

Ziporyn sanoi, että alkoholi ja huumausaineet tekivät hänestä toisen miehen. Niiden vaikutuksen alaisena hän oli herra Hyde, hirviö. Muuten hän oli normaali mies eli tohtori Jekyll.

— Saatatte olla oikeassa, Speck vastasi. — Olut kyllä saa minut tuntemaan oloni hyväksi, mutta viski tekee minut villiksi. Kun olen huumausainehumalassa, voin tehdä kauheita tekoja.

— Viime vuonna Dallasissa otin muutaman ryypyn ja päälle vähän ainetta. Puhuin jonkun kaverin kanssa, joka oli mielestäni omituinen. Äkkiä kaikki pimeni silmissäni. Sitten näin miehen makaavan maassa veren peitossa ja minä löin häntä pyörän renkaalla. Joku veti minut pois.

□ □

Neljän päivän kuluttua Ziporyn palasi ja huomasi Speckin olevan hilpeä taas, jopa kevytmielinen. Ziporyn oli oppinut, että Speckin kärsivällisyys ei kestänyt kauan. Hän muisteli, että neiti Amurao oli sanonut tunkeilijan näyttäneen lempeältä aluksi.

Speck näytti olevan mielissään, kun Ziporyn kertoi, että asianajaja kävisi hänen luonaan ennen seuraavaa oikeudenkäyntiä. Sitten Ziporyn kysyi, oliko Speck koskaan lyönyt äitiään humalassa ollessaan.

Speck suuttui: — En ikinä koskisi edes pikkusormellani äitiini. Hän kyllä huusi minulle, kun olin humalassa. Ja minä tiesin, minkälainen olin humalassa, mutta en halunnut joutua hankaluuksiin hänen kanssaan. Joten kun join liian paljon, en mennyt kotiin ollenkaan. Se oli turvallisempaa. Minulla oli aina vaikeuksia kotona — jo silloinkin, kun olin pikku poika.

— Sivumennen sanoen, hän huudahti äkkiä, ette ole nähnyt tätä vielä. Speck ojensi Ziporynille kirjeen ja näytti omahyväiseltä, kun psykiatri luki sen ääneen. Se oli 19-vuotiaalta opiskelijatytöltä. »Rakas Richard, hän kirjoitti, olen lukenut sinusta lehdistä. Kun luin, että olet sairas, melkein kuolin. Haluan sinun tietävän, että on joku, joka välittää . . .»

— Eikö se ole jotakin? Speck sanoi. Ziporyn virnisti hyväksyvästi.

Elokuun 29. päivänä Ziporyn selittii, että psykiatrit määrittelisivät Speckin älykkyysosamäärän.

— Tiedän kaiken älykkyysosamääristä, Speck sanoi. — Minulla se on matala. Se testattiin kaksi kertaa, kun olin vankilassa. Sitten minua testattiin työpaikkaa varten enkä läpäissyt testejä. Niin minut sitten lähetettiin metsään puita hakkaamaan. Vankilassa käyttäydyin hyvin. Jouduin vain yhteen tappeluun — dominopelin vuoksi.

— Kun olin vankilassa, kuulin, että vaimoni juoksi toisten miesten kanssa. Kun pääsin vapaaksi, hankin pyssyn ja menin yhden miehen taloon — Shirley oli antanut osoitteen, koska olin uhannut tappaa hänet, jos hän ei antaisi sitä —, mutta mies ei ollut kotona. Odotin autossani. Näin muutaman lapsen leikkivän talon lähistöllä. Kun mies tuli, tähtäsin häntä pyssylläni, mutta en voinut ampua, koska hänellä oli perhe. Mikähän mies hänkin oli.

— Kerran luulin näkeväni Shirleyn ajavan motelliin. Jäljessä ajoi toinen auto. Hain pistoolin, tulin takaisin ja potkaisin oven auki. Mutta sisällä ei ollut ketään. Viime vuonna hän jätti minut lopullisesti. Hän sanoi, että hänellä oli toinen mies. Kun hän oli kertonut minulle sen, menin ulos, join itseni humalaan ja ajoin autoni päin puuta. Sitten näin hänet yhdessä kapakassa miehen kanssa. Yritin saada hänet mukaani kotiin, mutta hän ei tullut. Iskin heidät molemmat maahan ja lähdin.

— Raamattu sanoo: 'Älä vihaa', Speck lisäsi äkkiä huolestuneena, mutta en voi mitään sille, että vihaan Shirleytä ja isäpuoltani. Se on tosiasia.

Syyskuun toisena päivänä Ziporyn kävi taas Speckin luona.

Speck sanoi hänelle: — Näin sisareni eilen vierailuhuoneessa. Hän haluaa nähdä teidät. Hän haluaa puhua kanssanne.

— Miksi? Ziporyn kysyi.

Speck kohautti olkapäitään. — Helvetti. Se oli hänen ideansa. H ä n haluaa puhua kanssanne.

Ziporyn sanoi, että Getty yritti saada oikeudenkäynnin pois Chicagosta.

— En ymmärrä, mitä eroa siinä on, Speck sanoi välinpitämättömästi.

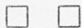
Speck oli menettänyt elämänhalunsa eristyssellissään. Ziporyn muistutti, että hän sai kirjeitä ihmisiltä, jotka välittivät hänestä.

— No, ehkä kaikki eivät vihaa minua, Speck sanoi, mutta minä kyllä vihaan sitä vanhaa luuskaa.

KÄÄNNÄ!

Ziporyn hämmästyi tätä äkkinäistä huomautusta. — Tarkoitatteko vaimoanne, Shirleytä?

— Kyllä. Täällä on öisin vartija, joka saa minut ajattelemaan häntä. Vartijan nimi on Malone kuten Shirleynkin oli. Minä vihaan, v i h a a n sitä naista!

Seuraavalla viikolla Ziporyn kävi Speckin sisaren luona. Asunto oli pieni, siisti ja hauskasti kalustettu. Seinillä oli uskonnollisia kuvia. Rouva Martha Thornton, tummahiuksinen, yli 30-vuotias nainen, oli rauhallinen, vaikka hänen kasvonsa olivatkin huolestuneet. Ziporyn kysyi häneltä, minkälainen Speckin lapsuus oli ollut.

— Richard piti hyvin paljon isästä. Hän oli isänsä silmäterä, sisar kertoi. — Richard seurasi isäänsä kuin varjo. Rouva Thornton ei ollut nähnyt veljeään paljon sen jälkeen, kun he muuttivat Dallasiin. Hän tiesi vain sen, että Dallasissa Speckille läheisin henkilö oli hänen sisarensa Carolyn, joka oli kaksi vuotta nuorempi veljeään.

— Richard tappeli aina isäpuolensa kanssa, hän lisäsi. — Richard ei voinut sietää sitä miestä. Meistä kukaan ei erityisemmin pitänyt hänestä. Hän oli aina humalassa. Hänen piti olla ammatiltaan vakuutusmies, mutta hänellä oli kolmivuotiaan äly.

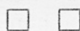
Sisar vahvisti Speckin puheet alituisesta päänsärystä. — Hän pyysi aina aspiriinia, kun kävi luonamme. Mielestäni päänsärky johtui siitä, että hän ei käyttänyt silmälaseja. Hän on aikamoinen keikari. Hän on hyvin siisti ja kylpee neljä kertaa päivässä, jos hänellä on siihen mahdollisuus.

— Minusta tuntuu, että hän oli mielellään luonamme tänä kesänä. Hän piti paljon kahdesta tyttärestäni. Hänellä oli tapana leikkiä heidän kanssaan, puhua heille ja kertoa heille asioita, mitä hän ei koskaan kertoisi kenellekään muulle. Hän kertoi heille esim. juontiretkistään ja siitä, miten alkoholi häneen vaikutti. Tietysti Richard jumaloi omaa lastaan myös. Kun hän oli luonamme heinäkuussa — juuri ennen murhia — hän näki pienen tytön, joka muistutti hänen tytärtään. Hän yritti tavata saman tytön mutta ei onnistunut.

Rouva Thornton hymyili hetken, mutta lisäsi sitten katkerasti: — Samalla hän oli myös hyvin masentunut. Hän oli kyllästynyt siihen, että ei saanut työtä. Varsinkin se masensi häntä. Hän jankutti alinomaa, että tässä maailmassa ei kannattanut elää ja että hänen olisi parasta olla kuollut. Tämä tapahtui kaksi viikkoa ennen murhia.

Ziporyn nyökkäsi. — Onko teillä mitään käsitystä murhajutusta?

Rouva Thornton mietti hetken ja sanoi: — Olemme keskustelleet tästä asiasta juurta jaksain perheen kesken. Olemme lukeneet kaikki lehtikirjoitukset. Carolyn ei usko, että Richard teki sen.

Syyskuun 9. päivänä tuomari Paschen hyväksyi Gettyn pyynnöstä sen, että Speckin henkinen tila tutkittaisiin. Asiantuntijat haastattelisivat Speckiä ja antaisivat raporttinsa oikeudelle.

Ziporyn kävi Speckin luona tutkimuspäivänä ja kertoi käyneensä tämän sisaren luona. He keskustelivat siitä, mitä sisar oli muistanut veljestään. Speck ei ollut samaa mieltä sisarensa kanssa siitä, että hänen päänsärkynsä johtuisi silmistä.

— Hän on väärässä, Speck sanoi.

— Tietysti minulla on silmistäkin johtuvaa särkyä, mutta se on eri paikassa. Se päänsärky, mikä minua todella vaivaa, on takaraivossani.

Ziporyn puheli kaikenlaista asiaankuulumatonta hetkisen ja otti sitten papereita salkustaan. — Oletteko koskaan nähnyt näitä aikaisemmin? hän kysyi.

Speck kumartui eteenpäin ja näki, että Ziporynin kädessä oli The Time-lehden kaksi sivua, joissa kerrottiin sairaanhoitajattarien murhista. Speck tutki tarkkaan huoneiston pohjapiirrosta, mihin oli merkitty murhien tapahtumapaikat.

Hän nyökkäsi hitaasti päätään ja sanoi: — Näyttää uudenaikaiselta talolta. Katsokaa vain tuota portaikkoa; se on sijoitettu aivan oven taakse, juuri niin kuin yleensä uudenaikaisissa taloissa.

Hän käänsi sivua ja katsoi Corazon Amuraon kuvaa. — Hän on todella kaunis, hän sanoi. — Voi, miten kaunis tyttö! Lehdestä oli leikattu pois tapettujen tyttöjen kuvat. — Miksi olette leikannut tästä jotakin pois? Speck kysyi.

— Näytän teille, Ziporyn vastasi. Hän otti kahdeksan valokuvaa salkustaan ja ojensi ne yksitellen Speckille.

Speck näki nyt ensimmäisen kerran murhattujen tyttöjen kuvat. Hän tuijotti ensin Mary Ann Jordania noin puoli minuuttia hyvin ihastuneena. Sitten hän katsoi Suzanne Farrisia pudistaen päätään hitaasti, tuskallisen hitaasti, ja mutisi tuskin kuuluvalla äänellä: — He ovat niin nuoria, niin sieviä. Katsokaa heitä, he ovat totisesti sieviä, vai mitä?

Ziporyn otti kolmannen kuvan käteensä ja se esitti Patricia Matusekia. — Hänhän on kaunis, Speck sanoi nyökäten hyväksyvästi. — Näyttää aivan Elizabeth Taylorilta.

Psykiatri ei sanonut mitään, vaan ojensi neljännen kuvan. Vuorossa oli Gloria Davy. Speck otti sen ja jähmettyi. Hän pudotti kuvan käsistään ikään kuin se olisi polttanut häntä. Hänen silmänsä olivat ammollaan ja hänen huulensa vapisivat. Hän näytti kauhistuneelta. Ziporyn antoi kuvan hänelle uudestaan. Speck otti sen varovaisesti molemmin käsin vastaan, pani sen toiselle kämmenelleen kuin myrkyllisen hyönteisen ja tuijotti sitä. Hänen huuliltaan pääsi syvä huokaus:

— Tiedättekö mitä? Tämä on kuin Shirley kuolleena.

(Jatkuu seuraavassa numerossa)

loppuvuoden NUMEROT ilmaiseksi

UUSI TILAAJA Hymylehden vuodeksi 1968 tilaavat saavat loppuvuoden numerot ilmaiseksi syyskuun numerosta lähtien. Tilaamalla Hymylehden nyt saatte tämän vuoden 4 viimeistä numeroa ilmaiseksi. Tilaushinta vain 17 mk.

ENTINEN TILAAJA Uudistakaa Hymylehden tilaus nyt heti, niin saatte lehtenne vielä entisellä hinnalla 15 mk:lla. Lisäksi varmistatte lehtenne säännöllisen tulon hyvissä ajoin. Nämä tilaushinnat ovat voimassa vain 31.10.67 saakka.

hymy LEHTI

puhuu asiat halki

TÄYTTÄKÄÄ, LEIKATKAA IRTI JA PUDOTTAKAA POSTILAATIKKOON JO TÄNÄÄN.

TILAUSSHEKKI

TILAAN TILIINI HYMYLEHDEN VUODEKSI 1968

NIMI PAINOKIRJAIMIN

LÄHEMPI POSTIOSOITE

POSTITOIMIPAIKKA

OLEN ENTINEN TILAAJA ☐
OLEN UUSI TILAAJA ☐

Tilausmaksun 15 mk/17 mk suoritan laskunne saavuttua marraskuussa. ☐ Seuraa oheisena. ☐
Merkitkää rasti ruutuun haluamanne vaihtoehdon kohdalle.

TÄMÄN TILAUKSEN VOITTE JÄTTÄÄ POSTIIN ILMAN POSTIMERKKIÄ.

Voidaan jättää postin kuljetettavaksi ilman postimerkkiä.

HYMYLEHTI

PUUTARHAK. 8
TAMPERE

TAMPEREEN POSTIKONTTORIN LUPA N:O 33

muoti -67: PARIS

Teksti: IRIS TUUNAINEN

Jälleen kerran on odotus ohi — maailman suurimmat muotitalot ovat sanoneet sanottavansa ja uusi muoti on muovautunut. Suurinta jännitystä on aiheuttanut hameen pituus, joka kesän aikana on kivunnut korkeuksiin. Melko yksimielisesti ovat muotitalot pidentäneet helmaa niin, että monissa malleissa hameet ulottuvat puolisääreen. Englantilaiset ovat edelleenkin minimuodin sitkeimpiä kannattajia eivätkä suuret muotihuoneetkaan ole aivan täysin lyhyttä hametta tyrmänneet, vaan kokoelmat liikkuvat polven molemmin puolin pituudessaan. Näytösten huomiota herättävimmät mallit ovat kuitenkin olleet tyylikkäät puolisääreen ulottuvat mallit, jotka tuovat mieleen tsaarinajan Venäjän.

Kuin kasakka arolla. Pohkeeseen ulottuvan takin alla on tässä tapauksessa minimekko. Takkia suositellaan kaikille minimekon ystäville ensi talveksi. Pieni baskerimainen päähine krimiä. (Yhtä hyvin se voisi olla itse virkattu baskeri, tai vaikkapa ohut huopabaretti.) Malli Lanvinin.

DIORin kokoelma on eräs Pariisin rikkaimmista, se ottaa huomioon naiset kaikkialla maailmassa, niin kylmissä kuin lämpimissäkin maanosissa. Tämä on kokoelma jota kaikki muotitoimittajat odottavat, ennenkuin sanovat mitään varmaa uudesta muodista. Dior ei mullista, muotitalo luo loogisesti kokoelmansa lähtien edellisen kokoelman pohjalta viitoittaen tietä seuraavalle kokoelmalleen. Diorin muotitalossa tiedetään, ettei kukaan heitä kallista — sillä sitä ne ovat — puvustoaan kuuden kuukauden kuluttua pois, vaan sitävastoin se sisältää monia mieluisia vaatekappaleita joita hän haluaa käyttää edelleenkin. Näinollen uusien vaatteiden tulee olla sopusoinnussa edellisten kanssa.

Diorilla hameenpituus ulottuu polviin. Muotitalo ei halua tyrmätä juuri yleistynyttä lyhyttä muotia, vaan noudattelee herkästi naisten mielihaluja. Uudessa kokoelmassa vaatteet myötäilevät kiinteästi vartaloa. Useimmissa asuissa on vyö. Jakut ovat yleensä lyhyitä — nekin seuraavat orjallisesti vartalon ääriviivoja. Hameet ovat eritavoin laskostettuja tai kellotettuja. Lyhyen, vartaloa myötäilevän jakun rinnalla on myös pitkä, kapea ja tuubimainen jakku, joka niinikään yhdistetään leveään hameeseen. Jakut napitetaan kapeaa linjaa noudattaen ylös asti, niissä on pienet kaulukset ja litteitä taskuja. Useimpien pukujen kanssa käytetyt sukat ja kengät ovat puvun värisiä. Joissakin tapauksissa ne on korvattu pitkillä housuilla, mutta Dior suosii useimmiten hametta.

Useimmissa puvuissa — iltapuvuissakin — hihat ovat pitkät päättyen erilaisiin kalvosimiin ja liehukkeisiin. Ne saattavat olla puvun väristä poikkeavia, pliseerattuja, pitsisiä, värjättyjä strutsinsulkia tms. Puvut itse ovat peruslinjoiltaan kapeita ja yksinkertaisia. Diorin iltapukujen loisto on ilmiömäinen, mutta on otettava huomioon, että muotitalo pukee rikkaita naisia kaikkialla maailmassa. Käsin tehdyt kirjonnat osoittavat taiturutta, loistavaa makua ja taiteellisuutta.

Diorilla suositaan kahta toisistaan poikkeavaa hattumallia — toinen on reipas jockey-lakki, toinen pyöreäkupuinen, leveälierinen hattu. Viimeksimainittu on erikoisen tyylikäs takkien kanssa. Yleensä hatut noudattavat asun värejä.

BALMAIN on vuosi vuoden jälkeen suosinut naisellista naista pystyen kuitenkin samalla luomaan loputtomasti uusia vivahteita. Hänen periaatteisiinsa kuuluu, etteivät vaatteet saa olla liian huomiota herättäviä — eleganssi kuiskaa, ei huuda, on hänen tunnuksensa. Balmain ei suorastaan luo muotia — hän vain soveltaa kulloinkin vallalla olevaa linjaa. Sovinnaisesti, varovasti mutta eittämättömän hyvällä maulla ja loisteliaalla värisilmällä varustettuna tulos on aina tyylikäs.

Kuten Dior, myös Balmain suosii polveen ulottuvaa hametta. Yhteistä heille on myös tummien sukkien käyttö, samonikuin naisen pukeminen mustiin. Balmain on sitä mieltä, että musta pukee erikoisesti nuoria naisia, se saa värit hehkumaan. Vanhemmille — joiden värinä mustaa on pidetty — hän sensijaan suosittelee pehmeää harmaata, beigeä ja punaista.

Hän käyttää mielellään ruutuja ja raitoja pehmeitä tweedejä päiväkäytössä, illalla ylellistä lameeta. Iltapuvuissa on menneen ajan pehmeä tuulahdus.

MADELEINE DE RAUCHhin kokoelma edustaa hienoa, arvokasta eleganssia. Poiketen muiden kapeasta linjasta harrastaa hän tänä syksynä kokoelmassaan väljää pyramidilinjaa joka on saatu aikaan taidokkain viistoleikkauksin.

Hameen pituuden hän määrittelee sopivaksi jokaisen asiakkaansa mittasuhteiden mukaisesti. Mikä sopii yhdelle, ei sovi kaikille hän toteaa.

Kokoelman mukavimpia arkivaatteita ovat tweedistä tehdyt paita puserot, joissa on suuret taskut ja leveät vyöt. Kankaat ovat pehmeitä ja väreiltään uusia. Suosittuja väriyhdistelmiä tässä kokoelmassa ovat beige/punainen, kastanjanruskea/valkoinen ja musta/valkoinen. Iltapäivän pienet puvut ovat mestarillisesti leikattuja mustia. Mallit ovat yleensä petollisen yksinkertaisen näköisiä, mutta äärimmäisen vaikeita jäljitellä.

LANVINin kokoelma on eräs nourekkaimmista. Hänellä on reippaita villinlännen tyttöjä, kasakkamallisia housuja, kirkkaita värejä ja mielialan mukaan liikkuvia hameenhelmoja. Muoti ei ole enää vain yksi linja, vaan makuasia.

Eräs useasti esiintynyt asuste kokoelmassa oli viitta joko lyhyenä tai osittain saappaanvarret peittävänä. Viittoja harrastetaan myöskin muiden kokoelmissa, mutta ei ehkä niin monessa eri muodossa kun Lanvinilla. Hänellä on myöskin housuasuja runsaammin kuin kenelläkään muulla. Näihin asuihin — ja yleensä pohjepituisiin asuihin — liittyvät hyvin kiinteästi kapeat vinyylisaappaat.

Eräs mielenkiintoisista piirteistä paljastui, kun mannekiinit avasivat pohjepituiset takkinsa. Allaolevat pikkupuvut olivat melkein minimittaa, puolisen metriä takkia lyhyemmät. Ehkäpä minimekoissa viihtyvät tytöt ottavat ilolla vastaan tämän muodin talven kylmyyttä vastaan. Ja tässäkin kokoelmassa kiintyy huomio tummiin sukkiin. Suuria korvakoruja, pehmeitä baskereita ja resoripuseroita suositellaan asusteiksi.

NINA RICCIN kokoelma herkuttelee housuasuilla. Kasakkalinjaa housuhameita, yllätyksiä juhlaasuissakin. Päiväkäyttöön tarkoitetuissa asuissa materiaalina on yleensä tweed. Housut on leikattu niin taitavasti, että ne monessa tapauksessa näyttävät hameilta. Jakku on yleensä pieni, kaulukset ylössuuntautuvia, kasvoja kehystäviä. Asuihin liitetään mielellään vielä samasta materiaalista viitta. Päähineenä kudottu huppu jalassa kudotut resorisukat ja puserona tietysti kudottu resoripusero. Tämä muoti sopii meille suomalaisille erikoisen hyvin.

Riccin pikkupuvut ovat kuin luotuja naiselliselle naiselle kireine yläosineen, keveine materiaaleineen ja liehukkeineen. Väreinä mustaa, ruskeaa, luumunväriä, punaista ja vihreää. Runsaasti erilaisia ruutuja.

PAKSUT KOROT ovat kenkätaiteilija Vivierin mielestä edelleenkin käyttökelpoiset. Tämä herra muuten suunnittelee kengät sellaisille muotitaloille kuin Saint Laurent, Ungaro Laroche Venet ja Balmain. Hän uskoo väreistä mustaan ja ruskeaan — muita värejä ei hänen kokoelmansa juuri tunnekaan. Valkoista hän sentään yhdistää näihin kahteen kuin hiukan keventääkseen vaikutusta.

Mallit ovat yksinkertaista avokastyyppiä. Somisteena käytetään runsaasti metallia etenkin suurten solkien muodossa. Hihnoja on myöskin runsaasti, niitä riittää varpaista nilkkoihin saakka. Koron korkeus vaihtelee 3—7 senttiin, ja se on edelleenkin tukeva ja kulmikas.

KÄÄNNÄ!

PARIS

Ulkoiluasujen kanssa käytetään runsaasti hansikkaankapeita saappaita. Erikoisen kauniita ne ovat pohjepituisten asujen kanssa. Korot ovat saappaissa matalat, materiaalina hyvin usein vinyyliä.

TALVEN KAMPAUS on päiväkäytössä sileä, vaatimattoman näköinen. Diorin mannekiinien hiukset olivat vedetyt sileästi taaksepäin, kiinnitetty niskaan josta ne sitten kihartuivat vallattomasti. Illalla sensijaan kiharat pujahtavat jälleen esiin. Iltakampausta somistetaan kukkasin ja nauhoin. Meikissä kiinnitetään erikoisen paljon huomiota silmiin. Ne hehkuvat vaaleista kasvoista kuin timantit. Rajausta käytetään niin ylä- kuin alaluomessakin. Luomi varjostetaan kokonaan harmaalla aivan kulmakarvojen alapuolelle sipaistaan aavistus kepeää vaaleanpunaista Etenkin tummilla naisilla tämä meikki näyttää tyylikkäältä. □

Muotitalot rakastavat väreistä yli kaiken mustaa. Kukaan nainen ei ensi talvena tule toimeen ilman pikkumustaa. Tässä eräs Diorin luomus unelmanohutta mustaa pitsiä monessa kerroksessa. Tavalliselle ihmiselle riittäisi varmasti vähäisempikin määrä. Huomioikaa mannekiinin yksinkertainen kampaus.

▲ Ideaa pitkille tytöille. Jakkupuku on saanut seurakseen puseron kankaalla vuoratun viitan. Meidän oloissamme kannattaa vuorina ja samalla puserokankaana käyttää villaa eikä silkkiä kuten tässä mallissa.

◀ Vivier ei tunnusta kenkäkokoelmissaan juuri muita värejä kuin mustaa ja ruskeaa. Sukat ovat huomattavan tummat, monasti aivan mustat. Kengät tuttua jykevää mallia.

postia

Suomalaisen miehen rakastajantaidot

Luin lehdestänne turkulaisrouvan sukupuoliongelmia koskevan kirjoituksen. Pitää suurin piirtein paikkansa. Olen itse ollut aviossa 37 vuotta, menimme avioon alle 20 vuotta, jolloin ihminen ei ole puoleksikaan kypsä elämään. Vaimoni sanoi, kun menimme naimisiin, että avioliiton pitää olla täydellinen, molempia osapuolia tyydyttävä. Minä olin sukupuolisesti tavattoman herkkä. Se tuottaa naiselle suurimman pettymyksen, sillä hänkin tahtoo olla leikissä mukana. Tutkin tavattoman paljon alan kirjallisuutta ja kaikissa niissä teroitettiin, että miehen on ensin tyydytettävä vaimonsa ja vasta sitten ajateltava itseään. Se oli vaikeata mutta siihen voi oppia. Täytyy kyetä ajattelemaan vähän niin kuin »asian vierestä». Minä opin harjoituksen jälkeen koska halusin olla miehenä täydellinen vaimoni toivomusten mukaan. On jo tarpeeksi onnettomia avioliittoja, olisi aika antaa miehille pieni oppitunti näissä sukupuoliasioissa ja sitähän te nyt olette koettaneetkin tehdä. Kun vaimoni kuoli 3 vuotta sitten, hän sanoi kuolinvuoteellaan monen muun kauniin lisäksi, että olin antanut hänelle siinäkin suhteessa kaiken mitä nainen mieheltä voi odottaa.

E. H.
Helsinki

★

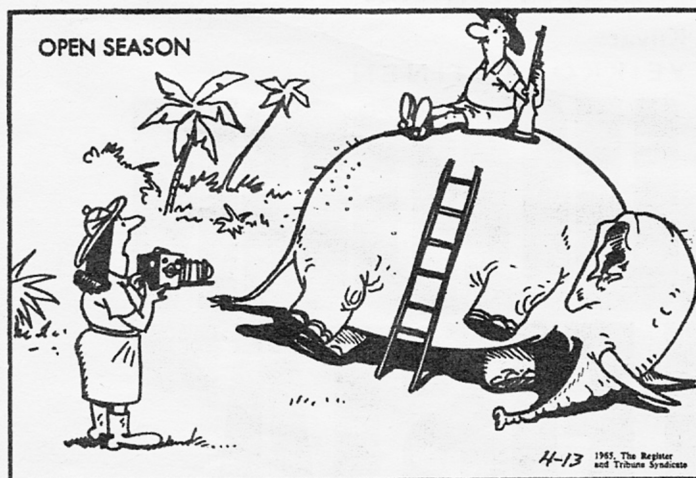
Tartunpa minäkin kynään kun toisetkin on ruvenneet kirjoittamaan aiheesta mies nainen ja avioliitto. Se on sellainen asia, jota minäkin olen miettinyt elämässäni enemmän kuin mitään muuta. Muut asiat on kaikki hoidettavissa kun vaan on tarpeeksi järkeä ja tiedonhalua. Mutta avioliitostani en tiedä, miten se olisi pitänyt hoitaa ettei minun olisi tarvinnut siinäkin olla yksin. Olin avioliitossa 23 vuotta. Mies oli maatyöläinen, pesi itsensä lauantai-iltana jos tuli kotiin edes ettei ollut juomassa. Kuvitelkaa kun kesäkuumalla karhitsee peltoja ja illalla ei peseydy laisinkaan eikä muuta vaatteita kun tulee vaimon viereen. Hikinen likavesi valui vaan ja minä yritin teeskennellä että olen siinä halusta vaikka inhotti niin että kukaan ei arvaa. Ja mies oli tyytyväinen kun oli nöyrä vaimo. Ja neljä lasta piti tehdä, koska mies oli rintamamies ja sai asutustilan, jos oli neljä lasta ja ne oli saatava vaikka »seisottamalla». Olen sukupuolisesti halukas nainen vieläkin vaikka olen jo 47 v. Mutta kyllä tympäsi olla sen miehen kanssa. Mutta oli pakko, kun olin vihitty vaimo eikä vaimolta kysytä että haluatko eikä yritetä miellyttää. En ollut minäkään kuin maalaistaloissa piikana mutta pidin puhtaudesta. On kuitenkin mieleni hyvä että tein velvollisuuteni vaimona. Nyt olen piikana taas täällä Niuvalla. Läksin mieheni luota 1965 syksyllä. Hän käski kyllä minua pois jo ennemminkin, sillä hän sai ostettua sen asutustilamme ja pääsi myymään siitä puita että tuli rahamies. Lapset on aikuisia ja voivat vähän huonosti huolehtia itsestään, sillä isä oli sitä mieltä ettei mitään ammattikoulua tarvitse. Niin paljon kun lopulta inhosinkin miestäni minut pelasti huorinteosta se, että minä muistin aina kohteliaan vieraan miehen tavatessani ettei hän ole minun kanssani vihitty. Ei tullut turkulaisrouvan lisäpettymyksiä. Vaikka kyllä 23 vuoden takainen lupaus joskus on vaarassa unehtua. Henkilökohtainen kantani on että pitäisi päästä rakkaudesta samaan sänkyyn eikä siksi että on vihitty. Mutta enpä ole katkera miehelleni enää sillä mistä minä voin tietää olisiko minua kukaan muukaan mies varmasti rakastanut. Minulla ei ole muuta kuin itseni miehelle antaa kun olen köyhä ja arvoton tämän maailman mittapuulla arvioituna. Senkin virheen nainen joskus tekee, että sanoo miehelleen, että minä olisin saanut semmosen ja semmosen ellet olisi tullut väliin. Ei voi siitäkään olla niin varma. Ja tehtiinhän me yhdessä korpeen talo ja tila, nyt hän saavutti päämääränsä. En syytä enkä halveksi niitäkään naisia, jotka eivät kestä avioliiton tuomaa yksinäisyyttä. Paremminkin minä ymmärrän yhtä kanssasisartani, jota moitittiin miksi oli sille ja sille antanut. Niin hän sanoi »että siinäpähän sain ittekkin». Niin että vaikea on olla nainen olipa nainut tai naimaton. Tässä on teille rakkautta arvosteltavaksi mökin muijan kokemana.

Ilmi Mykkänen
Kuopio

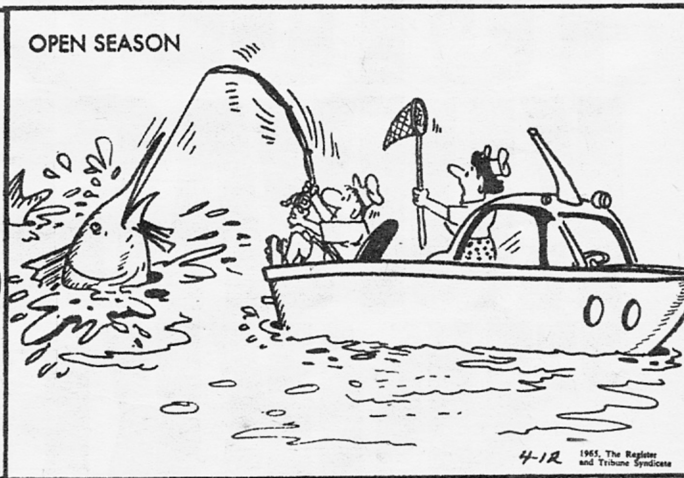
Suomalainen homoseksualismi

Lehdessänne olevat artikkelit jotka koskevat sellaisia asioita kuin homoseksualismi, ovat erittäin mielenkiintoisia. Kun puhutaan siitä että Ruotsissa on paljon homoseksualisteja niin voin teille vakuuttaa, että täällä Suomessa niitä on yhtä paljon. Mutta heidän on oltava hiljaa. Eikä se ole myöskään mitään kieroutunutta. Me voimme aivan yhtä hyvin sanoa kieroutuneeksi sellaista henkilöä joka esim. alkaa viekoitella joko toisen vaimoa tai toisen miestä. Jos nämä kaikki tapaukset tuotaisiin päivänvaloon niin siinä olisikin sotkua. Ja onko se oikein että joku (ei homoseksuaali) tekee aviottomia lapsia, jotka se jättää sitten yhteiskunnan armoille, eikö nämä ole kieroutuneita. Arvoisa toimitus, ja muukin lukijakunta. Minä teen kysymyksen. Mitä vahinkoa kaksi homoseksualistia tuottaa yhteiskunnalle, ei mitään. Eikä siinä myöskään tehdä rikosta ketään kohtaan jos kumpikin sitä haluaa. Minä tiedän täälläkin päin kymmeniä sellaisia henkilöitä, joista osa on perheellisiä, toiset yksinäisiä. Muunmuassa minä itse olen perheellinen mutta itse mielestäni olen isänä yhtä hyvä kuin kaikki nuo ulkokullatut.

Ei kieroutunut
Nivala

Odota hetki ,siirrän tikapuita hieman sivummalle.

Jussi, onko tästä apua ?

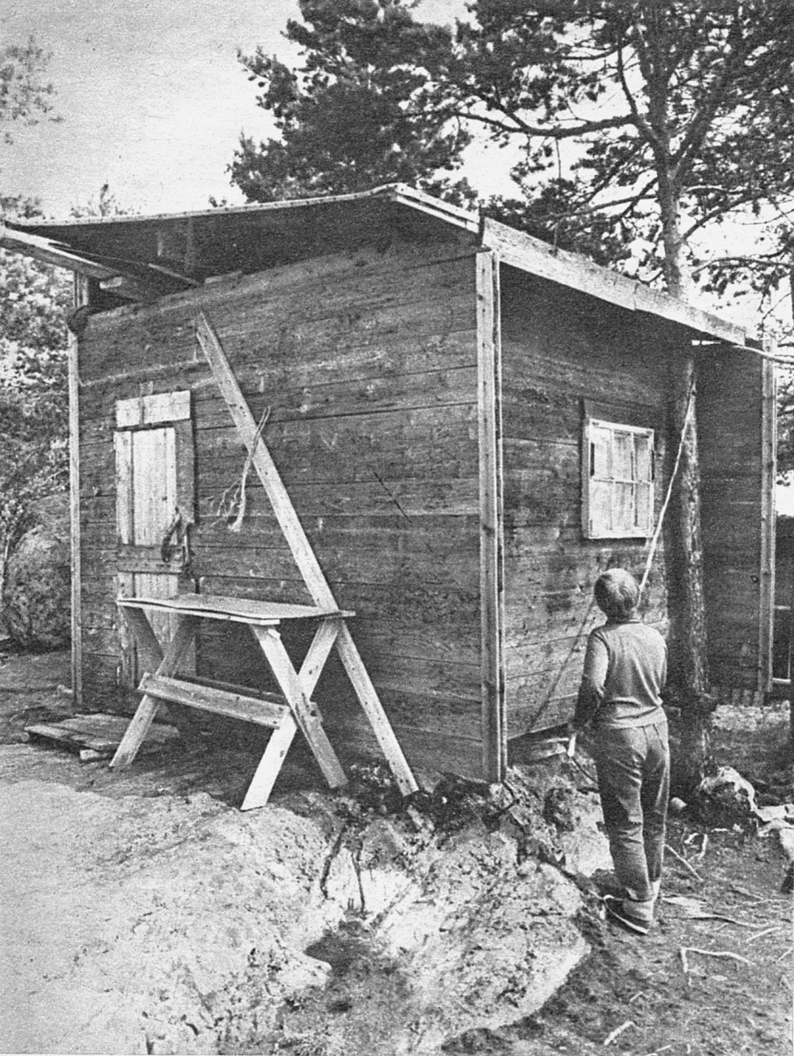

TOTUUS KUIVASLUODON "HÖKKELEISTÄ"

Teksti:
JORMA VIRTANEN
Kuvat:
VEIKKO LINTINEN

Juopottelevia tehtaantyöntekijöitä, omin lupinsa kesämökkejä valtion omistuksessa olevaan saareen tehneitä, ryöstökalastajia, kaiken kaikkiaan melkoisen epämääräistä joukkoa pitäisi olla väki, joka näillä kauniilla saarilla majailee keväästä pimeisiin syysiltoihin.

Menin "häätämään" noita epämääräisiksi mainittuja aineksia kirjoitukselani Pyhäjärven kauniilta saarilta. Olin valmistautunut kohtaamaan luonnonkauneuden rikkiraastettuna, kaksi kaunista pikkusaarta ryvetettyinä. Valmistelin mielessäni kuvakulmia ryöstökalastajista brenkkupulloineen pahvimajojensa edustalla.

▲Vain muutama maja on rakennettu tökerösti. Useimmat ovat suoranaisia kirvesmiesten taidonnäytteitä — vaatimattomia, mutta korvaavat hyvinkin teltta-asumisen.

▼Ei mitään loistavia huviloita, mutta miellyttäviä jopa romanttisia »koijjia», joissa tehtaan työntekijöitä viettää kesälomaansa, nauttii todella suomalaisesta luonnosta.

▲Kalle (n. 60 v.) on käynyt Kuivasluodolla jo 40 vuotta... »Silloin 10—20 vuotta sitten täällä oli melkoista metakkaa, viinaa joivat ja öiseen aikaan heiluivat airot ja kirveet. Nyt tämä on rauhallinen paikka; mieluummin täytyy sanoa, että me olemme pitäneet hyvää huolta luonnosta.

Muutaman sadan metrin päähän rannasta ei vielä näy oikeastaan mitään erikoista, ellei sitä osaa varta vasten etsiä. Kuivasluodolla vasta paljastuu kymmenien ja kymmenien pienten kojujen arvoitus. On kuin kävelisi lilliputtien maassa. Puheet valtion maalle luvatta rakentamisesta on pakko jättää saarella käynnin jälkeen. On suotavaa, että nuo ihmiset saavat edelleen viettää kesäpäiviä omassa yhdyskunnassaan.

Archimedes työnsi meitä 50 hevosvoimallaan kohti lupaavaa jutunaihetta. Lintinen asetteli teleputkeaan laukaisukuntoon ja minä tähystin niitä ränstyneitä lautahökkeleitä ja niitä epämääräisiä saaren asukkeja.

Oikeaoppisuuden nimessä minun olisi pitänyt ensimmäiseksi tuolla saarella kompastua tyhjään viinapulloon sekä lentää siitä silmälleni pusikkoon piilotettuihin kymmeniin ryöstökalastajien verkkoihin. Ensimmäisen tapaamani ihmisen olisi pitänyt olla karkeapuheinen ja löyhkätä viinaksille.

— Älkää laskeko siihen, kiertäkää hieman vasemmalle niin ei ole kiviä.

Kiersimme vasemmalle ja väistimme nipin napin valtavan vedenalaisen kiven. Ensimmäinen kontakti saaren asukkeihin oli saatu. Ei näyttänyt lupaavalta — mieshän oli suoraan sanoen pelastanut kalliin potkurinlavan huudollaan.

Huutaja tuli vastaan rantaan. Ei työntänyt keksikoukkua kohti vatsanpohjaa vaan ojensi kätensä ja esittäytyi:

— Kalle . . .

Ei Kalleksi esittäytynyt ainakaan mitenkään epämääräiseltä näyttänyt. Olin kuitenkin niin ennakkoasenteeni lumoissa, etten tuohduksissani esittäytynyt sen paremmin kuin olisin esittänyt retkemme tarkoitustakaan. Katosimme veneeltämme vähin äänin saaren sisäosiin.

Järvelle emme suruksemme olleet havainneet kuin kaksi lautakojua. Ehkä niitä olisi lehvistön pimennoissa kuulemani kymmenlukuinen joukko.

Niitä oli.

Mutta minkälaisia — lilliputtikesämökkejä. Taidokkaita rakennelmia. Kuin telttoja, mutta valmistettu laudoista. Tallatut polut kulkivat kojusta toiseen.

Rikkirevitty luonto, missä edes se oli!

Totuus: sitä ei ollutkaan. Kiersimme sanattomina. Katsoimme ja näimme puistomaista metsikköä. Ei kaadettuja puita, ei katkottuja koivuja. Sitä vastoin kaunis laguunimainen lahdenpoukama ja siinä kymmenkunta moottori- ja soutuvenettä. Ei kymmenittäin kuivumassa olevia verkkoja vaan laillisia heitto-onkia ja tavallisia mato-onkia. Siisti nuotiopaikka ja savustuspönttö. Lapsia ja aikuisia. Ei viinallelöyhkääviä miehiä vaan hyväntahtoisia katseita ja päännyökkäyksiä.

Emme tunteneet olevamme tunkeilijoita tai tulleemme epämiellyttävinä vieraina.

LUVATONTA — LUVALLISTA!

Muuan motiiveista Kuivasluodon »hökkeliasutuksen» hävittämiseksi oli ollut juuri törkeätekoisten majojen estoton näkyvyys mm. vesibussien reitille.

Ehkä pari, kolme majaa näkyy vesibussin reitille, jos niitä osaa katseellaan etsiä. Tästä erikoisesta yhdyskunnasta tietämätön tuskin havainnoi ohikulkiessaan saarilta mitään erikoista. Jos on matkusta-

Jatkuu sivulla 94

Teksti: HANNU RAHKONEN
Kuvat: BENSEN AIRCRAFT CORP.

AUTOGIRO – UUDEN AJAN "TAIVAAN KIRPPU"

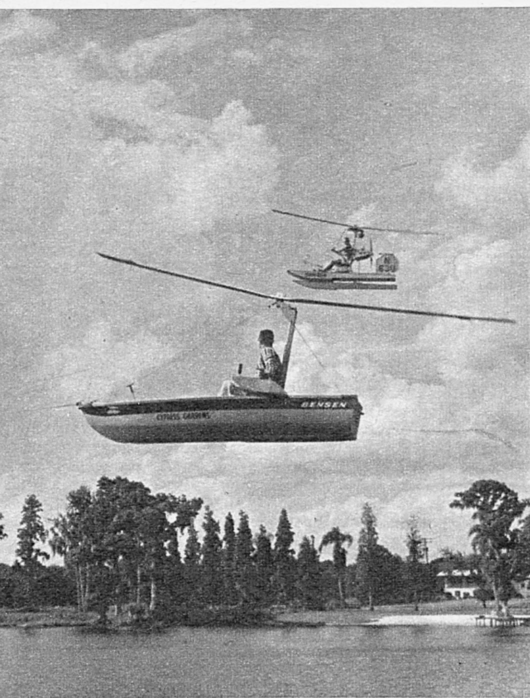
Autogirojen eli gyrokoptereiden rakentaminen ei vielä ole jokamiehen harrastus. Kukaties joidenkin vuosien kuluttua nykyistä useammalla ilmailukärpäsen puremalla on mahdollisuus ryhtyä rakentelemaan ja kokeilemaan näitä uuden ajan "taivaan kirppuja", yhden tai kaksikin miestä kantavia ilmailuvälineitä.

◀ Amerikkalaisen Bensenin moottoriautogiro korkeuksissa. Samantapainen tulee diploomi-insinööri Tervamäenkin moottoriautogirosta, mutta siinä ei ole enää näin paljon sudenkorentomaisuutta, koska runkorakenteet ja moottori katetaan muovilaminaatilla.

▼ Autolla hinattava autogiro on melko lystikkään näköinen lentoväline. Kuvassamme koulutuskone, joka kantaa kaksi miestä. Samanlaisia, mutta yhden hengen autogiroja on Suomessa muutamilla yksityisillä sekä joillakin ilmailukerhoilla.

Käännä

Autogiroa voi hinata myös moottoriveneellä, kuten kuvassamme etualalla olevaa »ilmalaivaa». Kauempana lentävä moottoriautogiro on varustettu ponttooneilla, mutta on muuten rakenteeltaan samanlainen kuin tavallinen moottoriautogiro.

Tämä uusi harrastus on lähtöisin lähinnä USA:sta ja viime vuosina on autogiroja rakennettu yhä enemmän. Myös Suomessa on alan kokeilijoita ollut jo useiden vuosien ajan. Yksi heistä on diplomi-insinööri Jukka Tervamäki, joka toimii insinöörikapteenin vakanssilla Ilmavoimien esikunnassa. Hän on joitakin vuosia sitten rakentanut moottorittoman autogiron. Parhaillaan hän rakentaa lentokonemekaanikko Aimo Eerolan kanssa amerikkalaisella McCulloch-moottorilla varustettavaa autogiroa. Hänen arvelunsa mukaan uusi vehje on valmis aikaisintaan kuukauden, parin kuluttua. Koneen runko-osa on lähes valmis, moottori vain ei ole vielä tullut. Aikaa menee myös moottorin asentamiseen ja kokeiluihin ennen kuin uusi kone on lentokunnossa.

Useimmat autogirot ovat melkolailla kesäisillä rannoilla ja kaislikoissa lentelevien sudenkorentojen näköisiä härveleitä, mutta uudesta moottorigirosta tulee linjakas, katettu, entistä paljon ehompi. Nokkaosan rakenteet peittää KK 1e »UTU»:n kärki. (»UTU» on huippuluokan purjelentokone, joka on kehitetty Suomessa ja rakennettu lasikuituvahvisteisesta muovilaminaatista). Samasta raaka-aineesta ovat Tervamäki ja Eerola aikaisemmin suunnitelleet ja valmistaneet myös roottorinlavat. Se oli saavutus, johon kukaan muu yksityisyrittäjä maailmassa ei ole kyennyt — ainoastaan muutamat suurimmat lentokonetehtaat.

Autogiron toimintaperiaate on yksinkertainen, vaikka sellaisen rakentaminen vaatii, mikäli aloitetaan suunnittelusta, insinöörin tietoja aerodynamiikasta ja lujuusopista. Moottorittomat autogirot hinataan autolla ilmaan (ponttooneilla varustetut moottoriveneellä) ja roottori »käynnistetään» käsin — toisin sanoen roottorille annetaan alkuvauhti, jonka jälkeen se pyörii itsestään ilmavirrassa. Ohjaimet ja lentäminen muistuttavat lentokoneen vastaavia ominaisuuksia. Autogirolla lentäminen on insinööri Tervamäen sanojen mukaan äärimmäisen yksinkertaista aloittelijallekin. Moottoriautogirolla voidaan lentää itsenäisesti, ilman hinausta ja se muistuttaa melko paljon helikopteria. Tosin autogiro ei voi leijua ilmassa paikallaan eikä ainakaan toistaiseksi yksikään autogiro ole kyennyt laskeutumaan aivan kohtisuoraan maahan — muuten kuin vahingossa.

Tunnetuimmat nykyisistä autogirojen suunnittelijoista ja rakentajista ovat amerikkalainen Bensen ja englantilainen eversti Wallis. Pisimmälle kehitettyjä autogiroja ovat rakentaneet englantilainen yhtiö Air & Space ja kanadalainen Avian. Näiden yhtiöiden moottoriautogirot voivat nousta pystysuoraan ilmaan ja laskeutua melkein kohtisuoraan.

Ensimmäiset helikopterit rakennettiin nelisenkymmentä vuotta sitten Euroopassa. Täältä oppi kulkeutui sotien aikana Amerikkaan, jota yleisesti ja virheellisesti pidetään uranuurtajamaana. Vielä aikaisemminkin, jo vuonna 1907 kokeiltiin helikopteria. Lukuun ei kannata ottaa historiallista »Kiinalaista hyrrää», helikopterilelua tai Leonardo da Vincin suunnittelemia lentovälineitä. Melko lähelle helikopteria pääsi autogiroillaan mm. espanjalainen Juan de la Cierva jo vuonna 1934. Ennen toista maailmansotaa rakennettiin eri puolilla maailmaa noin 500 autogiroa, melko pitkällekin kehitettyjä.

Suomessa ei ole autogiroista innostuneiden järjestöä. Mikäli yhteistoimintaa on, tapahtuu se keskinäisen tuntemisen perusteella. Maassamme lienee tällä hetkellä 10—15 innostunutta, joista 6—7 aktiivista rakentajaa, kertoo dipl.ins. Tervamäki. Malmin lentokentällä on tukikohtansa Tervamäen lisäksi helsinkiläisillä Kokkolan veljeksillä, joiden kanssa suurinpiirtein yhtä aikaa Tervamäkikin aloitti rakentelemisen vuosina 1957—58. Kokkolan veljekset onnistuivat kuitenkin lentämään koneellaan aikaisemmin. Jo vuonna 1955 lienee joku vaasalainen lentänyt autogirolla. Lisäksi autogiroja on maassamme mm. Oripään lentokentällä (Raision giromiesten Tervamäeltä ostama kone), Tampereella, Karhulassa, Kokkolassa ja Kauhavalla.

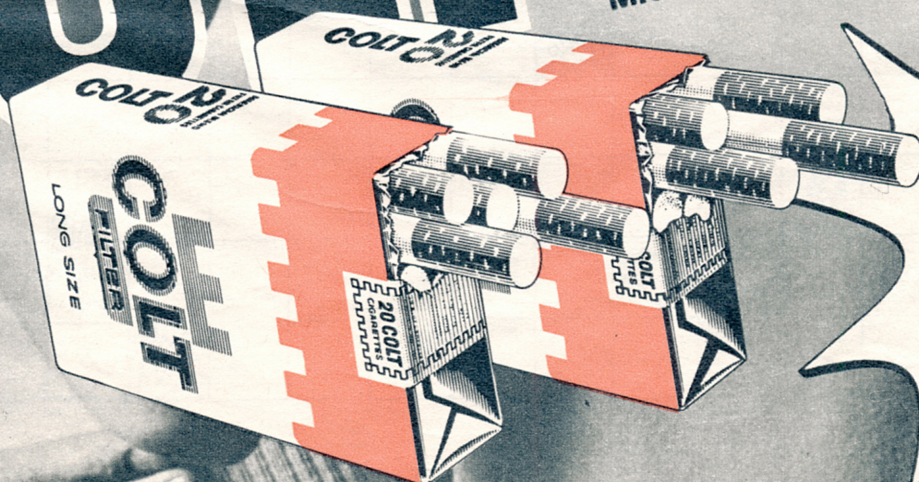
Autogiron rakentamiskustannukset ovat melko korkeat, koska moni ei pysty valmistamaan osia itse. Jos lasketaan pelkät raaka-aineet, joista itse valmistetaan mahdollisimman paljon osia aina roottorin lapoja myöten, tulee autogiron hinnaksi ilman moottoria noin 500 markkaa. Tällä hinnalla on kuitenkin kenen tahansa mahdotonta saada kokoon konetta, koska sorvaukset, jyrsinnät ja lapojen valmistaminen ovat ammattimiesten työtä. Tervamäen moottoriautogiron kustannukset tuskin jäävät alle 5000 markan, vaikka koneessa on suurin osa omatekoista — suunnittelusta ja piirustuksista lähtien ja työt ja mittaristot saadaan tavallista edullisemmin. Mittarit pelkästään maksavat tuhannen markkaa. Jos haluaa koneeseensa lentokoneradion, saa siihen varata lähes 500 markkaa.

— Lentäminen on helppoa, mutta siihen liittyy myös suuria vaaroja. Lentämiseen vaaditaan vaaratilanteen syntyessä paljon tietoja ja taitoa. Vaarallisin on painoton tila, joka on samanlainen kuin ajettaessa autolla lujaa mäennyppylän yli. Koska autogiroa ohjataan roottorilla, menettää kone painottomassa tilassa ohjattavuutensa. Autogiro tosin vajoaa roottorinlapojen vuoksi hitaasti, jopa hitaammin kuin laskuvarjo. Putoamisnopeus on noin 4—7 metriä sekunnissa. Luonnollisesti kone rikkoontuu perusteellisesti, jos pamautetaan maahan tällaisella nopeudella. Vähän ennen maahantuloa on kuitenkin mahdollista tehdä ns. loppuveto, kuten lentokoneella ja saada lasku pehmeäksi, mutta siinä jo tarvitaan taitoa. Autogiroja kokeiltaessa ja niillä lennettäessä on sattunut onnettomuuksia, jopa kuolemantapauksia. Suomessa ei ainakaan toistaiseksi ole kukaan menettänyt henkeään. □

COLT

iskee miehen makuun...

Colt. Uusi ja pitkä savuke. Long size. Kahden edun savuke. Maun ja hinnan. <u>Nyt saatte miehekkään maun huokeam</u> <u>malla kuin koskaan.</u> Ainoastaan 1:70. Ja se on vähän pitkästä savukkeesta. Nämä ovat tosiasioita, jotka iskevät. Miehen makuun. Ja naisen. Colt.

PITKÄ KOKO
1.70
LONG SIZE

STRENGBERG/C2

ELOSANAPUNOS

JUMALA
KÄÄRME
SAARIVALTIO
JOULUKUUN POIKIA
TARUOLENTO
5
ENT. DIKTAATTORI
VALA
EPÄREHELLISTÄ
KIILLOTTOMIA
LAULAVA MAARIA
NAISIA
LAIVASSA
LUKUKUMPANIT
SOLMITTIIN 1920
RANGAISTUKSIA
PAKOILLA
ETUJÄRJESTÖ
CAESARIN KANTAISÄ
KINUTA
"SÄRKELÄ"
KULKUVÄYLIÄ
NAINEN
VÄRISUORA
RÄJÄHTÄVÄÄ
RANNATON
YHTYE
HAKEA
HALUKAS
KIRNUTTUA
ANSIOTA
NÄKYJÄ
LÄNNEN MIES
TUNTEA TOSIASIA
LAIVAN RAKENTAJA
JUMALATAR
RONKELEITA
KONEPAJOISSA
FILOSOFI
20 20
BRUTAALIT
AKTIIVISA
SYMBOLI
TUOTTAA MIELIHYVÄÄ
LINTUJA
13.5.2.02
MAHTI
IDÄN TYTTÖ
KERTOMUS
KITUPIIKKI
AINA
TURVALLISUUSJÄRJESTÖ
RASVAA
GRANIITTISAARI
ET. AMERIKASSA IMPROVISOIVAA
AIVAN
THOMAS
MERI
KOOMIKKO
MÖHLÄYS
INTIAANIJUMALA

hymylehden

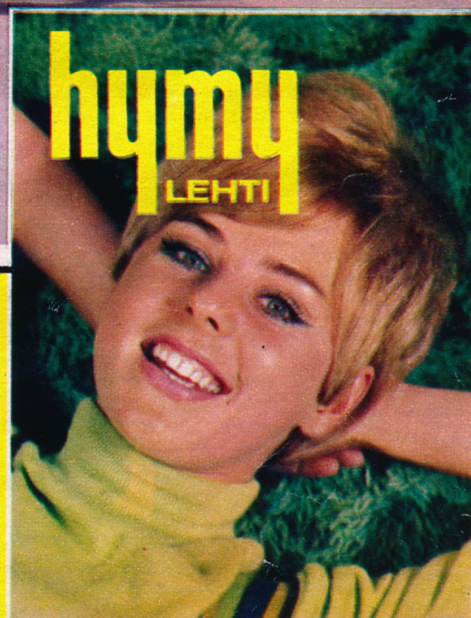
KAIKKIEN AIKOJEN SUURIN

MILJOONAKILPAILU

KILPAILU ON AVOIN KAIKILLE • PALKINTOJEN ARVO 40.000 MARKKAA ELI 4 VANHAA MILJOONAA • 500 PALKINTOA ALKAEN AUSTIN MINI-HENKILÖAUTOSTA • LISÄKSI TELEVISIOITA, KANARIANSAARTEN MATKOJA, RADIOITA, JÄÄKAAPPEJA, "IHANNEKEITTIÖITÄ", LP-LEVYJÄ.

TUTUSTU KILPAILUUN SEURAAVILLA SIVUILLA

LEIKKAA KUPONKI IRTI JA LÄHETÄ HYMYLEHTEEN. MAHDOLLISUUTESI OVAT TÄSSÄ KILPAILUSSA SUURET.

JÄTTILÄIS-PALKINNOT

Kaikkien oikein vastanneiden kesken arvotaan seuraavat palkinnot:

1 kpl	Austin Mini henkilöauto
3 kpl	Asa-televisioita à 1.163 mk
10 kpl	Kanarian saarten matkoja à 650 mk
16 kpl	Atlas-jääkaappeja à 410 mk
8 kpl	Asa-radioita à 365 mk
66 kpl	»Uusi Keittiö»-sarjaa à 98 mk
375 kpl	huippuiskelmiä sisältäviä 30 cm LP-levyjä à 17,50 mk

Yhteensä arvotaan 476 palkintoa arvoltaan n. 40.000 mk.

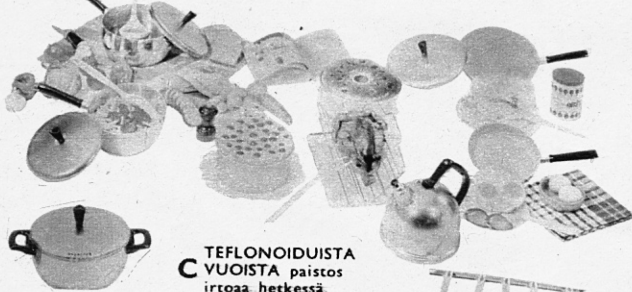
Virallinen arvonta suoritetaan 15. 11. 1967 ja palkinnot toimitetaan voittajille välittömästi.
Voittajien nimet julkaistaan joulukuun Hymy-lehdessä.

OTTAKAA NYT OSAA JA VOITTAKAA VAIKKAPA HENKILÖAUTO!

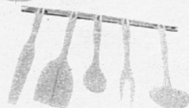
(66) verratonta 20-osaista UUSI KEITTIÖ-sarjaa

TEFLON-käsitellyt paistinpannut merkitsevät tietä terveellisempiin ja helpommin sulaviin liharuokiin. Ne takaavat lämmön tasaisen jakautumisen, mikä on ratkaisevan tärkeää täydellisen kypsymisen kannalta. Samalla ne estävät höyryn ja savun muodostumisen, mitä syntyy aina valmistettaessa ruokaa tavallisessa paistinpannussa.
Monien vaihtoehtojen joukosta on Hobby Hall hyväksynyt juuri tämän sarjan, koska ainoastaan sen monipuolisuus ja laatu täyttävät ne korkeat vaatimukset, joita nykyaikainen perheenemäntä asettaa talousvälineilleen. Tämä UUSI KEITTIÖ-sarja tekee työskentelyn keittiössä helpoksi ja antaa todella keittämisen iloa.

A Uusi kiehtova, kauniisti kuvitettu keittokirja FEMINAN LAUANTAI-ILTA

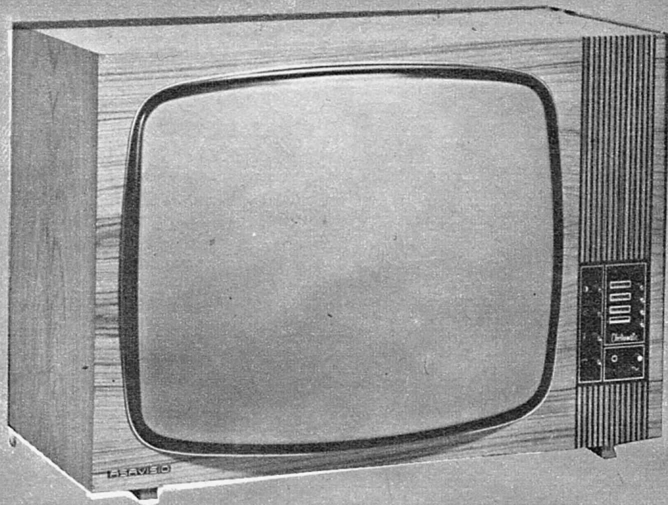

C TEFLONOIDUISTA VUOISTA paistos irtoaa hetkessä.

B Hohtavan kauniit kuparinväriset kannet eivät koskaan tarvitse kiillotusta. Ne on LÄVISTETTY, jotta voisitte kaataa nesteet kantta siirtämättä.

D Särkymättömät, elinikäiset NAILONISET KEITTIÖVÄLINEET.

ASAVISIO elektromatic

televisio, joka näyttää kehityksen suunnan

ASAn Electromatic-sarjan televisioissa tapahtuu ohjelmanvaihto elektronisesti ilman kuluvia mekaanisia osia. Vain höyhenenkevyt ohjelmanäppäimen painallus ja haluttu kanava virittyy hetkessä elektronisesti ehdottoman tarkasti. Voitte myös vaihtaa ohjelman nousematta nojatuolistanne, sillä Electromatic-valitsijaan on saatavana kaukoohjain, jolla ohjelmanvaihdon lisäksi voidaan säätää myös kuvan kirkkautta ja äänenvoimakkuutta.

JOKA PERJANTAI KANARIAN SAARILLE

-LANZAROTELLE- ALKAEN 29. 9. 1967

NOPEAMMIN KUIN KOSKAAN — HALVEMMALLA KUIN MILLOINKAAN

Maailman nopeimmalla JETILLÄ — CORONADO 990 — vain päälle 5 tuntia H:ki — Las Palmas (ei turhia välilaskuja) — 139 paikkaa — suomalaiset lentoemännät — vaatikaa suora suihkulento!

VIIKON- JA KAHDEN MATKOJA: HINNAT ALKAEN 395:—/445:—

Uusi lomakohteemme on LANZAROTE!

LANZAROTE ON KALAMIESTEN PARATIISI!

TAISTELKAA HAIN TAI BARRACUDAN KANSSA!

TEHKÄÄ KAMELISAFARI KUUNMAISEMAAN!

TEHKÄÄ TUHANSIEN TOIVEIDEN MATKA KANARIAN SAARILLE!

KYSYMYS: Mistä matkoista puhutaan äänilevyllä »SEURAMATKAT»?

ESPANJANMATKOIHIN ERIKOISTUNUT MATKATOIMISTO

KEIHÄSMATKAT FINLAND SPEAR TOURS

LÄHETTÄKÄÄ MINULLE MAKSUTON ESITE »KANARIAN SAARET»

Nimi: ....

Osoite: ....

— — — Leikkaa irti — — —

372 kpl

HUIPPUISKELMIÄ

erinomaisia 30 cm:n LP-levyjä

Solisteina:

Rosemary Scott
Ward Swingle
Bob Smart

with the Comets and Jean Claudric and his Group

Hello Dolly
The girl from Ipanema
Ramona
A hard day's night
Night in Madrid
Long tall Sally
You'll never get to heaven
Dreambeat
It's over
Spanish harlem
ym.

KILPAILUKYSYMYKSET

Austin Minin hinta on	....	markkaa
Atlas pakastekaapeilla on takuu	....	vuodeksi
»Uusi Keittiö-sarjassa» on	....	osaa
Coronado Jet 990 lentää Kanarian saarille	....	tunnissa
Tässä kilpailussa on palkintoina LP-levyjä	....	kappaletta
Hymylehden nettolevikki on numeroa kohti	....	kappaletta
ASA täyttää tänä syksynä	....	vuotta

....

vastaajan nimi

....

osoite

Leikkaa irti

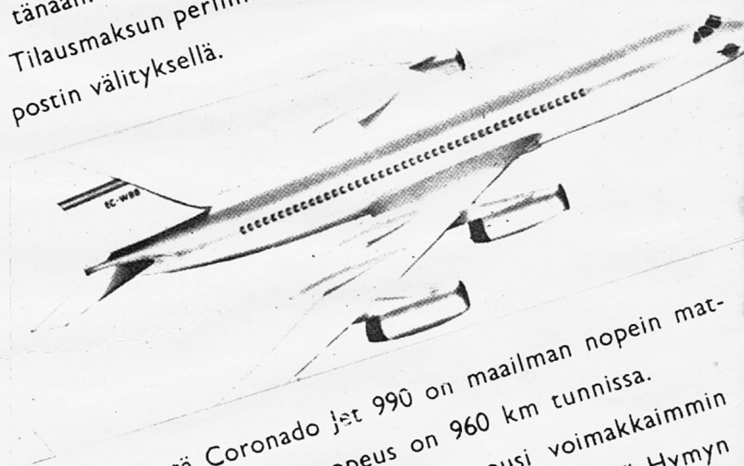
LOPPUVUODEN NUMEROT ILMAISEKSI

UUSI TILAAJA Hymylehden vuodeksi 1968 tilaavat uudet tilaajat saavat loppuvuoden numerot ilmaiseksi syyskuun numerosta alkaen. Tilaamalla Hymylehden nyt heti, ehditte saada 4 numeroa ilmaiseksi syksyn aikana. Tilaushinta 17 mk.

ENTINEN TILAAJA Hymylehden vuoden 1967 tilaaja saa lehtensä entisellä huokealla hinnalla 15 mk:lla.

Nämä tilaushinnat ovat voimassa 31. 10. 1967 saakka. Käyttäkää nyt tätä edullista tilaisuutta hyväksenne ja postittakaa oheinen tilauskuponki yhdessä kilpailuvastauksenne kanssa jo tänään.

Tilausmaksun perimme Teiltä vaikkapa vasta ensi tammikuussa postin välityksellä.

Tiesittekö, että Coronado Jet 990 on maailman nopein matkustajakone, jonka matkanopeus on 960 km tunnissa. Tiesittekö, että Hymylehden levikki nousi voimakkaimmin maamme aikakauslehdistä viime tilauskaudella ja että Hymyn nettolevikki on nyt 142 844 kpl numeroa kohti. Molemmat kovassa nousussa — eikä syyttä.

hymylehti puhuu asiat halki

Tilaan tiliini Hymylehden vuodeksi 1968

....

nimi

....

osoite

....

Olen uusi tilaaja ☐ entinen tilaaja ☐ Tilausmaksun suoritan laskunne saavuttua tammikuussa ☐ seuraa oheisena ☐

Tilaushinnat: Uusi tilaaja 17 mk entinen tilaaja 15 mk. Nämä tilaushinnat ovat voimassa 31. 10. 1967 saakka.

Rasti ruutuun.

POSTIKORTTI

hymy LEHTI
Puutarhakatu 8
TAMPERE

25 p

KAURIS (21.12.—20.1.) Muuan vanhahko naishenkilö häiritsee mielenrauhaanne kuukauden loppupuolella. Jos olette nyt kesälomalla, koette jännittäviä elämyksiä. Naimattomille on luvassa erityisen romanttinen ajanjakso. Naimisissa olevat elävät normaaliin tapaan. Parhaita päiviä sunnuntait, onnenluku 8.

VESIMIES (21.1.—20.2.) Olette kaikkeen tyytyväinen kaikeen ja kaikkiin. Suhtaudutte hyvin optimistisesti tulevaisuuteen ja teillä on siihen aihettakin. Muuan huvittelunhaluinen toista sukupuolta oleva henkilö houkuttelee teidät mukaansa tahtomattanne. Parhaita päiviä keskiviikot, onnenluku 3.

KALAT (21.2.—20.3.) Rakkauselämänne on sataprosenttista kaikin puolin. Rakastettunne kunnioittaa teitä enemmän kuin koskaan aikaisemmin. Onni suosii teitä tavallista runsaskätisimmin. Syötte liikaa rapuja. Vilustutte. Parhaita päiviä tiistait, onnenluku 6.

OINAS (21.3.—20.4.) Suunnittelette jonkin asian niin hienosti, että se epäonnistuu juuri hienoutensa tähden. Tapaatte henkilön, johon rakastutte päätä pahkaa. Ette osaa varoa valehtelevia ihmisiä. Ravun ja Skorpionin seura on hyödyllistä. Parhaita päiviä torstait, onnenluku 5.

HÄRKÄ (21.4.—20.5) Teitä huiputetaan. Nautitte enemmän yksinäisyydestä kuin toisten seurasta varsinkin kuukauden keskivaiheilla. Läheinen sukulaisenne aiheuttaa teille ylimääräistä huolta. Parhaita päiviä lauantait, onnenluku 9.

HOROSKOOPPI

KAKSOSET (21.5.—20.6.) Muuan viikonloppu muodostuu ratkaisevaksi koko elämällenne. Olette tavallista hermostuneempi. Suunnittelette suunnattomia. Rakastettunne suhtautuu asioihin järkevämmin kuin te. Parhaita päiviä sunnuntait, onnenluku 4.

RAPU (21. 6.—20.7.) Erehdytte ratkaisevassa tilanteessa. Pelkäätte jotakin, mutta ette itsekään tiedä mitä. Olette erityisen riehakkaalla tuulella. Teette jotakin, mikä ei ole teille suinkaan eduksi. Vatsaanne pistelee. Parhaita päiviä perjantait, onnenluku 7.

LEIJONA (21.7.—20.8.) Tunnette itsenne marttuuriksi. Rakkauselämästänne löytyy aivan uusia puolia. Rakastettunne on teitä kohtaan suorastaan liikuttavan epäitsekäs. Parhaita päiviä maanantait, onnenluku 10.

NEITSYT (21.8.—20.9) Surette kaikkea vähän liikaa. Unohdatte, että ihminen elää vain kerran tässä maailmassa. Teille tapahtuu jotakin yllättävää. Saatte paljon postia ja nautitte elämästänne tästä syystä tavallista enemmän. Parhaita päiviä torstait, onnenluku 1.

VAAKA (21.9.—20.10.) Teillä on aivan tavaton rahallinen onni. Tunnette itsenne maailman onnellisimmaksi ihmiseksi. Kaipaatte rauhaa ympärillenne. Flirttailette hiukan liian estottomasti. Parhaita päiviä keskiviikot, onnenluku 8.

SKORPIONI (21.10.—20.11.) Muuan samaa sukupuolta oleva henkilö on riesananne usean päivän ajan. Teitä pyydetään liittymään johonkin yhdistykseen, josta ette ole ennen edes kuullut. Rakkauselämänne onnistuu kaikin puolin. Parhaita päiviä sunnuntait, onnenluku 9.

JOUSIMIES (21.11.—20.12) Olette mielestänne liian onnellinen ja pelkäätte, että onnenne vaihtuu nopeasti epäonneksi. Teillä ei ole kuitenkaan syytä huoleen. Vesimies ja Vaaka eivät ole edullista seuraa tässä kuussa. Parhaita päiviä perjantait, onnenluku 3.

Teksti: IRIS TUUNAINEN
Kuvat: VEIKKO LINTINEN

KIHLOISSA: TAISTO TAMMI, mustalainen AIRI LEHTOLA, valkolainen

Me suomalaiset seuraamme kauhistuneina rotutaisteluja eri puolilla maailmaa ja olemme yleisesti sitä mieltä, että kaikki ovat ihmisinä samanarvoisia. Kuitenkin meillä on oma pieni rotuerottelumme täällä kotimaassa, mustalainen on yhä vain mustalainen,epäilyttävä ja erilainen. Olkoonkin, että heidän joukossaan on monia todella edustavia tapauksia joihin kuuluu mm. Taisto Tammi.

Taisto Tammi on niittänyt mainetta ja kunniaa taitavana tangolaujana jo viisi vuotta. Hänen ääntään on ihailtu varauksetta ja siinä samalla tietoisesti jätetty mainitsematta se, että hän on mustalainen. On kai mukavampi ajatella häntä vain laulajana ilman rotua. Nyt, kun hänen kihlauksensa Airi Lehtolan kanssa on tapahtunut tosiasia, ollaan taas kaivettu muistista esiin Taiston alkuperä. Ne, jotka kihlauksesta ovat olleet tietoisia, ihmettelevät, tietääkö Airi mitä on tehnyt.

Airi Lehtola on 21-vuotias opiskelijaneitonen Hämeenkyröstä. Väreiltään hän on niin tumma, että kävisi mustalaisesta. Pitkä ja hoikka tyttö on teini-iästään lähtien saanut osakseen ihailevia katseita eikä seurasta ole koskaan ollut puutetta. Hänen valintansa on kuitenkin nyt päätynyt Taisto Tammeen.

Airi liikkuu joustavasti iskelmäpiireissä, onhan hänen veljensä niinikään tangolaulajana tunnettu Pauli Lehtola. Iskelmämaailma on tullut tamperelaisen viihdetoimiston suurlavan muodossa aivan hänen kotinsa lähettyville vaihtuvine laulajineen. Pauli Lehtola on lisäksi ottanut hoitaakseen lavan kahvipuolen vaimonsa, äitinsä ja siskonsa avustamina. Ja on kuin itsestään selvää, että laulajatoverit piipahtavat Paulin kotona lavalla esiintyessään, saunovat ja ovat tuttuja koko perheen kanssa.

Hämeenkyröläiset tuttavani ovat olleet tarkkasilmäisiä ja huomioineet Taisto Tammen usein toistuvat vierailut saunotteluineen. Kihlausta he eivät ole osanneet aavistella. Seurustelu Airin kanssa on joka tapauksessa ollut Taiston liikkeelle paneva voima samoinkin ystävyys Pauli Lehtolan kanssakin.

Nyt Hämeenkyrössä jutellaan hiljalleen, ettei kihlausta olisi varmasti tapahtunut, jos Airin isä eläisi, ja Airin äitikin olisi suhtautunut tapahtumaan penseästi. Isästä ei todellakaan voida sanoa mitään, mutta rouva Lehtola on suhtautunut hyvin myönteisesti tulevaan vävypoikaansa. Näinollen huhu siitä, että Airi olisi lähetetty Tukholmaan viilentämään tunteitaan, on vailla kestävää pohjaa. Tukholmaan on loppujen lopuksi hyvin lyhyt matka, joten jos on ollut tarkoitus erottaa rakastavaiset toisistaan, tuntuisi yritys naurettavalta. Joka tapauksessa kihlaus tapahtui Tukholmassa 1.7., mistä tapahtumasta Airin toverit tukholmalaisesta täysihoitolasta vihjaisivat pienellä kirjeellä toimitukseemme.

— Kihlat me ostimme Tukholmasta mutta ne kaiverrutettiin muutaman päivän kuluttua Turussa. Perheeni sai kuulla kihlauksesta noin viikon sen jälkeen.

— Missä tapasitte toisenne?

— Jämijärvellä. Kerro sinä Taisto kuinka se kävi!

Vaan ei Taisto kertonut, hymyili vain omille muistoilleen. Vilkas morsian piti siis edelleen puhetta yllä.

— Minä olin siellä viime syksynä tanssimassa ja Taisto laulamassa. Hän huomasi minut sieltä lavalta käsin ja tuli sitten juttelemaan kanssani. No, ei silloin sen enempää. Seuraavan kerran tapasimme vasta Tapaninpäivänä ja oikeastaan siitä lähtien olemme seurustelleet.

— Entä koska naimisiin?

— Ei mitään tietoa. Minulla on vielä luvut kesken. Kolme vuotta vielä ainakin — luen Tampereen Yliopistossa kieliä. Kielen takia olin Tukholmassa, enkä suinkaan »jäähtymässä». Menen takaisin vielä joksikin aikaa, mutta lopetan työni siellä aivan pian.

Taisto valittaa kiireitään, ei kuulemma ole ollut vapaapäivääkään pitkiin aikoihin, kotona ei ole tullut oltua juuri koskaan. Tähän morsian heittää välihuomautuksen todeten, että Taisto on ollut kaikki vapaapäivänsä Tukholmassa. Erittäin ymmärrettävää. Laulamista Taisto aikoo jatkaa niin kauan kuin häntä kuunnellaan. Uusia levyjä on tekeillä, joten laulun loppumisesta ei ole vielä mitään pelkoa. Mutta entä sitten?

— Täytyy hankkia muuta työtä. Onhan minulla ammatti.

Mutta mikä, sitä hän ei loppujen lopuksi kertonut monista kyselyistä huolimatta. Mainitsi vain, että opinnot ovat jääneet kesken pariinkin otteeseen. Sotaväki katkaisi ne, samoinkin keväällä sattunut äkillinen sairastuminen. Taisto vietti sairaalassa kaksi kuukautta sappikivileikkauksen takia.

— Sotaväkiajalta minulla on vain hauskoja muistoja. Se on ollut eräs elämäni parhaita ajanjaksoja. Mitään rotuennakkoluuloja ei sielläkään ollut — en ole joutunut niiden kanssa tekemisiin ainakaan vielä.

Taisto Tammi asuu Kuusankoskella yhdessä mummonsa, veljensä ja siskonsa kanssa. Mummo on iästään — 75-vuotta — huolimatta

KÄÄNNÄ!

— Taisto on minua vanhempi 2 kuukautta ja viisi päivää! julisti vilkas morsian ikää kysyttäessä. Molemmat kihlautuneet ovat 21-vuotiaita. Hääpäivä ei ole vielä tiedossa, morsiamen luvut ovat kesken. Mainittakoon, että Airin sukunimeksi tulee naimisiin mennessä Lundgren, Tammi on vain Taiston taiteilijanimi.

Taistolla on onnea sekä pelissä että rakkaudessa. Heti ensimmäisellä pelikierroksella hän voitti kuusi rasiaa Bostonia Airin suureksi riemuksi. Rasiat siirtyivät nopeassa tahdissa tytön käsilaukkuun. Molempien hiukset kiiltävät aivan yhtä tummina!

energinen ja tarmokas, hän mm. haluaa itse välttämättä huolehtia lemmikkipoikansa Taiston vaatteista. Se onkin asia josta mummolla ja tulevalla miniällä saattaa syntyä keskustelua.

— Meillä ei ole mitään tietoa siitä, minne asetumme asumaan. Mikäli menemme naimisiin ennen lukujeni loppumista, jäämme joko Tampereelle tai asetumme Helsinkiin. Näissä kummassakin voin jatkaa lukujani. Päämääränäni on opettajan titteli. Missään tapauksessa emme jää kummankaan entiseen kotiin vaan hankimme oman asunnon.

— Oletteko koskaan ajatellut ryhtyä laulamaan?

— Ei ole tullut mieleen. Ääntä saattaisi kyllä riittää, mutta se olisi ensin koulutettava. Ja sitäpaitsi riittää kyllä se, että yksi meistä on keikoilla. Vaikka kyllä se varmasti ajanmittaan Taiston osalta harvenee — en päästä häntä jatkuvasti maailmalle!

Toistaiseksi on juuri tuosta maailmalla kiertämisestä nuorten kesken pientä leikkistä kinaa samoinkuin myös Airin silmämeikistä. Taiston mielestä sitä ei tarvittaisi, mihin Airi vastaa toteamalla Taiston olevan mustasukkaisen. Joka tapauksessa molemmat näyttävät hyvin tyytyväisiltä sekä itseensä että toinen toisiinsa ottaessaan vähän väliä onnitteluja vastaan lukuisilta tuttaviltaan.

Mistä sitten johtuu ihmisten kauhistunut epäily tulevasta avioliitosta puhuttaessa? Taistosta pidetään laulajana ja ihmisenä, hän on harvinaisen rauhallinen nuorimies, tarmokas ja ystävällinen. Hän ei vähimmässäkään määrin herätä ikävää huomiota — kerrotaan, että eräällä Tukholmaan suuntautuvalla suurella keikalla Taisto Tammi ja Markus Allan olivat ainoat laulajat, jotka eivät juoneet.

Olisiko niin, että ihmiset muistavat vielä Allan Hagertin ja hänen Tuulansa suuret häät — tosin kirkossa — loisteliaine heimopukuineen ja sukulaisineen. Entä kuvitellaanko vielä nytkin mustalaisten kulkevan vanhan suomalaisen elokuvan »Kaunis Veera»-tyyliin kärreillä ajaen ja puukkoa heilutellen ympäri maata. Ummistetaan melkein tieten tahtoen silmät siltä tosiasialta, että ajat ovat muuttuneet, monet ovat solmineet mustalais/valkolais-avioliittoja ja onnistuneet niin avioliitossaan kuin sopeutumisessaan yhteiskuntaan. Airin ei tarvitse pukeutua heimon perinteelliseen pukuun, hän voi edelleenkin kulkea minihameessa, opiskella, pitää ystäväpiirinsä. Taisto ja hänen sisaruksensa ovat nykyaikaisia suomalaisia.

Oli miten oli, Airi ja Taisto ovat valinneet toinen toisensa elämänkumppanikseen. He ovat onnellisia — miksi siis muiden ennakkoluulot häiritsisivät heitä? □

Noel Harrison on itsenäinen

— En halua tulla tunnetuksi isäni poikana, sanoo kuuluisan englantilaisen näyttelijän Rex Harrisonin 33-vuotias poika Noel. Noel on naimisissa ja neljän lapsen isä (Zoe, 12, Cathryn, 7, Simon, 5 ja Harriet, 1). Hän haluaa olla omille lapsilleen oikea isä — ei isän irvikuva kuten hänen oma isänsä Rex aikoinaan oli. Noel tuli aluksi tunnetuksi laulajana, mutta on nyttemmin saanut tunnustusta myös etevänä näyttelijänä. Suomessa television katselijat ovat ehtineet tutustua häneen sarjassa »April, agenttityttö», jossa hän esiintyy salaisena asiamiehenä.

»Tuomittu» vaarassa

Suositun televisiosarjan »Tuomittu» tähti Ben Gazzarra loukkaantui filmatessaan. Hän ei suostunut käyttämään sijaisnäyttelijää eräässä urheilullista taitoa vaativassa kohtauksessa. Hän oli sitä mieltä, että pystyi suoriutumaan kohtauksesta omin voimin. Ohjaaja oli toista mieltä ja niin oli Benkin pikapuoliin, sillä hän loukkaantui niin vaikeasti, että joutui leikkauspöydälle. Polvilumpio oli mennyt halki. Tämä vaatii useiden kuukausien sairaalassa makaamisen. Toivotaan, että Ben viisastuu vahingosta . . .

Jerry Lewis on »isoisä»

Jerry Lewis on aina halunnut olla isoisä 40-vuotiaana. Hänen vanhin poikansa Gary meni naimisiin filippiiniläisen Jinky Suzaran kanssa, ennen kuin hän täytti 41. Samana päivänä hänestä tuli isoisä! Jinkyllä on nimittäin 6-vuotias poika, jonka olemassaolo paljastui vasta häissä — ainakin perheeseen kuulumattomille. Lewisit eivät välitä mitään siitä, että heidän miniänsä on toisen miehen lapsen äiti. Jinky rakastui hyvin nuorena tyttönä vanhempaan mieheen, jonka kanssa hän suinpäin meni naimisiin. Kaksi kuukautta häiden jälkeen Jinky sai tietää, että hänen »miehensä» olikin jo ennestään naimisissa eikä voisi koskaan erota, koska oli uskonnoltaan katolinen. Jinky odotti tämän miehen lasta, mutta ei halunnut luopua pienokaisestaan mistään hinnasta. Lewisit ymmärtävät Jinkyä täydellisesti ja sanovat, että hänen poikansa on tervetullut jäsen perheeseen.

Monitoiminen Lucy

TV:n »Lucy Shown» tähti Lucille Ball, joka on mahtavan Desilu-yhtiön johtaja, pelkää olevansa huono äiti. Hänellä on kaksi lasta, teini-ikäiset Lucy ja Desi, avioliitostaan Desi Arnazin kanssa. Tämä onnellisena pidetty avioliitto, jonka aikana filmattiin mm. TV-sarja »I love Lucy», päättyi koko Hollywoodin suureksi hämmästykseksi eroon jokunen vuosi sitten. »I love Lucy»-sarjan aikana syntyi Desi nuorempi, joka esiintyi onnellisen avioparin onnellisena vauvana.

Nyt Lucille Ball on naimisissa Gary Mortonin kanssa. Lapset ovat heidän kotonaan. Lucy yrittää olla lapsilleen mahdollisimman hyvä äiti, mutta sanoo, että hän hemmottelee heitä liikaa. Koska hän olosuhteiden pakosta näkee lapsiaan melko harvoin, hän sydämensä hellyydestä antaa heille melko vapaat kädet. Niinpä hän menettää hermonsa, kun lapset ovat tavallista myöhempään ulkona. Kuitenkaan hän ei halua rajoittaa lastensa vapautta. — Mikään työ ei ole niin vaikeaa kuin äitinä oleminen, väittää Lucy.

Soraja ei pidä filmitähden urasta

Ex-keisarinna Sorajalle sataa filmaustarjouksia Hollywoodista. Tuottajat tietävät, että Soraja tuo rahaa, vaikka hän ei olekaan mikään näyttelijätär. Tosin italialainen tuottaja Dino de Laurentiis on toista mieltä, sillä hänen tuottamansa filmi »Naisen kolmet kasvot», jossa Soraja näytteli pääosaa, ei ole kerännyt liikoja rahoja elokuvateattereiden kassoihin. Soraja itse puolestaan sanoo, että hänen ei olisi koskaan pitänyt näytellä yhdessäkään elokuvassa. Missään tapauksessa hän ei aio enää esiintyä filmissä. Hän on päättänyt mennä naimisiin ja vetäytyä pois julkisesta elämästä. Tulevan aviomiehen nimeä ei kukaan osaa kuitenkaan vielä aivan varmasti sanoa.

Sophia Loren adoptoi lapsen saadakseen oman vauvan

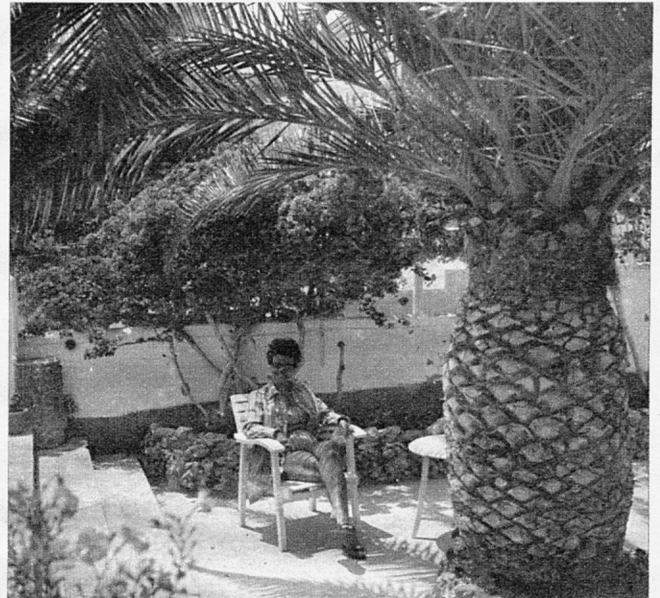

Lukuisten keskenmenojen jälkeen Sophia Loren ja hänen miehensä Carlo Ponti ovat päättäneet adoptoida lapsen. Heillä on jo lapsikin tiedossaan: 18 kuukautta vanha poika Ernesto Capasso, jonka vanhemmat kuolivat auto-onnettomuudessa Australiassa. Väitetään, että monet lapsettomat pariskunnat saavat oman lapsen vasta sitten, kun ovat adoptoineet vieraan pienokaisen. Näin on todella tapahtunutkin. Pienen lapsen hoitaminen vähentää jännitystilaa, johon nainen helposti ajautuu halutessaan kiihkeästi omaa lasta. Sophia pitää adoptointia viimeisenä keinona saada oma vauva. Tähti on nyt 31 ja Carlo 53, joten heillä on vielä paljon aikaa jäljellä. Toivottavasti!

Zsa Zsa:n tyttärestä filmitähti

Epätoivoisesti nuorena pysyttelevä sextähti Zsa Zsa Gabor ei kaikista yrityksistään huolimatta ole enää niin kovin nuori eikä edes nuoren näköinen. Hänen 21-vuotias tyttärensä Francie Hilton on päättänyt tulla filmitähdeksi, mutta tätä nykyä hän kuitenkin vasta opiskelee teatterikoulussa. Tyttö on hätkähdyttävästi äitinsä näköinen. Asiantuntijat väittävät, että tytöllä on kuitenkin huomattavasti enemmän taiteellisia taipumuksia kuin äidillään. Sittenpähän nähdään!

Irene Virrasta tuli kolmen lapsen isoäiti

Rouva Irene Virta Solnasta Ruotsista lähetti joitakin aikoja sitten lehdellemme kuvia kauniista ja värikkäästä Espanjasta. Kuvat on otettu lehtemme järjestämällä lomamatkalla Mallorcalla. Matkasta kerroimme aikaisemmin, mutta lyhyeen lähetekirjeeseen sisältyi yksi uutinen: Virtojen Pauli-pojan vaimo on synnyttänyt 27.6. suloisen tyttölapsen. Niin on siis Olavi Virta kolminkertainen isoisä ja rouva Irene Virta kolminkertainen isoäiti. Oheisen kuvan itsestään rouva Virta lähetti vain sen vuoksi, että voisimme mekin päästä osallisiksi espanjalaisen hotellin puutarhan loistosta.

Elvis liukastui

Vastikään avioitunut Elvis Presley kompastui kylpyammeessaan ja meni tajuttomaksi. Paikalle kutsuttiin kiireesti seitsemän lääkäriä. Elviksen henkilökohtaiset kamaripalvelijat viettivät yönsä isäntänsä vuoteen vieressä siltä varalta, että isännän tila olisi kääntynyt huonommaksi. Mutta Elvis toipui kuin toipuikin.

Geraldine Chaplin vihille

Charlie Chaplin (77) on antanut siunauksensa näyttelijä-tyttärensä Geraldinen (22) avioliitolle espanjalaisen ohjaaja Carlos Suaran (35) kanssa. Vielä ei tiedetä, missä häät pidetään. Tätä nykyä kihlautuneet joka tapauksessa filmaavat yhteistä elokuvaa Amerikassa.

Matkalla Hollies konserttiin?

TV:stä monille tuttu laulutrio SIRUT on lyöttäytynyt yhteen Mikaelin yhtyeen kanssa. Tässä muutossa on Mikaelin ryhmä saanut uuden vetävän nimen: MIKAELIN SININEN ILMIÖ.

Ilmiössä soittavat: Mikael, basso, ten.sax. ja laulu. Kalevi Sundqvist, urut, kitara ja laulu. Jukka Bergman, kitara, basso ja laulu, sekä Pekka Leppänen, rummut.

Siruissa laulavat: Jukka Siikavire, Aila Halminen ja Leo Airaksinen. Osan ohjelmistoa muodostavat Jukan omat sävellykset.

Leo Heinosen — Finshow — kanssa on käyty neuvotteluja koko ryhmän saamiseksi syksyllä järjestettäviin Hollies ja Cream konsertteihin. Sopimusta ei ole kuitenkaan vielä lyöty lukkoon.

Siruilla yksinään sensijaan on jo tiedossa ainakin kaksi TV-esiintymistä syyskuuksi.

Kokoonpanon pääasiallisena tarkoituksena on aikaansaada mahdollisimman hyvää musiikkia tanssitilaisuuksiin.

Vielä voi mainita, että yhtyeillä lienee hallussaan Suomen suurin harjoitus»kämppä», sillä neliöitä on kaikkiaan peräti 137.

LEMMEN PAULA

Tällaista sattuu minulle nyt toisen kerran. Viime vuonna tulin kotiin jonkun toisen sateenvarjon kanssa.

hymytytön kera Mallorcalle!

Kaikkien muiden lehtemme loistokilpailujen ohella olemme päättäneet tämän vuoden lopussa julistettavan Hymytyttökilpailun palkinnoiksi:

1. Voittanutta Hymytyttöä äänestäneiden kesken tulemme arpomaan yhden (1) matkan Mallorcalle.

2. Voittanut Hymytyttö tulee niin ikään saamaan ilmaisen viikon Mallorcalla.

3. Yritämme järjestää niin, että sekä voittanutta äänestänyt henkilö, että voittanut Hymytyttö tulevat tekemään matkansa samoihin aikoihin, josta matkasta toimittajamme ja valokuvaajamme tulevat myös kertomaan. Siispä: kauniit tytöt, vielä ehtii ilmottautua joko puhelimella Tampere 33 333 tai kirjeitse lehtemme toimitukseen osoitteella Hymylehti, Puutarhakatu 8 Tampere. Luvassa loistokas Espanjan-matka!

Käännä!

ELOKUUN

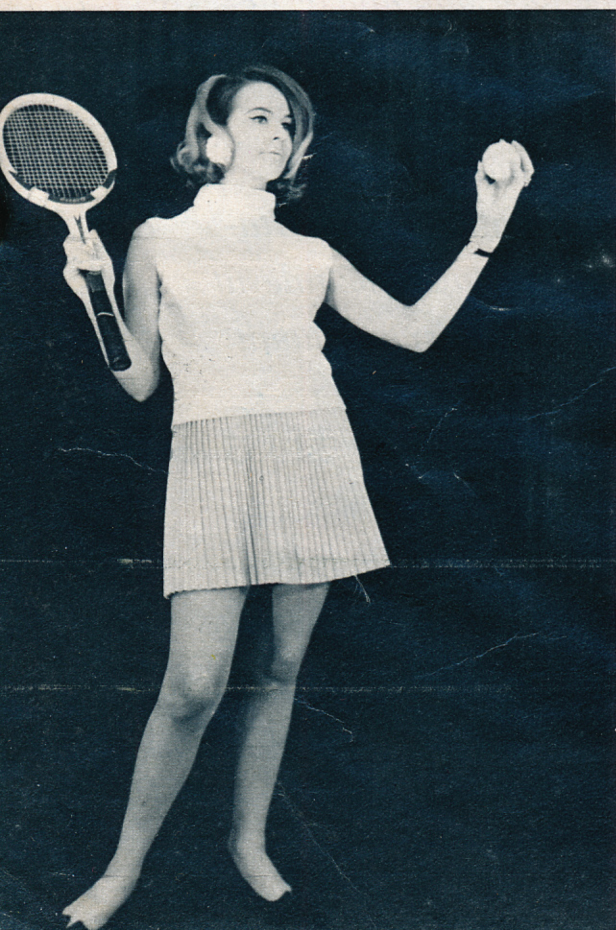
hymy tyttö

LAILA KÄRKKÄINEN

on kotoisin Oulusta ja työskentelee paikallisena valokuvamallina sekä mannekiinina. Kauneuden kuuluisuus on Lailan osalta tullut julkisuuteen jo vuonna 1965, jolloin hänet valittiin Yyterissä hiekkarantojen kuningattareksi. Harrastuksia Lailalla on: tennis, kirjallisuus ja käsityöt. Eritoten käsitöissä villaiset nallet.

ERIKOISESTI Miehille

Kuvat: KAI TUOMINEN

hymy
tyttö

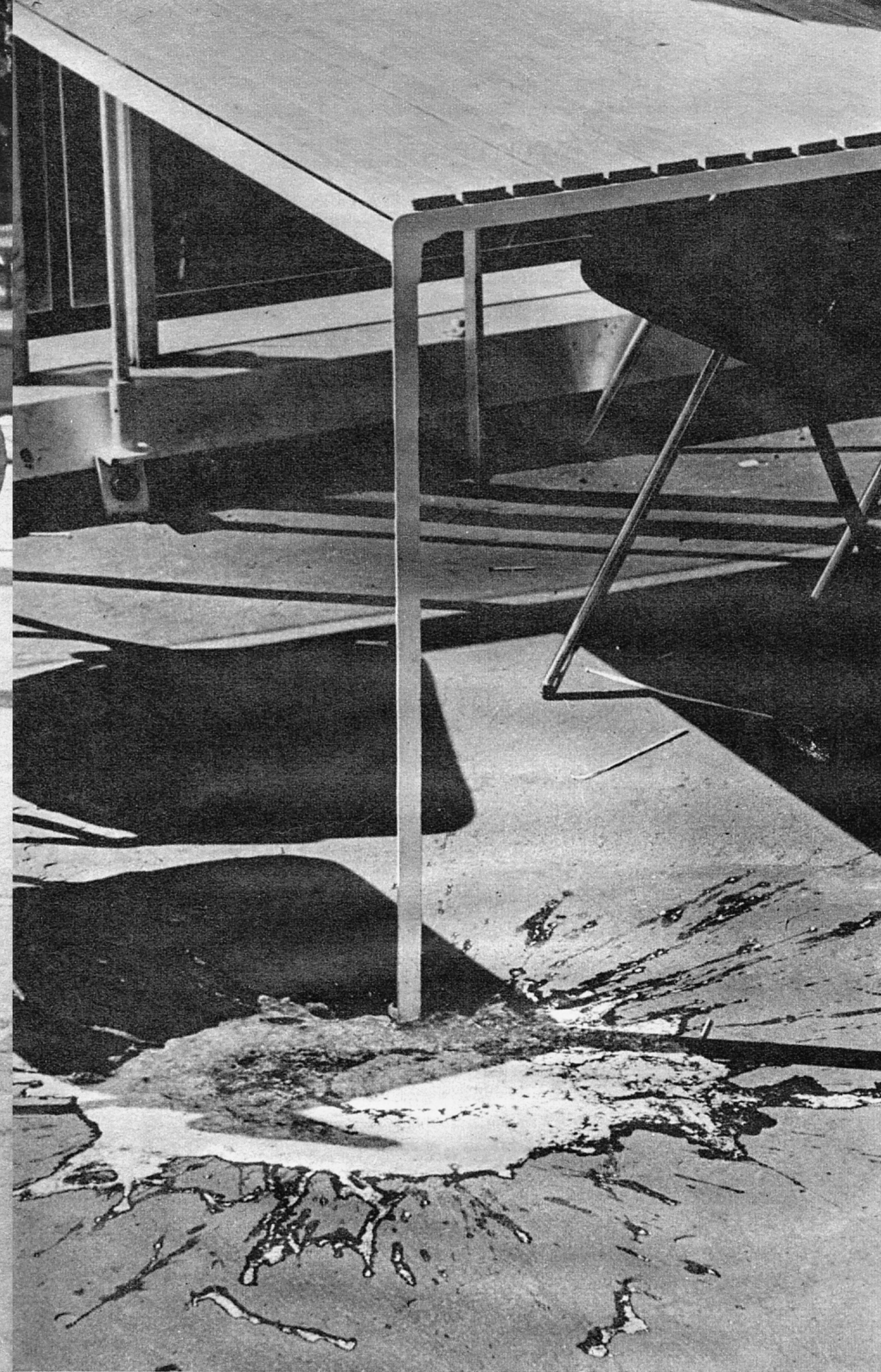

Mi ikävyys, mi hämäryys,
sieluni ympär
(A. Kivi)

Teksti: VEIKKO ENNALA
Kuvat: VEIKKO LINTINEN

PAREMPI KUOLLA VIINAAN KUIN IKÄVÄÄN

Oksennettuaan tyttö yritti hoippuen poistua paikalta mutta tarjoilija kiirehti hänen peräänsä velkoen mk 20:— siivouskuluina. Tyttö kertoi äitinsä olevan sairaanhoitaja, joka kyllä oli teroittanut hänelle tabletinsyönnin vaaroja. Tässä nuori on nyt menossa tuomiolla de facta oltuaan aiemmin samana päivänä näyttelemässä tuomiolle vietävää nuorta. Helsingissä on useitakin nuorisolössejä ja jengejä. Kaikkia heitä yhdistää erilaisten stimuloivien ja unilääkkeiden väärinkäyttö. Suosituimpia niistä ovat Preludin, Vomyl, Pentomal, Pentobromital yms. Kaikkiaan lääkeaineiden väärinkäyttäjiä on Helsingissä nuorten oman kertoman mukaan kolmisentuhatta.

Tämä on kuvakertomus helsinkiläisnuorisosta. Älköön kuitenkaan suoritettako tarpeettomia yleistyksiä. Kaikki heistä eivät suinkaan syö tabletteja, haistele tinneriä ja juo tolkuttomasti punaviiniä. Miksi osa heistä sen tekee, sitä emme tiedä. Ja näyttää siltä, että he eivät tiedä sitä itsekään. He vain sanovat: parempi kuolla viinaan kuin ikävään. Ehkä tämä maailmankatsomus puolustaa paikkaansa siinä kuin joku toinenkin.

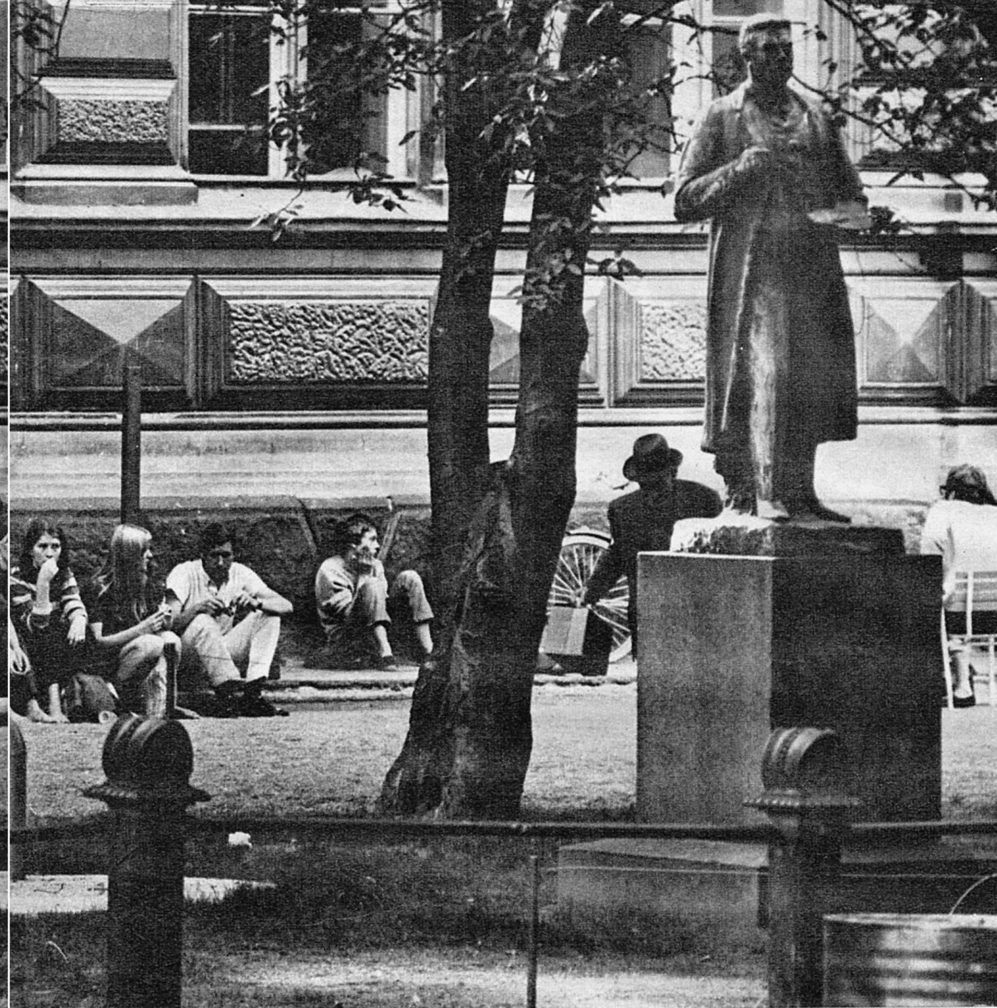
Kello 14 sai nuori tyttö pahoinvointikohtauksen oksentaen Nissenin Kahvilan ulkoterassille. Tapaus ei kahvilan emännän kertoman mukaan mitenkään ollut ainoalaatuinen. Tyttö, arviolta 12-vuotias, oli jokseenkin sekainen. Hän itki äänekkäästi eikä kyennyt antamaan mitään selitystä pahoinvointiinsa. Ilmeisesti hän oli voimakkaassa tablettihumalassa. Kainalossa hänellä oli roolivihko. Hän kertoi sopertaen tulleensa Yleisradiosta kuunnelmaharjoituksista. Hänellä oli osa näytelmässä »Nuoret tuomiolla», ohjaus Maininki Seppola-Wilskan. Ehkä kuunnelma piankin esitetään.

KÄÄNNÄ!

Vihreä Keidas ry. on eräs uskonnollisella pohjalla toimiva liike, joka tekee vapaaehtoista työtä alle 20-vuotiaitten helsinkiläisten nuorten pelastamiseksi tablettien ja alkoholinkäytön vaaroilta. Kuvassa antiikkikauppias Ella Grönroos, Vihreän Keitaan muuan toimihenkilö, joka kutsuu kaikkia isiä ja äitejä taistelemaan lastensa puolesta. Lapsialkoholistien ja -tabletomaanien määrä kasvaa päivä päivältä, hän sanoo. He ovat erilaisista piireistä ja elävät täysin ulkopuolella normaalin, järjestyneen yhteiskunnan. He eivät tunnusta mitään arvoja, heillä ei ole kotia, ei isänmaata, ei Jumalaa, ei lakeja, ketään he eivät rakasta. Noin 300:aan nouseva joukko kolmestatuhannesta Helsingissä rappioituvasta nuoresta on päättänyt puristaa elämänsä 2 vuoteen. Sinä aikana he haluavat kokea kaiken ja sitten kuolla. He eivät näe mitään syytä miksi elää kauemmin.

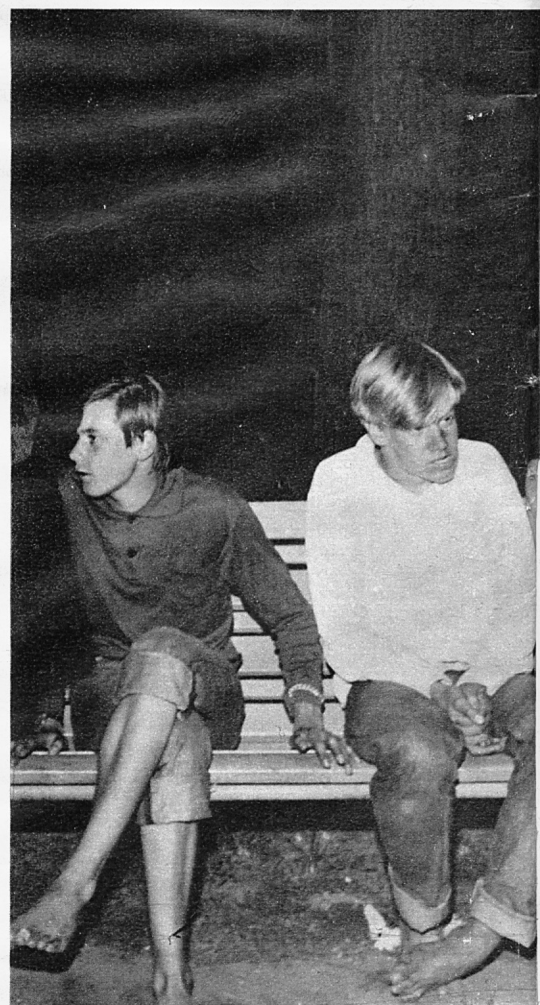

Oikealla oleva tyttö tuskin kestää jenginsä kahden vuoden tavoitetta. Ainakin hän kaiken todennäköisyyden mukaan joutunee sitä ennen Hesperian sairaalan intoksikaatio-osastolle ja sieltä pehmustettuun selliin. Tässä hän on täysin sekapäisenä tableteista (joiden laatua hän ei ilmaissut) ja punaviinistä. Hän nauroi nauramasta päästyään karmaisevaa hahatusta, jolle ei näyttänyt olevan mitään syytä. Lomassa hän tappoi joukon olemattomia hyönteisiä. Pöydän takana istuvalla nuorella naisella ei oman kertomansa mukaan ole enää laisinkaan seksuaalisia tarpeita. Siinä suhteessa hän on siis edennyt lähelle jumaluutta. Mikäli hän satunnaisesti tuntee himoa, kestää se hetki vain minuutin verran. »Kundin tarvii olla tarkkana», hän sanoi. Tämän sutkauksen herättämä riemu oli rajaton ja niin valtava, että alakerroksen asukkaat tekivät valituksen. Niin, mitäpä poroporvarit ymmärtäisivät syvähenkisestä elämästä, naurusta, joka on niin liki itkua ja nuoruudesta, johon kuolema jo heittää varjonsa.

Ateneumin nurkalla, Albert Edelfeltin patsaan ympärillä, on muuan Helsingin harvoista ulkoilmakahviloista. Sen kansoittaa päivästä päivään tabletti- ja alkoholihumalassa soperteleva nuorisojoukko, joista eräät ovat ollakseen taiteilijoita. Joka toisella on mukanaan punaviinipullo, joista nautitaan yhteisesti parhaan kollektiivihengen mukaisesti. Jokainen tuntee jokaisen. Kahvilassa ei ole nykyisin järjestysmiestä sen jälkeen kun tätä virkaa hoitanut mies hakattiin useampaan kertaan pahanpäiväisesti. Väsyneet tarjoilijat katsovat muualle kun ryyppyjä otetaan. Ehkä niin onkin parasta.

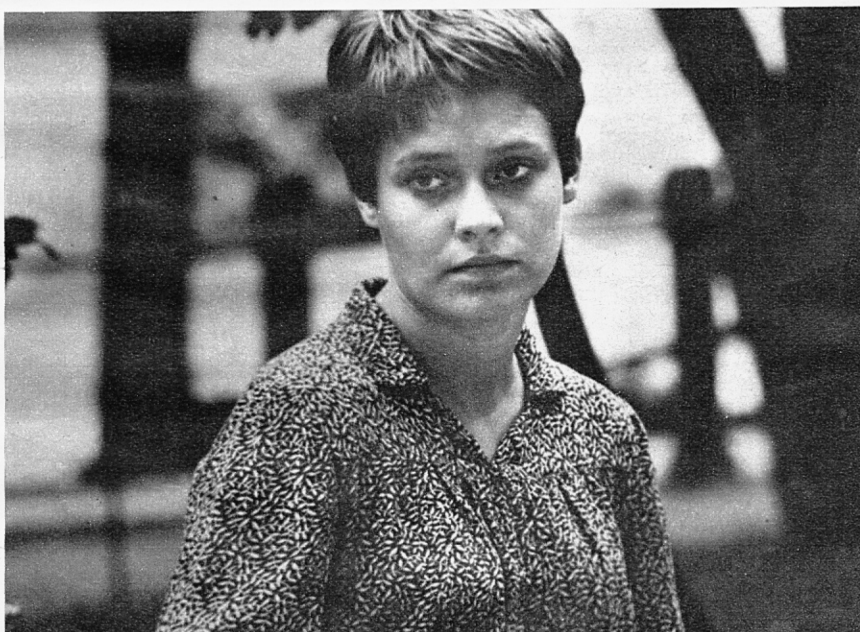

Vodkaa, punaviiniä ja tabletteja. Tässä vaiheessa vielä filosofoidaan. »Se on niin negatiivista, että se on sen takia positiivista», sanoi vasemmalla istuva taiteilija. Tämä ilmeisesti mitä syvällisin viisaus on saanut oikeanpuoleisen vaipumaan tuumailuihin. Aikansa asiaa pohdittuaan hän mainitsi, että saattoi tuo totuus olla ihan päinvastainenkin nimittäin »että oikein saatanan positiivinen onkin negatiivista». Kun yhteisymmärrykseen ei päästy, seurasi hieman myöhemmin vähäpätöinen painiottelu. Vielä kaksi vuotta he ajattelevat positiivisen ja negatiivisen korrelaatiota, sen jälkeen heidät jo voidaankin kuljettaa Malmin rivihautaan. He elivät, miettivät ja kuolivat. Mutta niinhän me teemme kaikin. Pulmien laatu vain hieman vaihtelee.

Oikealla tämän päivän Jukolan Juhani Esplanaadin penkillä sydänyöllä. Hän puki mietteensä muotoon »On se saatana niin». Saatoimme vain vastata: »Olet oikeassa, veli».

Jo välillä lopahtanutta Eikan pumppua ollaan jälleen herättelemässä henkiin. Mikä on tällaisen liigautumisen pohjimmaisin syy, sitä ei vielä kukaan ole kyennyt selittämään. Ainakaan sitä eivät kyenneet selittämään ne nuoret, joilta asiaa tiedustelimme. Yksi syytti kotia, yksi poliiseja, yksi elämän harmautta, yksi nuorison kokoontumispaikkojen puutetta. Rinnan tablettien syönnin ja viinan juonnin haistellaan Helsingissä edelleenkin tinneriä sekä Trklorietylan -nimistä puhdistusainetta. Itsensätuhoojajengiin kuuluu myös paljon »oikeita» narkomaaneja, jotka ottavat ruiskeina algidonia ja methedrineä. Mitä kaikkia teitä niitä valuu markkinoille, siitä on sivullisen mahdoton saada tietoja. Ja eipä ole tarpeenkaan, koska se tieto ei ongelmaa ratkaise.

»Ah, syntymätönnä kun oisit!
Se suurinta, onnellisinta
jos auringon paahdetta koskaan et
tuntenut ois.

Jos täällä jo oot, niin kolkuta,
kohta kun saatat,
sa porteille Haadeksen —
siellä vain rauhasi on.»

Jukka Tyrkkö: HASSE WINDIN 'VIA DOLOROSA'

Entinen kapteeni ja sodanaikainen hävittäjälentäjä, kaksinkartainen Mannerheim-ristin ritari Hasse Wind on antanut Hymylehdelle haastattelusarjan, joka lienee ollut ainakin sotilaspiirien ja sotaveteraanien kuluneen kevään keskeisimpiä ja ikävimpiä puheenaiheita.

Varsinkin sarjan neljäs osa, jossa hän avoimesti kieltää isänmaansa syyttäensä sitä henkilökohtaisista heikkouksistaan, sopeutumattomuudestaan ja kaiketi myös — tosin tunnustamatta jääneistä — rikollisista teoistaan, on jo muutakin kuin kenen tahansa rintamamiehen mielestä uskomattoman surkeata ruikutusta ja raukkamaisia kumarruksia ajan jumalille; se sisältää väitteitä ja 'näkemyksiä', joilla haastateltu itsekin ymmärtänee asettuneensa arvostelun kohteeksi. Kun Wind ei ole pysynyt taistelukokemuksissaan, minkä kuka tahansa olisi ymmärtänyt ja hyväksynyt, vaan ulottanut yleensäkin epäilyttävän huonohenkisen jutustelunsa erilaisiin sivuasioihin, lopuksi syyttäen katkerasti maataan ja kansaansa, yhteiskuntaa ja jopa aseveljiään omasta luonnevikaisen alamäestään, on tuosta »miehen tiestä» pakko tuoda esiin myös toisenlaisia tosiasioita niin kauan kuin me vielä tunnustamme oman maan, kansalaisuuden, moraalin ja miehuuden arvon.

Vaikka esimerkiksi eniten viholliskoneita pudottanut hävittäjä-ässämme lentomestari Ilmari Juutilainen ei ole tehnyt itsestään minkäänlaista numeroa — puhumattakaan isänmaattomaksi ja selkärangattomaksi syyttelijäksi heittäytymisestä — ovat Hasse Windin taistelija-ansiot kiistattoman suuret, jos kohta ne aselajin luonteesta johtuen jo sotavuosina tulivat korostetusti tunnetuiksi.

Ne on siis tarkasti erotettava niin hänen kuin lukemattomien muiden maanpuolustajien sotien jälkeisestä elämänvaelluksesta; sankariteot pätevät taistelukentillä ja niiden arvo säilyy, mutta nekään eivät kelpaa keppihevosiksi rauhanaikaan puolustamaan ja kuittaamaan mitä tahansa. Sadattuhannet muut aseveljemme ovat näinä vuosikymmeninä osoittaneet täysin tajunneensa rauhanajan uudet muuttuneet vaatimukset, joiden täyttämisen rinnalla rintamamuistelmat lasin ääressä ovat hyvin harmitonta laatua. Prinsessanherkkyys 'painajaisunineen' 'ei sovi näiden miesten kuvaan.

Sairaus ei ole mikään häpeä — kaikkein vähiten silloin, jos sen voidaan olettaa aiheutuneen sodanaikaisesta asepalvelusta psyykkisinä ja tai fyysisinä häiriöinä. Jos Wind olisi myöntänyt saaneensa lääkärintodistuksen, joka perusteellisten tutkimusten jälkeen on vapauttanut hänet henkilökohtaisesta vastuusta raha- yms. asioissa, ei hänen haastattelunsa olisi kaivannut näitä vasta-argumentteja; se olisi luettu ja ymmärretty sellaisena kuin se on, psykiatrisena sairaskertomuksena. Mutta kun hän tämän tärkeimmän seikan sivuuttaen asettuu koturneille ja ilmoittaa puhuvansa vakaan harkinnan jälkeen, tulee suuri, asiaa lähemmin tuntematon lukijakunta täysin harhaanjohdetuksi.

Syitä, joiden kauan arveltuani katson pakottavan juuri minut tähän elämäni vastenmielisimpään kirjoitustyöhön, on useitakin. Ensinnäkin — talvisotamme kymmenluvun sk.-poikien eräänä aatteellisena ja käytännöllisenä kasvattajana — pitäisin murheellisena jos nuorisomme muuan ilmataistelijaidoli vielä tuollaisen jeremiaadin jälkeenkin ja näine masentavine 'mielipiteineen' moraalittomana pena. Toiseksi kuulun Windin viisänsälikaajana pysyisi sen ihanteemeksi pettämiin tovereihin, kolmanneksi hän on aiheettomasti häväissyt tunnetun pieksämäkeläisen, kunnioitettavan teollisuusneuvoksen (»... havaitsin, että olin valinnut väärän appiukon»), joka paitsi tuki häntä taloudellisesti, antoi anteeksi vävypoikansa — ensimmäisen? — suuren väärinkäytöksen palveluksessaan. Ja neljänneksi katson jokaisella suomalaisella sotaveteraanilla olevan oikeuden kieltää nykyisen Hasse Windin puhumasta hänen nimissään.

Sivuutan, lyhyyden vuoksi, haastattelun kolme ensimmäistä osaa vain aivan välttämättömin oikaisuin. Wind ei suinkaan »aherra suuren amerikkalaisen yhtiön Suomen tiedotuspäällikkönä» vaan elää edelleen lähinnä vaimonsa turvin. Ekonomi enempää kuin majuri hän ei ole koskaan ollut, ja upseeriarvonsa hän on menettänyt puolustusvoimien päiväkäskyllä, alennuksen aktiivikapteenista sotamieheksi kertoessa rötöksen raskaudesta. Hänen pudotuksiensa lukumäärä on virallisen lähteen mukaan 76 (Joppe Karhusen mukaan 78) eikä 81 konetta. Väite, että »Poikkeuksetta jokainen» ja siis haavoittumatonkin sodassa ollut »on saanut sieluunsa koko elämän ajan märkiviä haavoja» on ehkä omakohtaista mutta ei mitenkään yleispätevää pessimismiä ja itsesääliä, jokaisen rintamamiehen »epänormaaliudesta» puhumattakaan. Mutta jos näin on, miten hän sitten pitää vanhojen sotaveteraaniemme eläkevaatimuksia »turhana kohuna» ja »keinotekoisena itsetehostuksena»? Meillähän olisi silloin puoli miljoonaa patologista ja yleensä abnormia yksilöä yhteiskunnassamme sen huipulta 'alas' saakka!

Hasse Windin henkilökohtaisen, kaiketi hänen ritaritovereilleenkin yllättävän ryhdittömän, katkeran ja »kommunistisen» tappioraportin viimeinen osa, jonka hän päättää »naulalla isänmaansa ruumisarkkuun» alkaa »kuuluisuuden kirouksella» muka eräänä hänen sortumisensa syynä. Tähän on todettava vain, että sadat muut suomalaiset kuuluisuudet ovat aivan vaivatta kestäneet 'kohtalonsa', vieläpä vapautuneesti hymyilleet mokomalle »painolastille». Vakavampi on Windin nykyinen »isänmaattomuus» kun hän tahtoo asettaa »erittäin kyseenalaiseksi oikeutemme elää vapaina ja hoitaa asiamme itsenäisesti.»

Täydellinen ajatusharha taas on siinä, että »todellinen itsenäisyystaistelumme olisi käyty talvisodassa eikä suinkaan kapinassa 50 vuotta sitten» Itsenäisyystaistelumme päättyi ns. valkoisten vapautussotureiden voittoon 1918, eivätkä maltilliset sosiaalidemokraatitkaan enää aikoihin ole kiistäneet sitä tosiasiaa, että jos laillista hallitusta vastaan silloin nousseet punakaartilais-venäläiset kapinalliset olisivat voittaneet, olisimme nyt Neuvosto-Suomessa. Ylväs ja kansallemme sisäisesti suorastaan siunauksellinen talvisota oli »vapautussotamme jatkoa» kuten Mannerheim käskyssään totesi. Ainakin historian väärennyksistä olisi viisainta pidättäytyä. Niistä tulee kiini heti.

Byrokratia valtion laitoksissa, armeijassa ja pankissa on kieltämättä usein raivostuttavaa. Siitä huolimatta Hasse Wind'in on aivan aiheetonta syyttää sotaväkeä ja virastoja omasta huolimattomuudestaan ja kykenemättömyydestä hoitamaan omia asioitaan (eläkkeen sivu suun meneminen) ja — »valtion rahapulan takia»! — vain kertakaikkisen invalidirahan nostamisestaan. Puolustukseksi heikkoluonteisuudelle eivät riitä myöskään ministerit ja muut pomot, jotka auliisti juottivat nimikuulua mutta oman tunnustuksensa mukaan »kuin viimeistä päivää» elävää opiskelijaa, kunnes »psyykkinen ihmisraunio» myös oli »muuttunut alkoholistiksi, ns. herrasmies-juopoksi.»

Tässä kovassa maailmassa on yleensä jokaisen aina itse ja ajoissa hoidettava omat henkilökohtaiset asiansa. Viinaa taas ei kukaan kaada väkisin kenenkään suuhun. Silti alkoholismiksi sanotulla sairaudella on eri tapauksissa luontevastikin tarjoutuvia selityksiä.

Hasse Wind tietää, että sadattuhannet muut aseveikkomme Suomenlahdelta pohjoisiin erämaihin voisivat hänen laillaan sanoa: »Minun isänmaakäsitteeni sisältää vaatimattomasti ja pyyteettömästi suoritettuja palveluksia ja uhrauksia (vaikka oman henkensä uhalla).» Mutta se ei ole »keinotekoista itsetehostusta» vaan ilmaistaan enintään oikeutettujen sotaveteraanieläkkeiden tueksi. Asiallisesti ja tuolloista velvollisuudentäyttöä enempää korostamatta. Näiden miesten taistelumoraalin mitta jäi usein metsiemme pimentoon, koskaan taivaan karusellitappeluina säkenöimättä. Mutta sankaritekojen todellinen arvohan ei riipu niiden näkyvyydestä, enempää kuin uskollisuus loppuun saakka syntymämaan puolesta kaipaisi mainosta ja metelinpitoa sekasortoisessa nykyajassa.

Hasse Wind tunnustanee maataan, kansaa, aseveljiä ja yhteiskuntaa syyttäessäänkin, että monen monet hänen upseeritoverinsa ja suosijansa Mannerheim-ristin ritarien säätiöstä liike- ja teollisuuslaitosten johtajiin, muihin työnantajiin ja kansainvälisiin matkatoimistoihin saakka ovat kukin vuorollaan ottaneet hänet toinen toistaan edustavampiin toimiin, tukeneet häntä taloudellisesti ja moneen kertaan »auttaneet alkuun» ylimalkaan — yksi toisensa jälkeen pian enemmän tai vähemmän karvaasti pettyäkseen.

Ketä entinen lentäjäsankari tässä sekavassa ja sensaatiota tavoittelevassa selittelyssään siis voi syyttää?

Hänen tämän kertomuksensa kasvattama ja uudestimuokkaama 'kuuluisuus' on kuitenkin sitä lajia, että se saattaa muutta miehen maineen todelliseksi kiroukseksi — pikem-

Käännä

Jukka Tyrkkö: Hasse Windin ...

min kuin ehkä tarkoitetuksi uussankaruudeksi päivän poliittisella parnassolla. Viimemainittuun viittaa se, että Wind on äskettäin hakenut paikkaa Suomen kommunistisen puolueen palvelukseen! Kuvaavaa on, ettei häntä ole täysin vastakkaiselta taholta voitu enää edes siihen suositella...!

20.6.1967

JATKOA SIVULTA 51

tämä: koska saamme lain, joka kieltää myös sielujen puoskarien toiminnan niin etteivät pääsisi toisaalla tekemään tyhjäksi sitä kaikkea mitä toisaalla mielenterveyden hyväksi tässä maassa tehdään.

Mutta ei, mitään tällaista emme kuulleet emmekä mitään tällaista nähneet. Tv:ssä soi haitari ja Arttu Suuntala lauloi. □

Jatkoa sivulta 20

rangaistusasteikkojen alapäästä siitä huolimatta, että rikokset jatkuvasti lisääntyvät ja ovat ainakin yhtä törkeitä tai törkeämpiäkin kuin vielä 1950-luvun alussa. Rikoslakia ja rangaistusasteikkoja sovellettaessa täytyisi ottaa huomioon rikollisuuden lasku ja nousu.

Oletteko itse henkilökohtaisesti perehtynyt psykologiaan? Lainlukijoista väitetään, että he eivät ole ihmistuntijoita eivätkä haluakaan oppia tuntemaan ihmistä. Ja nimenomaan hehän joutuvat ratkaisemaan ihmiskohtaloita. Onko psykologian kurssi liitetty lainlukijoiden opintoihin?

— Olen lukenut psykologiaa sen verran kuin muutkin, ja pakollisena sen, mikä lakitieteen lisensiaatin tutkintoon kuuluu. Lakimiehen täytyy ratkaista asiat voimassaolevan lain mukaan ja olla puolueeton, jota te ette ole, kun unohdatte kokonaan rikoksen uhriksi joutuneet ja rikoslainsäädännön merkityksen järjestyneessä yhteiskunnassa. Vai ettekö haluakaan elää järjestyneessä yhteiskunnassa?

Samanaikaisesti kun yliopistossa luennoidaan rikosoikeuden pykälistä, puhuu sosiologian professori Erik Allardt seinän toisella puolella siitä, että rangaistuksissa siirrytään kostosta korvauksiin. Syyllisen on aineellisesti tai esimerkiksi työpalvelulla korvattava aiheuttamansa vahinko. Lisäksi nykyään puhutaan yhä enemmän siitä, että vankiloista luovutaan ajan mittaan kokonaan ja ne muutetaan hoitolaitoksiksi, koska tulevaisuudessa rikollisuus katsotaan sairaudeksi kuten nykyään homoseksuaalisuus, neuroosi tai alkoholismi.

— Lakimies pitää sosiologin ajattelua ideologisena ajatteluna, jolla ei ole katetta ja joka kasvattaa juuri teidänlaisianne »parantajia». Mutta esimerkiksi Ruotsin kansa on kohta katastrofin partaalla juuri näiden ajatusten kylvämisen takia

Jatkuu sivulla 10

Totuus Kuivasluodon "hökkeleistä" Jatkoa sivulta 67

nut vaikkapa vain junalla Helsinkiin (on kuin saapuisi kaatopaikalle) tapaa Kuivasluodolla sitä vastoin silmää viihdyttävän näyn!

Istumme sanattomina kalliolla. Katsomme ihmisten askareita: joku pesee pyykkiä, toinen rouva perkaa kaloja, kaksi miestä valmistautuu keskustelusta päätellen mantereelle suuntautuvalle kauppareissulle.

Kalle, vastaanottajamme, kävelee luoksemme...

— Eikö olekin mukava paikka. Minä se kävin täällä ensimmäisen kerran jo nelisenkymmentä vuotta sitten. Tulkaapa muuten katsomaan tuota minun »kesähuvilaani». Siinä on olohuone, makuuhuone ja vilpola niin kuin vaimo leikillään joillekin uteliaille tuttaville oli sanonut kun tuli kunkin kesämökistä puhe!

Kallella on tosiaan mainitsemansa huonemäärä. Veikeä pikku »koija» niin kuin kuulen majoja nimitettävän. Kalle kertoo pyytämättä saarten historiaa.

Vuosi sitten saaret olivat vielä kuuluneet jakokunnalle. Ne eivät tavallaan olleet kenenkään omistuksessa, vaan niihin saattoi majoittua kuka tahansa retkeilijä. Vuosi sitten voimaan astuneen lain mukaan jakokuntien jakamattomat maa-alueet siirtyivät valtion omistukseen. Nyt Kuivasluoto on valtion — se on yleistä virkistäytymisaluetta. Vapaa kaikille retkeilijöille.

Kalle muistaa ajat, jolloin saarelle ei mielellään poikennut outo. Silloin (toistakymmentä vuotta taapäin) saarella kävivät kaikenkarvaiset rymyporukat. Viinaa oli ja viinanjuonti päättyi kuulemma yleiseen airo- jopa kirvesheilutukseenkin. Nyt saari on hiljentynyt. Siellä käy ns. vakiporukkaa. Viina ei virtaa.

Kalle kertoo siitä minkä mekin olemme havainneet: luontoon ei ole koskettu. Päin vastoin sitä on vaalittu.

— Me tästä olemme huolen pitäneet. Kuri on sellainen, ettei luontoon kosketa vahingoittamismielessä. Niin kuin on ympärillä olevien vesienkin suhteen. Jokunen viikko sitten tuli sellainen porukka tuohon lähivesille ja laski koko selän mitalta verkkoja veteen. Se oli ryöstökalastusta ja me kerättiin toistakymmentä veneenomistajaa täältä ja mentiin keskustelemaan niiden miesten kanssa.

— Ne lähti silloin, mutta puivat nyrkkiä ja lupasivat häätää meidät tältä saarelta.

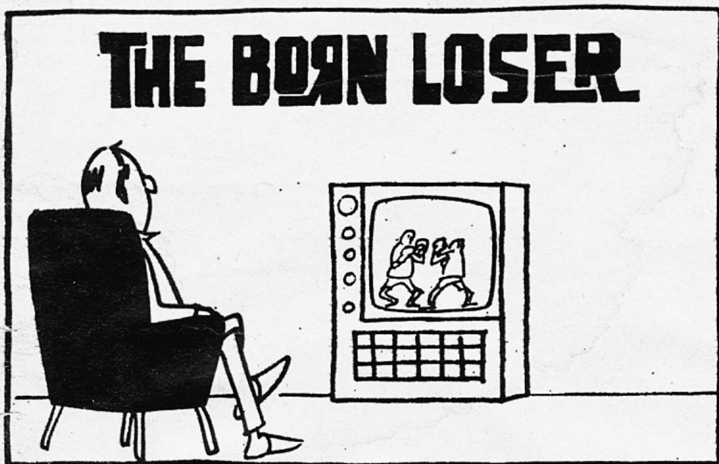
PUOLUSTUKSEN PUHEENVUORO:

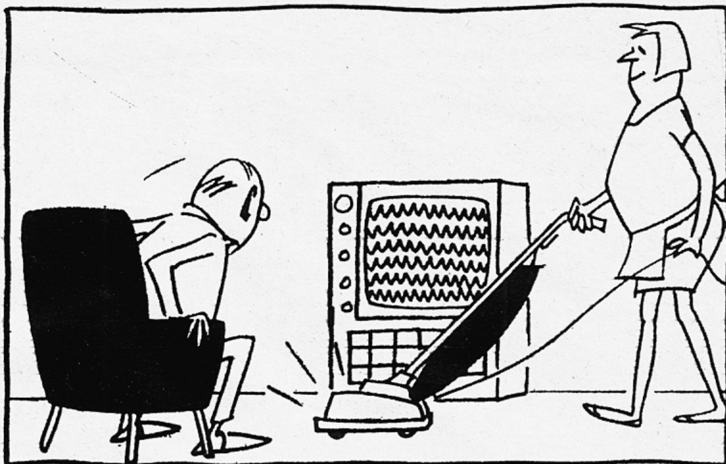
Tosiasiassa saaren asuttaneilla ihmisillä ei ole mitään puolusteltavaa. Päin vastoin he voivat ylpeillä sillä, että valtion maa on ja säilyy heidän ansiostaan leirintäkelpoisena. Väite, jonka mukaan asumukset olisivat epäesteettisiä, silmäänpistävän törkeitä, tms. ei pidä paikkaansa. Useat kymmenet »koijat» noilla saarilla ovat veikeitä ratkaisuja kesänviettäjille.

Puolustuksen puheenvuoron haluan sanoa kirjoittajana vedoten juuri noihin edellä esittämiini tosiasioihin. Kymmenet ja kymmenet Tampereen läntisten esikaupunkialueitten asukkaat ovat löytäneet itselleen taloudellisesti sopivan kesänviettopaikan. He ovat ihmisiä, jotka rakastavat »vanhaa kunnon saarielämää». He osaavat nauttia luonnosta luonnollisella tavalla.

He eivät ole »sosialisoineet» noita saaria. Jokainen matkalainen saa sijansa saarilla — ja mikä hienointa: jokaista outoakin matkailijaa autetaan. Lämpiämässä oleva sauna (telttasellainen) on osoitus vieraanvaraisuudesta. Alkuperäinen hieno epäsosiaalisuutta huokuva jutunaiheeni oli kadonnut. Mutta jäljelle jäi puolustuspuheenvuoro, jonka saarilla vieraillessani päätin kirjoittaa. Olisi väärin, ellei tuo väki saisi asuttaa noita saaria.

En tunne kateutta, vaikka olenkin itse joskus maksanut kesämökkitontista tuntuvan rahamäärän! □

Kustannusosakeyhtiö Otavan syväpaino
Helsinki 1967

VOIMAKAS
SKIL-MOOTTORI
3 vuoden takuu

TÄYDELLINEN VERSTAS

Maailmankuulu porakone johon kuuluu yli 50 osaa ja varustetta

Kokeilkaa ILMAISEKSI 10 päivää

Vahva sähkömoottori tekee työn! Nyt voitte helposti SAHATA ● HIOA ● PORATA ● LEIKATA kuvioita ● POISTAA ruosteen tai vanhan värin ● TEROITTAA veitsiä ja muita työkaluja ● KIILLOTTAA auton tai huonekalut ● SEKOITTAA värejä . . . ja lisäksi suorittaa lukemattomia muita töitä kotonanne tai puutarhassanne.

KAIKKI TÄMÄ 10 PÄIVÄN KOKEILUAJAKSI

Porakone, jossa on uudentyyppinen poraistukka — Porajalusta — Pyörösaha 140 mm:n sahanterineen — Sahanalusta ohjausjärjestelmineen — Kuviosaha ja siihen kuuluvat kolme terää — Roottorijyrsin ja pyörivä raspi — Hiomatarvikkeet — Teräsharja — Kahdella nopeudella toimiva kulmavälitys — Kumilaikkatuki, 12 hiekkapaperilaikkaa sekä pesunkestävä lampaanvillahuppu — 9 erikokoista metalli- ja 6 puuporaa — Penkkiteline eri hiomis- ja kiillotustöitä varten — Värin sekoittaja — Suuri metallinen työkalulaatikko porakonetta ja varusteita varten.

ETTE TARVITSE MINKÄÄNLAISIA ESITIETOJA!

Vaikka ette aikaisemmin koskaan olisi pitänyt mitään työkalua kädessänne osaatte hoitaa TÄYDELLISTÄ VERSTASTA. Ja kuitenkin tällä työkalusarjalla on teho, joka vastaa kaikkia kokeneen ammattimiehen vaatimuksia. Voimanlähteenä kaikille eri työkaluille on vahva amerikkalainen SKIL-tehtaan suunnittelema maailmankuulu porakone. Koneen moottorin teho on 400 wattia, mikä antaa sellaisen voiman, että sillä voidaan porata jopa 10 mm:n reikiä teräkseen. Kone on sähkötarkastuslaitoksen hyväksymä ja KAKSOISERISTETTY, joten sitä ei tarvitse maadoittaa. Se voidaan liittää jokaiseen seinäkoskettimeen (220 V vaihtovirta). Kolmen vuoden takuu.

VALTAVA SÄÄSTÖ

Tarjoamme Teille koko TÄYDELLISEN VERSTAAN kokeeksi aivan ilmaiseksi 10 päiväksi. Tänä aikana saatte kokeilla ja käyttää kaikkia työkaluja kuinka paljon vain haluatte. Mikäli ette ole täysin tyytyväinen tai ette usko Teillä olevan iloa tarvikkeista, saatte lähettää kaiken takaisin. Täten on koko asia pois päiväjärjestyksestä, ettekä ole meille velkaa penniäkään. Jos taas haluatte pitää TÄYDELLISEN VERSTAAN, on se Teidän ainoastaan 348 mk:n hintaan — valtava säästö verrattuna siihen, että ostaisitte vastaavat varusteet erillisinä osina. Mikäli haluatte, voitte suorittaa hinnan kätevissä 38 mk:n kuukausierissä.

TILATKAA TÄYDELLINEN ESITTELYLEHTINEN!

Haluamme mielellämme lähettää Teille suuren runsaasti kuvitetun esitteen, jossa tarkemmin esitellään tätä harvinaislaatuista tarjousta. Täyttäkää oheinen kuponki ja postittakaa se ilman kuorta ja ilman postimerkkiä jo tänään!

Lähettäkää kuponki meille ja saatte välittömästi täydellisen esitteen!

HOBBY HALL maksaa puolestanne postikulut!

Voidaan jättää postin kuljetettavaksi ilman postimerkkiä

HOBBY HALL
(Oy Concert Hall Society Ab)
Postilokero 56018
HELSINKI 300

TILAUSKUPONKI

Hymy 10.8.

Lähettäkää minulle välittömästi ilman ostopakkoa suuri esitteenne, jossa selostetaan perusteellisesti TÄYDELLINEN VERSTAS ja miten voin saada tämän sähköyleistyökalun 10 päivän ilmaiseksi koeajaksi kotiini.

NIMI (tekstaten) ....

OSOITE ....

POSTITOIMIPAIKKA ....

Postikonttori, Helsinki 10, lupa n:o 1700